

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของเทศบาลเมือง
ทองผาภูมิ : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองเลย
จังหวัดเลย

จิรศักดิ์ สมพงษ์   พิรัช สุวณานันท์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
พุทธศักราช ๒๕๕๑

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของนักการเมือง
ท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองเลย
จังหวัดเลย

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๑

B 17151

**THE PEOPLE OPINION UPON BUDDHA'S TEACHINGS
APPLICATION OF LOCAL POLITICIANS : A CASE STUDY OF
SUB-DISTRICT ADMINISTRATION ORGANIZATION IN THE
MUNAG LOEI DISTRICT AREAS, LOEI PROVINCE**

JIRAKITPON PHIRIYASUVAT

**A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
DEPARTMENT OF BUDDHIST STUDIES
GRADUATE SCHOOL
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
B.E. 2551 (2008)**

หัวข้อสารนิพนธ์ : ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของ
นักการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในเขต
อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย

ชื่อนักศึกษา : นายจิรกิตต์ภณ พิริยสุวัฒน์

สาขาวิชา : พุทธศาสนศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา : พระครูสุทัศน์ธรรมสุนทร

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์แสวง สาระสิทธิ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้รับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

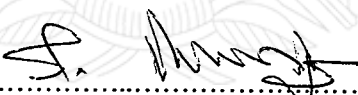

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์)

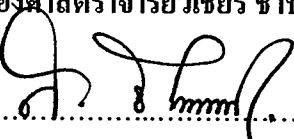
คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(พระครูสุทัศน์ธรรมสุนทร)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์แสวง สาระสิทธิ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์วิเชียร ชาบุตรบุญฑริก)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ ดร.สุกิจ ชัยมุสิก)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thematic Title : **The Opinions of the Public Regarding to the Application of Dhamma as Used in Local Administration Organization : A Case Study of the Sub-District Administrative Organization in Muang Loei District, Loei Province**

Student's Name : **Mr. Jirakitpon Phiriyasuvat**

Department : **Buddhist Studies**

Advisor : **Phrakhrusuthasthammasuthon**

Co-Advisor : **Asst. Prof. Swaeng Sarasiddhi**

Academic Year : **B.E. 2550 (2007)**

ABSTRACT

The objectives of this thematic paper were to study the opinions of the public in regards to the application of Dhamma as used in the sub-district Administrative Organization in Muang Loei district and to study the problems and suggestions associated with the application of Buddhist principles of local administrators in Muang Loei district.

The samples were comprised of 340 people of the sub-district Administrative Organization in Muang Loei district, Loei by using the method of Accidental Sampling. Instruments used for data collection were questionnaires and statistics used for data analysis were percentage, mean and standard deviation.

The results of the research were as follows :

1. The people in Loei sub-district Administrative Organization, Muang Loei district, Loei province had the opinion to applying the principles of Dharma in the moderate level.

Most people under the age of twenty years said that the people of Loei sub-district Administrative Organization in Muang Loei district working in finance need to apply the principle of Sacca: truth and honesty to make their work as transparent as possible to help eliminate corruption.

People holding a Bachelor's degree want to see the application of Dama: taming and training oneself in community relations and Khanti: tolerance when dealing with local workers.

The people of the Loei sub-district Administrative Organization in the Muang Loei district should also use Cāga: liberality in the development of educational and careers for people in small businesses.

2. The people surveyed want the sub-district Administrative Organization in Muang Loei district to be open with their budget and record keepings, to promote and support local culture and to develop public utilities. They also said that it is necessary for the people of the sub-district Administrative Organization in Muang Loei district to be led by a strong leader, someone who is a good administrator.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ เรื่องความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เพราะได้รับความอนุเคราะห์และช่วยเหลือ เสนอแนะการทำงานให้สำเร็จลุล่วงด้วย

ขอกราบขอบพระคุณ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และขอกราบขอบพระคุณพระครูกิตติสารสุเมธนท์ รองอธิการบดี พระครูปลัดพิพัฒน์วิริยาจารย์ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่ให้คำปรึกษา ให้กำลังใจ

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยทุกท่าน ขอกราบขอบพระคุณ กรรมการสอบสารนิพนธ์ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ ดร.สุกิจ ชัยมุสิก รองศาสตราจารย์วิเชียร ชานุดรบุญชริก

ขอกราบขอบพระคุณพระครูพระครูสุทัศนธรรมสุนทร อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์แสวง สาระสิทธิ์ ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ร่วม ที่ได้เสียสละเวลาชี้แนะทำให้สารนิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงลงไปด้วยดี โดยการให้คำปรึกษาแนะแนวทาง

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ที่อำนวยความสะดวก และได้ช่วยเป็นแหล่งข้อมูลสนับสนุนในด้านเอกสารที่ใช้ในการประกอบทำสารนิพนธ์

ขอขอบคุณอาจารย์ภนิชญา ชมสุวรรณ อาจารย์ยุพิน ป้องศิริ ผู้ให้ความรู้โปรแกรมประมวลผล SPSS อาจารย์ภัศชนน พิริยสุวัฒน์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเลย และนางสาวรดาอนงค์ กิตติรัตนรังสี ที่ได้ช่วยสนับสนุนทุนในการศึกษามาตั้งแต่ต้นด้วยดีและให้กำลังใจตลอดมา

คุณประโยชน์พร้อมด้วยคุณงามความดีแห่งสารนิพนธ์นี้ ผู้จัดทำขอน้อมไว้เพื่อเป็นเครื่องสักการบูชาคุณพระรัตนตรัย บิดา มารดา และคณาจารย์ ซึ่งเป็นผู้ที่ได้ให้ปัญญาวิชาความรู้ทั้งหลาย ขอทุกท่านจงเป็นผู้มีความสุขและความเจริญก้าวหน้าในชีวิต และเป็นผู้มีส่วนร่วมในความสำเร็จในครั้งนี้ด้วยทุก ๆ ท่าน

จิรกิตต์ภณ พิริยสุวัฒน์

สารบัญคำย่อ

งานสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาคัมภีร์พระไตรปิฎก ฉบับของมหาหมกุฎราชวิทยาลัย พุทธศักราช 2523 พร้อมทั้งอรรถกถา อันเป็นคัมภีร์ที่สำคัญทางพระพุทธศาสนาเถรวาท ในการค้นคว้า ซึ่งในการอ้างอิงในที่นี้ได้ใส่ชื่อย่อของคัมภีร์ตามที่กล่าวมา ดังจะมีคำย่อและคำเต็ม ดังนี้

คำย่อ	คำเต็ม
พระวินัยปิฎก	
วิ.มหา.	วินัยปิฎก มหาวิภังค
วิ.ม.	วินัยปิฎก มหาทศ
พระสุตตันตปิฎก	
อง.อฎฐก.	องคฺตุตฺรนิคาย อฎฐกนิปาต
ที.ปา.	สุตฺตฺนตฺปิฎก ทีฆนิกาย ปาฎิกวคฺค
ม.อุ.	สุตฺตฺนตฺปิฎก มชฺฌิมนิกาย อุปฺปิณฺณาสก
ขุ.ธ.	สุตฺตฺนตฺปิฎก ขุทฺทกนิกาย ฃมฺมปท
ขุ.ชา.	สุตฺตฺนตฺปิฎก ขุทฺทกนิกาย ชาตค
ขุ.อป.	สุตฺตฺนตฺปิฎก ขุทฺทกนิกาย อปทาน
ขุ.ปุ.	ขุทฺทกนิกาย ขุทฺทกปาฐ
ถ์.ส.	ถ์ยฺตฺตฺนิกาย สคฺคาถวคฺค
อรรถกถาพระสุตตันตปิฎก	
อง.เอก.อ.	องคฺตุตฺรนิคาย มโนรตฺปุรณิ เอกนิปาตฎฐกถา
ขุ.ธ.อ.	ขุทฺทกนิกาย ฃมฺมปทฎฐกถา
สำหรับการอ้างอิงเลขที่อยู่หลังชื่อย่อของคัมภีร์มี 2 แบบ คือ	
1. แบบ 3 ตอน คือ พระไตรปิฎกในสารนิพนธ์นี้ ใช้การอ้างอิงแบบ 3 ตอน และ 2 ตอน การอ้างอิงแบบ 3 ตอน เล่ม/ชื่อ/หน้า เช่น ที.ปา. 11/1/1. หมายถึง ทีฆนิกาย ปาฎิกวคฺค เล่มที่ 11 ชื่อที่ 1 หน้าที่ 1 เป็นต้น	
2. แบบ 2 ตอน คือ เล่ม/หน้า เช่น ขุ.ธ.อ. 1/268. หมายถึง อ้างในอรรถกถา ชื่อคัมภีร์ ขุทฺทกนิกาย ฃมฺมปทฎฐกถา เล่มที่ 1 หน้าที่ 268.	

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญคำย่อ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 ขอบเขตการศึกษาวิจัย	2
1.4 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	3
1.5 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	3
บทที่ 2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
2.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับหลักการปกครองและการประยุกต์ใช้พุทธธรรม	4
2.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับพุทธธรรม	30
2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น	34
2.4 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภราวาสธรรม	34
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	44
2.9 สรุปกรอบแนวคิด	47
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	49
3.1 ประชากรที่ศึกษา	49
3.2 วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง	50
3.3 ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย	50
3.4 ตัวแปร	50

3.5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	51
3.6 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย	51
3.7 การเก็บรวบรวมข้อมูล	52
3.8 การวิเคราะห์และประมวลผล	52
3.9 สถิติที่ใช้ในการวิจัย	53
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
4.1 สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล	54
4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล	54
บทที่ 5 บทสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	114
5.1 สรุปผลการวิจัย	115
5.2 อภิปรายผล	117
5.3 ข้อเสนอแนะ	119
บรรณานุกรม	121
ภาคผนวก	126
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย	127
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	129
ภาคผนวก ค หนังสือขออนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล	135
ภาคผนวก ง แบบสอบถาม	137
ประวัติผู้วิจัย	146

สารบัญตาราง

	หน้า	
ตารางที่ 1	แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปจำแนกตามเพศ	45
ตารางที่ 2	แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปจำแนกตามอายุ	45
ตารางที่ 3	แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปจำแนกตามอาชีพ	46
ตารางที่ 4	แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปจำแนกตามระดับการศึกษา	46
ตารางที่ 5	แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปจำแนกตามสถานภาพการสมรส	47
ตารางที่ 6	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการ ดำเนินงานของศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชนในด้านการบริหารจัดการ	47
ตารางที่ 7	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการ ดำเนินงานของศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชนในด้านการมีส่วนร่วม	49
ตารางที่ 8	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการ ดำเนินงานของศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชนในด้านงบประมาณ	51
ตารางที่ 9	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการ ดำเนินงานของศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชนในด้านการประชาสัมพันธ์	51
ตารางที่ 11	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นในภาพรวมของ ปัจจัยในแต่ละด้าน	52
ตารางที่ 11	แสดงจำนวนและร้อยละของแนวทางในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนา ครอบครัวในชุมชนตำบลวังแสง อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม	53

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 1 องค์ประกอบของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน (ส่วนภูมิภาค)	26
แผนภูมิที่ 2 โครงการสร้างการบริหารงานคณะกรรมการศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน	27
แผนภูมิที่ 3 โครงสร้างศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน (ศพค.)	28

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการปฏิบัติตนตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา (Buddha-Dhamma) มีแนวโน้มจะยี่ดื้อเรื่องวัตถุมากขึ้นเรื่อย ๆ ของนักการบริหารราชการ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของนักการบริหารราชการ และนักการเมืองกับสิ่งแวดล้อมของสังคมแบบของพฤติกรรมและวิธีการปฏิบัติภายในสถาบันการปกครองหรือการบริหารของสังคมที่มีวัฒนธรรมความแตกต่างกันนับเป็นสิ่งที่น่าศึกษามากเพราะว่าหลักเกณฑ์ต่างๆ ส่วนมากที่พัฒนาขึ้นในสังคมหนึ่งไม่จำเป็นต้องนำไปใช้อีกสังคมหนึ่ง หลักการบริหารของราชการหรือวิธีการปฏิบัติเรามีลักษณะแตกต่างกับประเทศอื่น เพราะเรามีสิ่งแวดล้อมทางสังคม (Social) เศรษฐกิจ (Economics) วัฒนธรรม (Culture) และการเมือง (Politics) ของเราโดยเฉพาะ

การทุจริตต่อหน้าที่ของนักการเมืองที่ปรากฏเสมอ ๆ ย่อมแสดงว่าการควบคุมทางกฎหมายทางตุลาการ ความมั่นคงในอาชีพ มาตรฐานการจ่ายเงินเดือนที่มีเหตุผล ตลอดจนความเกลียดชังของประชาชนที่มีต่อสิ่งดังกล่าวยังไม่เป็นการเพียงพอ หากขึ้นกับความรู้สึกเกี่ยวกับเกียรติยศส่วนตัวของนักการเมืองเป็นส่วนใหญ่ ในการป้องกันมาตรฐานทางจริยธรรมของสังคมไม่ให้ตกต่ำหรือยกมาตรฐานของแต่ละบุคคลให้สูงขึ้นนั้น มักจะเลือกใช้วิธีทางกฎหมาย เป็นการป้องกันการกระทำผิด ความจริงเราจะพบเสมอว่า การบริหารราชการที่อำนวยความสะดวกเป็นสุขให้แก่ประชาชนส่วนรวมนั้น ส่วนใหญ่มักขึ้นอยู่กับมาตรฐานทางศีลธรรมของนักการเมืองนั่นเอง โดยเฉพาะในกรณีของพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเลย

การศึกษาและเผยแผ่พุทธธรรมเป็นสิ่งที่ชาวพุทธควรให้ความสำคัญ ไม่ใช่เฉพาะเป็นหน้าที่ของบรรพชิตเท่านั้นแต่คฤหัสถ์ก็ควรกระทำตามกำลังสติปัญญาด้วย

เนื่องจากการปกครองของไทยมักจะยึดหลักธรรมในพระพุทธศาสนาเน้นในการบริหารประเทศชาติและ พุทธธรรมที่นำมาใช้ อาทิ อิทธิบาท 4 อริยมรรคมีองค์ 8 ฌราวาสธรรม 4 สังคหวัตถุ 4 จักรวรรดิวัตร เป็นต้น

ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัย มุ่งศึกษาต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย ว่าสามารถบริหารงานให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ตามหลักการกระจายอำนาจเพียงใด

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งถือเป็นหน่วยงานหลักที่จะต้องดูแลบำบัดทุกข์บำรุงสุขของประชาชนในท้องถิ่น ให้ได้รับความเสมอภาพในการสาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของประชาชนบนพื้นฐานของวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น การจัดระบบบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตามหลักกฎหมายและการปกครองในระบบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย ไว้ดังนี้

1.2.1 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น

1.2.2 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะที่ส่งเสริมการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น ในองค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ไว้ดังนี้

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ สัจจะ (ด้านความสัตย์ซื่อ), ทมะ (รู้จักข่มจิตใจของตน), ขันติ (อดทน), และจาคะ (เสียสละ)

1.3.2 ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขต องค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง รวม จำนวน 64,675 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 340 คน

1.3.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย รวม 12 แห่ง.

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1.4.1 ทำให้ทราบความคิดเห็นที่แตกต่างต่อการนำหลักพุทธธรรมมาบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนที่มีระดับการศึกษาและอาชีพแตกต่างกัน

1.4.2 จะทำให้สามารถนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการตัดสินใจเลือกนักการเมืองท้องถิ่นได้

1.5 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

ความคิดเห็น หมายถึง เป็นความรู้สึที่เกิดขึ้นจากการรับรู้ (Perception) ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งนั้น ไม่ว่าจะข้อมูลนั้นจะมีหลักฐานอ้างอิงหรือไม่ หรืออาจเห็นด้วยตา

พุทธธรรม หมายถึง คำสอนของพระพุทธเจ้าที่ว่าด้วยลักษณะหรือกฎเกณฑ์

พระพุทธศาสนา หมายถึง พระพุทธศาสนาแบบเถรวาท

นราวาธรรม 4 หมายถึง ข้อปฏิบัติของผู้ครองเรือนคือ สัจจะ, ทมะ, ขันติ, และจาคะ

เพศ หมายถึง เพศหญิง เพศชาย

อายุ หมายถึง อายุประชากรกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาประชากรกลุ่มตัวอย่าง เช่น ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย อนุปริญญา และปริญญาตรี

อาชีพ หมายถึง อาชีพประชากรกลุ่มตัวอย่าง เช่น เกษตรกร รับราชการ ผู้ประกอบการ รับจ้าง นักการเมืองท้องถิ่น

การนับถือศาสนา หมายถึง การนับถือศาสนาประชากรกลุ่มตัวอย่าง เช่น ศาสนาพุทธ ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม

การใช้สิทธิเลือกตั้ง หมายถึง การใช้สิทธิเลือกตั้ง เช่น เลือกตั้งทุกครั้ง เลือกตั้งบางครั้ง ไม่เคยเลือกตั้ง เช่น สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นต้น

การบริหาร หมายถึง ความพยายามในการที่จะร่วมกันดำเนินงานของ องค์การบริหารส่วนตำบล ให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

ประชาชน หมายถึง บุคคลที่อาศัยอยู่ในเขต องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดเลย ที่มีสิทธิเลือกตั้งในเขต องค์การบริหารส่วนตำบล เช่น ผู้นำชุมชน ข้าราชการ กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน

คณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง นายกององค์การบริหารส่วนตำบล และรองนายกององค์การบริหารส่วนตำบล

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ มีนักทฤษฎี นักวิชาการ นักปกครอง และ ทางพุทธศาสนา ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าวรรณกรรมและ ผลงานที่เกี่ยวข้องแยกตามหัวข้อดังนี้

- 2.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับหลักการปกครองและการประยุกต์ใช้พุทธธรรม
- 2.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับพุทธธรรม
- 2.3 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น
- 2.4 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับฉรวาธรรม
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.6 สรุปกรอบแนวคิดในการศึกษา

2.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับหลักการปกครองและการประยุกต์ใช้พุทธธรรม

2.1.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับพุทธวิธีการปกครอง

พุทธธรรมใช้แนวความคิดที่เป็นระบบเป็นหลัก เริ่มจากการใช้กฎธรรมชาติที่สำคัญที่ยังเป็นความจริงจนถึงปัจจุบัน และคงจะเป็นความจริงต่อไปในอนาคตในลักษณะที่เป็น อคติโก หรือไม่ถูกเปลี่ยนแปลงโดยเวลา กฎดังกล่าวก็คือกฎที่ว่าด้วยความเปลี่ยนแปลง ความไม่แน่นอน หรือความไม่คงที่ (อนิจจัง) เพราะทุกสิ่งทุกอย่างเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเกิดจากสภาวะการขัดแย้งทั้งจากภายในของทั้งสิ่งมีชีวิตและวัตถุ รวมทั้งผลกระทบจากภายนอก (ทุกขัง) ทำให้ไม่มีอะไรมีความแน่นอน ไม่สามารถจะเหนี่ยวรั้งหรือยึดถือเอาไว้ได้ (อนัตตา) ลักษณะความเป็นจริงดังกล่าวของสรรพสิ่ง รวมเรียกว่า ไตรลักษณ์ หรือลักษณะสามประการของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่สังเกตได้จากแง่มุมต่างกัน แต่มีความเป็นหนึ่งเดียวกัน และไม่ถูกจำกัดโดยกาลเวลา สิ่งนี้คือธรรมชาติของสรรพสิ่งที่มนุษย์ไม่มีความสามารถที่จะไปควบคุมหรือฝืนธรรมชาติของสิ่งเหล่านี้ได้เนื่องจากเป็นความเป็นจริงในธรรมชาติ ทางแก้ที่ถูกต้องคือ เข้าใจทุกสิ่งทุกอย่างตามสภาพความเป็นจริงหรือการมีปัญญาที่จะเข้าใจว่า อนิจจัง เป็นความเที่ยงแท้ และเมื่อทุกสิ่งทุกอย่างเป็นอนิจจังแล้ว การยึดมั่นถือมั่นในตัวคนย่อมเป็นสิ่งไม่พึงกระทำเพราะใน

ความเป็นจริง ตัวตนเป็นสิ่งที่ไม่มีจริง เมื่อไม่มีการยึดมั่นในตัวตนก็สามารถประพาศิตตนให้ สอดคล้องกับสภาวะธรรมชาติ ตามหลักพุทธธรรม ความขัดข้องหรือความขัดแย้งก็จะไม่เกิดขึ้น เมื่อไม่มีความขัดข้องหรือความขัดแย้ง หรือความทุกข์ นั่นก็คือ ภาวะแห่งความสุข ด้วยเหตุที่ ปัญญาเป็นจุดเน้นสำคัญที่สุดของพุทธธรรม

คนไทยนับถือพระพุทธศาสนามานานแล้ว รู้ได้จากประวัติศาสตร์ ประมาณ 612 สมัย อาณาจักร “อ้ายลาว” มาจนถึงปัจจุบัน คนไทยไม่ทิ้งพระพุทธศาสนา ให้ความเคารพนับถือ เป็น มรดกตกทอดมาตราบเท่าทุกวันนี้

เมื่อก้าวโดยสรุปแล้ว พระพุทธศาสนาได้ให้แนวทางในการดำรงชีวิต หลักปฏิบัติตนต่อ สังคม หลักการปกครอง หลักเศรษฐกิจ หลักการหน้าที่ที่พึงปฏิบัติต่อกันในการอยู่ร่วมกันใน สังคมมนุษย์ ตลอดจนขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี วัฒนธรรมไทยทั้ง 4 คือ¹

1. ให้ความรู้ทางคตินธรรม
2. ให้ความรู้ทางเนติธรรม
3. ให้ความรู้ทางสหธรรม
4. ให้ความรู้ทางวัตถุธรรม

“สังคมไทยพุทธศาสนาได้ทำหน้าที่ในการช่วยอบรมกล่อมเกลามาให้อุบาสกอุบาสิกปฏิบัติ ตามระเบียบแบบแผนทางสังคมและการเมือง”² พุทธศาสนาและสังคมไทยจึงมีความสัมพันธ์ที่ แน่นแฟ้นต่อกันตลอดเวลา ตามหลักพุทธธรรมในพุทธศาสนา

พระเทพเวทีได้เปรียบเทียบการกระทำที่ดีเพราะพื้นฐานจิตใจที่ดีกับการกระทำที่ดีเพราะ จุดหมายอื่นหรือเพราะมีระบบควบคุมไว้อย่างชัดเจนดังนี้

เราต้องการให้คนรักษาความสะอาด ต้องการคนกวาดบ้านเช็ดพื้นให้สะอาด นี่เป็นความ ต้องการของนักเศรษฐศาสตร์และผู้ปกครองบ้านเมือง เพราะการทำความสะอาดก็เป็นปัจจัยอย่าง หนึ่งในการะบวนการพัฒนาประเทศหรือพัฒนาสังคมเราต้องการให้เขาทำงานคือความสะอาดนั้น แต่จะให้เราทำได้อย่างไร นักเศรษฐศาสตร์ก็คิดว่าเราต้องเร้าความต้องการของเขา เราก็ไปบอกเขา ว่าถ้าคุณกวาดบ้าน ทำความสะอาดนี้ ฉันจะให้เงินคุณหนึ่งร้อยบาท สิ่งที่คุณนั้นต้องการคืออะไร สิ่งที่เขาต้องการคือเงินร้อยบาท แต่สิ่งที่นักเศรษฐศาสตร์ต้องการคือความสะอาด เรากลับไปเร้าให้

¹ บัณฑิต พานิช, **การปกครองตามแนวพุทธศาสตร์**, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2548), หน้า 4.

² พลศักดิ์ จิตรไกรศิริ, **ความคิดทางการเมืองของพระสงฆ์ไทย**, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2529), หน้า 211.

การเงินที่นี้คนที่ต้องการเงินนั้นเขาไม่ได้ต้องการความสะดวก แต่เขาก็ไม่ได้อยากจะทำงานที่ทำให้เกิดความสะดวก เมื่อไม่มีทางอื่นเราก็ต้องตั้งเงื่อนไขขึ้นมาว่า คุณต้องไปกวาดบ้าน หรือคุณต้องทำความสะอาดนี้แล้วจึงจะได้เงิน ด้วยวิธีนี้ เมื่อต้องการเงินเขาก็ไปทำงาน แต่ในทางปฏิบัติไม่จำเป็นที่เขาจะต้องทำงานเสมอไป ในเมื่อเขาไม่ต้องการทำงานเขาก็อาจหาทางเลี่ยง เลี่ยงที่จะไม่ทำงาน แต่ก็ทำให้ได้เงินนั้นมา เมื่อเขาถูกเร้าความต้องการที่จะได้เงินมากเข้า เขาก็อาจจะหาทางในทางทุจริต อาจจะไปลักเงินเขามาก็ได้ หรืออาจจะไปกู้หนี้ยืมสินเขามาก็ได้ หรืออาจจะทำงานแต่ไม่ตั้งใจทำให้มีคุณภาพดี เพราะจำใจทำไม่ได้ต้องการทำงานก็ได้³

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลปัจจุบัน (พระพุทธศาสนากับการศึกษาของชาติ) ก็ได้ทรงมีพระราชดำรัสในโอกาสเสด็จออกทรงผนวชเมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2499 ว่า

โดยที่พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติของเราทั้งตามความศรัทธาเชื่อมั่นของข้าพเจ้าเองก็เห็นเป็นศาสนาที่ดีศาสนาหนึ่ง เนื่องในบรรดาสัจธรรมคำสั่งสอนอันชอบด้วยเหตุผลจึงเคยคิดอยู่ว่าถ้าโอกาสอำนวย ข้าพเจ้าจักได้บวชสักเวลาหนึ่งตามพระราชประเพณีซึ่งจัดเป็นทางสนองพระเดชพระคุณพระราชบูรพการีตามคตินิยมด้วย และนับตั้งแต่ข้าพเจ้าได้ครองราชย์สืบสันตติวงศ์ต่อจากสมเด็จพระเชษฐาธิราช ก็ล่วงมากกว่าสิบปีแล้ว เห็นว่าน่าจะถึงเวลาที่ควรจะทำตามความตั้งใจไว้นั้นแล้วประการหนึ่ง...จึงได้ตกลงใจที่จะบรรพชาอุปสมบทในวันที่ 22 เดือนนี้⁴

ทศพิธราชธรรม สำหรับนักปกครอง 10 ประการ⁵

1. ทาน การให้ คือเป็นผู้ให้ ให้ทรัพย์ ให้การช่วยเหลือต่าง ๆ ตลอดจนแก้ไขปัญหา คือให้ความรู้แก่ประชาชน ให้ตามที่ต้องการ เมื่อประชาชนต้องการอะไร ก็ให้สิ่งที่ต้องการ
2. สีล คือความประพฤติดีงาม งดเว้นจากที่ชั่วเสียหาย ไม่ทำอะไรอันเป็นการไม่เหมาะสมไม่ควร

³พระเทพเวที, **ทางออกจากระบบเศรษฐกิจที่ครอบงำสังคมไทย**, (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิพุทธธรรม, 2512), หน้า 35-36.

⁴สุทธิพงษ์ ตันตยาพิศาลสุทธิ, **พระพุทธศาสนากับการศึกษา**, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพมหานคร : การศาสนา, 2533), หน้า 9-10.

⁵บุ.ชา. 28/240/86.

3. ปริจจาคะ การบริจาค คือการยอมสละเพื่อประโยชน์ที่ยิ่งกว่า เช่น ยอมสละประโยชน์ส่วนตัว เพื่อประโยชน์ส่วนรวม ดังจะเห็นได้ว่า พระมหากษัตริย์ตั้งแต่อดีตกาลมาได้ทรงออกหน้านำทหารออกในสงคราม ดังเช่นสมเด็จพระนเรศวรมหาราช เป็นต้น ทรงยอมสละพระชนม์ชีพเพื่อรักษาประเทศชาติ ประชาชน

4. อาชชวะ ความเป็นคนตรง ไม่คด ทยศ ต่อประเทศชาติและประชาชน

5. มัททวะ ความสุภาพ อ่อนโยน ไม่แข็งกระด้าง หยาบ หมั่นหม่อมต่ออันตรายที่จะได้รับ

6. ตปะ ความเพียรไม่เกียจคร้าน ปฏิบัติกรณียะนั้น ๆ ให้เต็มความสามารถ

7. อโภธะ ความไม่โกรธ คือไม่ลุอำนาจของความโกรธ และกระทำอะไรไปด้วยอำนาจของความโกรธซึ่งถ้าเป็นเช่นนั้น ก็เป็นการกระทำที่ไม่ยุติธรรม

8. อวิหิงสา ไม่เบียดเบียนหมายความว่า ไม่ทำอะไรเป็นการเบียดเบียนประชากรราษฎรมีกรุณาแผ่ไปในประชาชนทั่วไป เมื่อมีความทุกข์เดือดร้อนบังเกิดขึ้นในที่ใด ก็จะต้องเสด็จไป หรือทรงกระทำการช่วยในที่นั้น แม้จะเป็นถิ่นทุรกันดารก็ตาม

9. ขันติ ความอดทน คือมีความอดทนต่อปัจจัยที่จะทำให้เกิดความโลภ ความโกรธ ความหลงทั้งหลาย อดทนต่อความลำบากตรากตรำทั้งปวง อดต่อถ้อยคำที่จาบจ้วงล่วงเกิน

10. อวิโรธนะ ความไม่ผิด คือ จะทำอะไรก็ศึกษาพิจารณาไตร่ตรองให้ดีมีความรู้ทั่วถึงรอบคอบ เพื่อให้เกิดความไม่ผิดพลาด แต่ให้ถูกต้องเรื่องทั้งปวง

ทุกวันนี้ความคิดอ่านและความประพฤติหลายอย่าง ซึ่งแต่ก่อนถือว่าเป็นความชั่วเป็นความผิด ได้กลายเป็นสิ่งที่คนในสังคมยกย่อง และประพฤติปฏิบัติกันโดยไม่สะดุ้งสะเทือนจนทำให้เกิดปัญหาและทำให้วิถีชีวิตของแต่ละคนมีดมนลงไป ข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นหน้าที่ที่จะต้องร่วมกันแก้ปัญหาอย่างจริงจัง แต่ละท่านแต่ละฝ่ายจะต้องยึดหลักให้มั่นคง ที่จะไม่ทำอะไร ๆ ที่ชั่ว ที่เสื่อม ต้องกล้าและบากบั่นที่จะทำสิ่งที่ เป็นความดี เป็นความถูกต้อง และเป็นธรรม เพื่อให้ผลความประพฤติประพฤติชอบบังเกิดเพิ่มพูน และคำจูนส่วนรวมไว้มิให้เสื่อมทรุดลง หากให้กลับฟื้นคืนดีได้โดยลำดับ

2.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างธรรมะกับการเมือง

ความสัมพันธ์ระหว่างธรรมะกับการเมือง ในทัศนะของท่านพุทธทาสอยู่ที่ว่านั่นคือระเบียบปฏิบัติที่ทำให้คนจำนวนมากอยู่กันเป็นผาสก การเมืองจึงเป็นหน้าที่ที่มนุษย์จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎธรรมชาติที่มีอยู่แล้วสำหรับมนุษย์ และเมื่อเป็นเช่นนี้ การเมืองจึงเป็นธรรมะในความหมายที่ 3 คือ การปฏิบัติธรรม อันเป็นหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติเพื่อให้ถูกต้องตามธรรมะในความหมายที่ 2 คือ กฎธรรมชาติ ซึ่งอาจอธิบายตามแนวความคิดของท่านพุทธทาสได้ว่า เมื่อมนุษย์เราเป็นส่วนหนึ่งในสิ่งที่เรียกว่า “ธรรม” (คือสภาวะธรรมในความหมายที่ 1) มนุษย์จึงต้องอยู่ภายใต้กฎธรรมชาติ (ธรรมในความหมายที่ 2) ซึ่งคอยกำกับควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ให้เป็นอย่างมีเหตุผลและถูกต้อง ดังนั้นมนุษย์จึงต้องประพฤติปฏิบัติหรือมีหน้าที่ที่จะต้องจัดทำให้เป็นไปตามกฎธรรมชาติ หน้าที่นี้ของมนุษย์ คือ การจัดระเบียบการปฏิบัติตนที่จะทำให้คนจำนวนมากอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ⁷

ระบอบการปกครองของพระเจ้าอโศก เป็นระบอบเทวธิปไตย (คนประพฤติดีเป็นใหญ่) ถือหลักความพากเพียรทั้งทางกายและทางใจ นั่นคือความก้าวหน้าของผู้น้อยละผู้ใหญ่ในรัฐ มันเป็นการรวมสวรรค์และโลกมนุษย์นี้เข้าด้วยกัน เป็นสัมพันธ์ภาพอย่างงดงามระหว่างราษฎรและพระราชอาของพวกเขາ⁸

หลักธรรมสำหรับพัฒนาการเมืองการปกครอง

อรุณ รักธรรม ได้กล่าวถึงการพัฒนาองค์กรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและมีการกำหนดคุณสมบัติเบื้องต้นที่พึงมีในองค์กรขึ้นมาอันจะก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันเป็นการกำหนดคุณสมบัติทางด้านพฤติกรรมศาสตร์ของการพัฒนาองค์กรเอง อาทิเช่น⁹

1. จะต้องมีการสื่อสารระหว่างบุคคลในองค์กรอย่างเปิดเผย
2. การไว้นื้อเชื่อใจกันระหว่างบุคคลในกลุ่มนั้นจะต้องมีสูงพอสมควร

⁷พุทธทาสภิกขุ, ก. **ธรรมกับการเมือง**, (กรุงเทพมหานคร : การพิมพ์พระนคร, 2522), หน้า 29.

⁸ธรรมทาส พานิช, **พุทธธรรมนำชีวิต**, (กรุงเทพมหานคร : เจริญรัฐการพิมพ์, 2533), หน้า 75.

⁹อรุณ รักธรรม, “แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับหลักการพัฒนาองค์กร” ใน พิทยา บวรพัฒนา (บก.), **รัฐประศาสนศาสตร์ : รวมผลงานของนักวิชาการไทย**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549), หน้า 260.

3. การวินิจฉัยสั่งการ (Decision making) จะต้องเปิดโอกาสให้ทุกคนที่ทราบเข้าใจและอยู่ใกล้ชิดกับปัญหามีส่วนร่วมด้วย

4. มีความรับผิดชอบร่วมกันมิใช่เฉพาะตามกฎหมายเท่านั้น แต่รวมถึงความผูกพันทางจิตใจอยู่ด้วย (Commitment)

5. ทุกคนในกลุ่มมีโอกาสสำหรับเป้าหมายขององค์การร่วมกัน (Goal Setting)

6. การพัฒนาองค์การเป็นเรื่องของการเปลี่ยนแปลง โดยอาศัยหลักพฤติกรรมศาสตร์ (Behavioral Science)

อรุณ รักรธรรม กล่าวว่า การพัฒนาองค์การ คือ ความพยายาม

1. อย่างมีแบบแผน

2. ทั้งองค์การ

3. เริ่มจากฝ่ายจัดการระดับสูง เพื่อ

4. เพิ่มประสิทธิภาพขององค์การ และความเจริญงอกงามขององค์การด้วย

5. การเปลี่ยนแปลงที่มีแผนหรือการใส่สิ่งสอดแทรกอย่างมีแผน (Planned Interventions)

ใน กระบวนการ ขององค์การโดยใช้ความรู้ทางพฤติกรรมศาสตร์¹⁰

ทั้งนี้เพื่อให้กลุ่มคนในองค์การสามารถที่จะปรับตัวเข้าได้กับการพัฒนาองค์การซึ่งต้องมีความเปลี่ยนแปลงทางด้านความก้าวหน้าของเทคโนโลยีใหม่ๆ ตลอดจนการแข่งขันประสิทธิภาพในองค์การ เน้นคุณธรรม ตามหลักพุทธธรรม ความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยมโดยมีการกำหนดภารกิจ ความรับผิดชอบ การปฏิบัติภารกิจร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดผลสำเร็จสอดคล้องตามวัตถุประสงค์

อชิปไตโดย 3 วิธีการบริหารการปกครอง (Style) นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่จะสร้างความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการบริหารการปกครอง วิธีการบริหารวิธีการปกครองต่างๆ พอสรุปได้ตามแนวอชิปไตโดยสูตร เป็น 3 ประการดังนี้¹¹

1. อัตตาชิปไตโดย การถือตนเองเป็นใหญ่ คือ ถือตนเองเป็นศูนย์กลางเชื่อมั่นในตนเองสูง

2. โลกาชิปไตโดย การถือคนอื่นเป็นใหญ่ คือ ไม่มีจุดยืนเป็นของตัวเอง ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ใครเสนออะไรมาก็คล้อยตามหรือส่วนมากเห็นอย่างไรก็เห็นอย่างเขา

¹⁰อรุณ รักรธรรม, ในเอกสารการสอนชุดวิชา, **องค์การและการจัดการ**, (นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา, หน้า 275.

¹¹อุณ โทจันทร์, **พุทธศาสนากับสังคมและวัฒนธรรมไทย**, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2545), หน้า 115.

3. ธรรมาธิปไตย การถือธรรมหรือหลักการเป็นสำคัญ คือ ยึดถือความถูกต้องชอบธรรมเป็นที่ตั้ง จะไม่นำเอาเรื่องส่วนตัวหรือประโยชน์เข้าเกี่ยวข้อง

ในบรรดาธิปไตยทั้ง 3 ประการดังกล่าว คำสอนของพุทธศาสนาเป็นธรรมาธิปไตยและยกย่องธรรมาธิปไตย ผู้ปกครองจะต้องยึดหลักธรรมาธิปไตยโดยจะต้องเป็นผู้รู้ธรรม คือรู้สิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง จะต้องเป็นธรรม คือ จะต้องดำเนินการปกครองและแก้ปัญหาอย่างเป็นธรรม จะต้องมีธรรมคือ มีความประพฤติดีทางกาย วาจา ใจ เป็นผู้ซื่อตรง และจะต้องสร้างธรรม คือ ทำให้เกิดความ เป็นธรรมต่าง ๆ ของรัฐหรือของสังคมเป็นต้น ส่วนประชาธิปไตย ก็คงจะสงเคราะห์เข้าไปในโลกาธิปไตย พุทธศาสนาก็ยอมรับประชาธิปไตยที่อยู่บนพื้นฐานของธรรมาธิปไตย

2.1.3 มโนทัศน์ทางการเมืองปัจจุบันกับทฤษฎีของพระพุทธศาสนา

ความชอบธรรมทางการเมืองในปัจจุบันมักจะอธิบายกันด้วยมโนทัศน์สำคัญ ๆ ทางการเมือง เช่น สิทธิ เสรีภาพ อำนาจ ความเสมอภาค พันธะทางการเมือง ความคิดเหล่านี้มาจากรากฐานการวิเคราะห์รัฐในเชิงตรรกวิทยา โดยเฉพาะจากทฤษฎีพันธสัญญา มโนทัศน์เหล่านี้เป็นเครื่องมือในการเข้าใจและตัดสินความถูกต้องของกลไกของรัฐหรือระบบของรัฐ พระพุทธศาสนามีได้กล่าวถึงมโนทัศน์เหล่านี้โดยตรงและจะตีความด้วยมโนทัศน์เหล่านี้ไม่ได้ เพราะการตีความเช่นนั้นจะทำให้ความคิดทางการเมืองของพระพุทธศาสนาขาดรากฐานทางตรรกวิทยาเนื่องจากไม่อาจโยงความคิดเหล่านี้กับหลักการพื้นฐานของพระพุทธศาสนาได้ การตีความดังกล่าวจึงเป็นวิธีการที่ไม่ถูกต้อง สิ่งที่เราควรพิจารณาก็คือพระพุทธศาสนาใช้ธรรมะอะไรตอบปัญหาเหล่านี้และหากจะอ้างธรรมะดังกล่าวก็ต้องชี้ได้ว่าไม่ขัดกับระบบธรรมราชา และมีความคิดที่สำคัญคือ ความหลุดพ้น การละตัวตน หรือการละกิเลสเป็นรากฐาน ความคิดทางการเมืองจะลอยอยู่อย่างเอกเทศโดย ไม่สัมพันธ์กับระบบความคิดหลักหาได้ไม่¹²

ในอดีตมนุษยอยู่ร่วมกันโดยมีสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจอาศัยรากฐานทางธรรมนิยมประเพณี จนกระทั่งมีการพัฒนามาสู่การมีกฎหมายบังคับใช้ เป็นการจัดแบ่งภาระหรือกำหนดหน้าที่การอยู่ร่วมกันของสังคมมนุษย์ที่มีการสร้างระบบการปกครองและมีมาตรการที่ผลักดันให้เกิดความสงบเรียบร้อย ความสะดวกสบาย สงบร่มเย็นของประชาชนพลเมืองในประเทศและสามารถปฏิบัติกิจได้ตามอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ ซึ่งในระบอบประชาธิปไตยได้แบ่งอำนาจธิปไตยเป็น 3 คือ อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ ซึ่งทั้งหมดเกี่ยวข้องกับ

¹²ปรีชา ช้างขวัญยืน, **ทฤษฎีทางการเมืองของพระพุทธศาสนา**, อ่างแล้ว, หน้า 16-17.

การกำหนดนโยบายด้วย เพราะในทางปฏิบัติ คณะรัฐมนตรีจะเป็นผู้ริเริ่มและกำหนดนโยบาย โดยความช่วยเหลือของบรรดาข้าราชการ ส่วนรัฐสภา ก็จะเป็นฝ่ายให้ความเห็นชอบ ต่อจากนั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแต่ละคนก็รับเอานโยบาย แต่ละด้านจากรัฐบาลไปควบคุมการปฏิบัติ คำนึงงานของแต่ละกระทรวงให้เป็นไปตามนโยบายที่ได้ตั้งเอาไว้¹³

พุทธ นั้นเป็นคำย่อของคำว่า พุทธธรรม คือคำสอนของพระพุทธเจ้า ในขณะที่คำว่า “ธรรม” นั้นหมายถึงธรรมชาติ หรือกฎธรรมชาติ ดังนั้นพุทธธรรมก็คือคำสอนของพระพุทธเจ้า ที่ว่าด้วยลักษณะหรือกฎเกณฑ์ ที่มีอยู่แล้วในธรรมชาติที่มนุษย์พึงรู้พึงเข้าใจเพื่อมนุษย์จะได้ปฏิบัติ ตัวหรือดำเนินชีวิตให้สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ดังกล่าว ทั้งนี้เพราะความเดือดร้อน คับข้องใจ ความไม่สบายใจ ความวิตกกังวล หรือกล่าวโดยรวมว่า ความทุกข์นั้น มีสาเหตุสำคัญจากการที่มนุษย์ ดำเนินชีวิตไปในทางที่ขัดแย้งกับธรรมชาติ ซึ่งมีสาเหตุใหญ่มาจากการที่ไม่เข้าใจธรรมชาติของทุก สิ่งทุกอย่างตามความเป็นจริง ส่วนหนึ่งเกิดจากมนุษย์จิตนาการไปเองหรือคิดเอาเอง โดยใช้ วินิจฉัยเป็นเครื่องกำหนด อยากให้สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเป็นไปตามความปรารถนาของมนุษย์ที่ไม่ สอดคล้องกับความเป็นจริงตามธรรมชาติ ย่อมไม่สามารถเป็นไปในทิศทางที่มนุษย์พึงปรารถนาได้ แต่แทนที่จะศึกษาให้รู้จริงว่าความเป็นจริงในธรรมชาติเป็นอย่างไร ถ้าหากมนุษย์ยังคงคืออับ สะสมเอาความไม่รู้ไว้กับตัวเอง และยึดติดอยู่กับสิ่งที่ขัดแย้งกับความเป็นจริงในสภาพธรรมชาติ มากยิ่งขึ้น เนื่องจากยึดมั่นในสิ่งที่ไม่จริงหรือมิจฉาทิฐิ ทำให้มนุษย์เกิดความทุกข์ จึงเห็นได้ชัดว่า มนุษย์เป็นผู้สร้างความทุกข์ขึ้นมาเอง และเมื่อมนุษย์เป็นผู้สร้างความทุกข์เพราะเหตุที่ไม่พยายาม เข้าใจทุกสิ่งทุกอย่างตามความเป็นจริงตามธรรมชาติ มนุษย์ก็สามารถจะทำให้ตนเองพ้นทุกข์ได้ เช่นเดียวกัน คือกลับไปทำความเข้าใจธรรมชาติตามความเป็นจริงของสิ่งทั้งหลายทั้งปวงเสีย¹⁴

พุทธธรรมเป็นพื้นฐานของการพัฒนาคนทำให้สังคมพัฒนาให้เจริญ ซึ่งหมายถึงการมี คุณภาพ คือมีความรู้และความชำนาญในการประกอบวิชาชีพ แก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เผชิญได้ด้วยดี และสามารถพัฒนางานและสภาพแวดล้อมให้ก้าวหน้าต่อไปได้ ซึ่งหมายถึงปริมาณและคุณภาพอีก

มองจากแง่มุมของพุทธธรรม การพัฒนาคนดังกล่าวส่วนหนึ่งอยู่ในขั้นพัฒนาให้เป็น สัตบุรุษ คือเป็นคนดี ซึ่งจะต้องมีลักษณะ 7 ประการคือ¹⁵

¹³ สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ, **สาขารณบริหารศาสตร์**, พิมพ์ครั้งที่ 4, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2543), หน้า 145.

¹⁴ อภิชาติ พันธเสน, **พุทธเศรษฐศาสตร์ วิชาการ ทฤษฎี และการประยุกต์กับ เศรษฐศาสตร์**, พิมพ์ครั้งที่ 3 แก้ไขปรับปรุง, (กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์, 2547), หน้า 2.

¹⁵ อนุฎฐก 23/127/248.

1. เป็นคนรู้จักเหตุหรือหลักความจริง
2. รู้จักผลหรือความมุ่งหมาย
3. รู้จักคน
4. รู้จักประมาณหรือความพอดี
5. รู้จักเวลา
6. รู้จักชุมชน
7. รู้จักบุคคล

จรรยาบรรณของประชาชน 6 ประการ¹⁶

1. โสวะจัสสะตา เชื่อฟังเคารพในคำสั่งระเบียบกฎหมาย
2. ประสาสะนะโกศล ฉลาดในการปกครองช่วยตัวเอง
3. สามัคคี มีความพร้อมเพรียงกันตามฐานะอาชีพ
4. สะมานัตตะตา รู้จักวางตัวให้เหมาะสม
5. สะมะชีวิตา รู้จักประหยัดใช้จ่าย ให้สมเหตุสมผล
6. อัมปะมาทะไม่มัวเมาหลงใหลในคำขยงส่งเสริมคนอื่น

สังคมก็จะมีบุคคลที่มีคุณภาพและคุณธรรมด้วย เป้าหมายสูงสุดของพุทธธรรมในการพัฒนาคนนั้น คือการพัฒนาอรหันต์ ซึ่งเป็นผู้ตัดกิเลสตัณหา และอวดตาได้แล้ว ไม่มีทุกข์ไม่มีสุขอีกแล้ว แต่สำหรับเป้าหมายของการพัฒนาชุมชน คือการพัฒนาคนให้เป็นสัตบุรุษ

มีคุณธรรมอย่างเดียวไม่มีคุณภาพด้วย ดำรงชีวิตอย่างมีความสุขไม่ได้¹⁷

คนมีคุณธรรม มีความขยันขันแข็งในการประกอบกิจการงาน

คนมีคุณธรรม คิดแต่เรื่องดีมีประโยชน์

คนมีคุณธรรม ดำรงชีวิตอย่างประหยัด มัธยัสถ์ สมณะเหมาะสมกับอัตภาพ

คนมีคุณธรรม พุคแต่พอดี พุคแต่สิ่งมีประโยชน์ พุคแต่ความจริง

คนมีคุณธรรม ระวังรักษาสุขภาพอนามัย

คนมีคุณธรรม แสวงหาความรู้อยู่เสมอ ติดตามความก้าวหน้าของวิชาการ

คนมีคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต ความกตัญญูรู้คุณผู้มีพระคุณ

คนมีคุณธรรม มีความเมตตา กรุณาช่วยเหลือเกื้อกูลผู้น้อย

¹⁶ บัณฑิต พานิช, การปกครองตามแนวพุทธศาสตร์, อ้างแล้ว, หน้า 22.

¹⁷ สัจญา สัจญาวิวัฒน์, พุทธสังคมวิทยา, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพมหานคร : สุขภาพใจ, 2543), หน้า 61-62.

คนมีคุณธรรม	มองเห็นผู้อื่นเป็นคน	ทำตัวให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น
คนมีคุณธรรม	คบแต่คนดี	หลีกเลี่ยงคนชั่ว
คนมีคุณธรรม	เตรียมตัวล่วงหน้าก่อนลงมือทำงาน	
คนมีคุณธรรม	วางแผนอย่างรอบคอบก่อนทำงาน	
คนมีคุณธรรม	เมื่อทำงาน	ทำด้วยจิตสงบ มั่นคงมุ่งตรงประเด็น
คนมีคุณธรรม	ไม่ฆ่าตัวตาย	เมื่อผิดหวังจากคนรัก
คนมีคุณธรรม	ไม่ทอดทิ้งเมื่อสอบไล่ตก	
คนมีคุณธรรม	ไม่คิดสั้น	เมื่อกิจการล้มละลาย
คนมีคุณธรรม	ไม่ยอมแพ้	เมื่อพบปัญหาอุปสรรคขัดขวาง
คนมีคุณธรรม	ไม่ย่อเมื่อถูกกีดกันความก้าวหน้า	
คนมีคุณธรรม	ไม่ฉวยโอกาสเอาเปรียบผู้อื่นกว่า	ด้อยกว่า
คนมีคุณธรรม	ไม่ละโอกาสทำความดี	
คนมีคุณธรรม	ไม่ประมาทในการทำงาน	

2.1.4 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับลักษณะของผู้นำ และผู้บริหาร

ทินพันท์ นาคตะ “ได้เปรียบเทียบถึงลักษณะของผู้นำหรือผู้บริหารในทางวิชาการกับหลักธรรมในทางพุทธศาสนาไว้ดังนี้” คือ¹⁸

1) ความไม่เห็นแก่ตัว คือ การไม่ฉวยโอกาสเอาเปรียบเพื่อความสุข ผลประโยชน์ หรือความปลอดภัยเฉพาะส่วนตน ซึ่งตรงกับหลักธรรมทางพุทธศาสนา คือ ทานี การให้ บริจาค การบริจาค หรือการเสียสละเพื่อส่วนรวม

2) ลักษณะท่าทาง คือการวางตัวเหมาะสม ทั้งในด้านการปกครองและในด้านความประพฤติ ตลอดจนมีความสงบเสงี่ยม คือ การไม่อวดดี ไม่หยิ่งหรือภูมิใจโดยไร้เหตุผลอันควร ตรงกับหลัก มุทฺทว คือ ความสุภาพอ่อนโยน ทั้งทางกายและวาจา ไม่แข็งกระด้าง อวิโรชนี คือ ความสงบเสงี่ยม และการมีสติควบคุมรักษามารยาทไม่ให้ผิดระเบียบประเพณี กฎหมาย และศีลธรรม ให้มีความสุภาพเมื่อจะเสียขันติ สิลี คือความมีศีลธรรม ตำรวมควบคุมความประพฤติทาง กาย วาจา ใจ ให้เรียบร้อย

3) ความซื่อสัตย์สุจริต คือ การซื่อตรง มั่นคงอยู่ในศีลธรรม รักษาัจจะและเกียรติยศ ตลอดจนเป็นที่เชื่อถือไว้วางใจได้ ในเรื่องการทำงานและมีความภักดี ต่อผู้ใหญ่มากกว่า ผู้ร่วมงาน

¹⁸ คณะกรรมการอนุกรรมการศึกษาและกำหนดหลักวิชาการรัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์, **รัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์กราฟิการ์ต, 2526), หน้า 118-120.

ตลอดจนผู้ได้บังคับบัญชา ซึ่งตรงกับหลัก อาชฺหฺว คือ ความซื่อตรงต่อตนเอง ต่อการงาน และต่อบุคคลอื่น และมีความภักดีตั้งอยู่ในสุจริตธรรม

4) ความอดทน คือทนต่อความเคร่งเครียดต่างๆ ทั้งทางกายและใจ เช่น อดทนต่อความเจ็บปวด เหนื่อยอ่อน ทนต่อความทุกข์ เดือดร้อน และความยากลำบากไม่ยอมแพ้ รวมทั้งความกล้าหาญทั้งทางกายและทางใจ คือ ตระหนักถึงความกลัวแต่ก็ยังสามารถเผชิญกับอันตรายได้ด้วย ความสงบมั่นคง ควบคุมตัวเองได้ ทั้งยังสำนึกในความรับผิดชอบที่ต้องทำการใน เหตุการณ์นั้นด้วย ซึ่งตรงกับหลัก ขนฺติ คือ ความอดทนอดกลั้น รู้จักข่มใจและห้ามใจตนเอง ทนต่อกิเลสและความทุกข์ มีสติ ควบคุมจิตใจให้คงที่อยู่ตามปกติ ไม่ให้กำเริบ อ่อนไหวในเมื่อเผชิญกับความยุ่งยาก ความลำบากหรือภัยอันตราย เป็นธรรมที่พ้นฝ่าอุปสรรคไปจนจุดหมายปลายทางได้ แสดงถึงความเข้มแข็งและกล้าหาญ

5) ความเด็ดขาด มีความสามารถในการตัดสินใจอย่างมั่นคงและรวดเร็ว ไม่ลังเล และมีอำนาจในตัว (Force) คือ ความสามารถที่บังคับผู้อื่นปฏิบัติตาม ความตั้งใจของตน ซึ่งตรงกับหลัก ตปฺปี คือการมีอำนาจ หรือธรรมที่ทำลายหรือขจัดความชั่วเป็นอำนาจที่ทำให้เกิดความเคารพยำเกรง

6) ความเห็นอกเห็นใจ คือ รู้จักแบ่งเบาความรู้สึกของผู้อื่นที่อยู่ร่วมกันรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ซึ่งตรงกับหลัก อกุโธ อภิโธ ความไม่เกรี้ยวโกรธโดยชั่ววิสัย มีความเมตตารัก และปรารถนาดีต่อผู้อื่น และหลัก อวิหีส คือความไม่เบียดเบียน มีความกรุณาช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นจากความทุกข์

7) ความยุติธรรม คือ มีความเสมอภาค ไม่ลำเอียงในการปฏิบัติต่อผู้ได้บังคับบัญชา เช่น การให้รางวัลหรือการลดโทษ ซึ่งตรงกับหลัก ปกครองโดยยุติธรรม คือ เว้นจากอคติ คือเว้นจากการลำเอียงอันเป็นเหตุให้เสียความเป็นธรรม อันเนื่องมาจากความรักใคร่กัน ไม่ชอบกัน เนื่องจากความเขลาหรือความกลัว ดังมีพุทธภาษิตที่ว่า “บุคคลใดล่วงละเมิดความยุติธรรมเพราะอคติ ยศของบุคคลนั้นย่อมเสื่อม บุคคลใดไม่ล่วงละเมิดความยุติธรรมเพราะอคติ ยศของบุคคลนั้นย่อมบริบูรณ์”

8) ความรู้ คือมีความรอบรู้ในวิชาชีพและความรู้ทั่วไป รู้จักงานของตน มีความรู้ความเข้าใจบุคคลอื่น รวมทั้งมีความฉลาด มีสติปัญญาจัดการกับปัญหาต่างๆ และมีความแนบเนียน มีกาลเทศะ คือ มีปฏิภาณไหวพริบสามารถปฏิบัติต่อบุคคลโดยวิธีอันเหมาะสม ปราศจากข้อหุนเหียงหรือขัดขืน

9) ความกระตือรือร้น คือ มีความเอาใจใส่ จดจ่อ หรือสนใจอย่างจริงจังต่องานที่ทำและการปฏิบัติต่างๆ ตลอดเวลา รวมทั้งมีความคิดริเริ่ม คือคุณลักษณะที่ เล็งเห็นเองว่า สิ่งใดควรทำขึ้นหรือต้องทำ แล้วทำในสิ่งนั้น ซึ่งตรงกับ “หลักอิทธิบาท 4 คือ คุณธรรมที่ทำให้สำเร็จความ

ประสงค์ 4 อย่าง คือ ความพอใจ รักใคร่ในสิ่งนั้น เพียรประกอบสิ่งนั้น เอาใจใส่ฝึกฝึสิ่งนั้นไม่วางธุระ หมั่นตริตรองพิจารณาเหตุผลในสิ่งนั้นพร้อมทั้งมีความกระตือรือร้น (อุส โสพุทฺธิ)¹⁹ และหลักอริยมรรค 8 คือ มี “ปัญญาเห็นชอบ ดำริชอบ เจรจาชอบ ทำงานชอบ เลี้ยงชีพชอบ เพียรชอบ ระลึกชอบ ตั้งใจไว้ชอบ”²⁰ ดังผู้ที่มีพุทธภาษิตอยู่ว่า “ผู้หมั่นในการทำงาน ไม่ประมาท มีปัญญาเห็นประจักษ์ จัดการงานได้ เรียบร้อย เขาพึงอยู่ในวงราชการได้” และ “ยศยอมเจริญแก่ผู้มีความขยัน มีสติ มีการงานสะอาด มีปกติ ไคร่ครวญแล้วจึงทำ สำรวมระวังดี เลี้ยงชีพโดยธรรม และไม่ประมาท”²¹

จรรยาบรรณขององค์การบริหารส่วนอำเภอ 3 ประการ²²

- 1) อุปะนิตินะรามะตา ยินดีในการเข้าถึงประชาชนด้วยการบำบัดทุกข์
- 2) เนปิกะระตา พื่อใจแนะนำให้ประชาชนมีความรู้ยิ่งขึ้นในการประกอบอาชีพ รักษาตนให้อยู่เย็นเป็นสุข
- 3) ลิกกะกามะตา ขวนขวายร่วมมือให้มีการศึกษา ด้วยการสร้างโรงเรียนประชาบาล

2.1.5 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับที่มาของความรู้

“คำสอนของพระพุทธเจ้ามีมากมายสอนโดยวิธีการต่าง ๆ กันตามนิสัยสันดานของคนหรือทางพระพุทธศาสนาเรียกว่า จริต คนมีจริตต่าง ๆ กัน จึงต้องใช้วิธีสอนต่างกันลักษณะคำสอน ก็ย่อมต่างกันไปด้วย

- 1) คำสอนปฏิรูป เป็นคำสอนชนิดที่ปฏิรูปคำสอนเดิมของศาสนาพราหมณ์เช่น การทำบุญ ศาสนาพราหมณ์สอนให้ทำบุญกับพวกพราหมณ์โดยกำเนิดพระพุทธเจ้าสอนว่าการทำบุญควรทำกับพราหมณ์หรือผู้บริสุทธิ์ ผลบุญจึงมีมาก
- 2) คำสอนปฏิวัติ เป็นคำสอนประเภทปฏิวัติคำสอนของพวกพราหมณ์เดิมไปอีกทางหนึ่งแบบกลับหน้ามือเป็นหลังมือ เช่น คำสอนเดิมของพวกพราหมณ์ตัวเองเกิดมาก็เป็นพราหมณ์หรือคำสอนเดิมสอนว่า การบำเพ็ญการกุศลด้วยการฆ่าสัตว์บูชายัญเป็นมหากุศลอันยิ่งใหญ่ บันดาลให้ได้ทุกสิ่งทุกประการที่ปรารถนา พระพุทธเจ้าทรงสอน ว่าการทำบุญด้วยการไม่ฆ่า และในขณะเดียวกันให้เป็นคนมีเมตตากรุณาต่อสัตว์ทั่วไปเป็นมหากุศล

¹⁹ที. ปา. 11/246 / 185-186..

²⁰ช. ชา. 28 / 2519 / 330..

²¹ช. ธ. 25 / 12/ 13.

²²บันเทิง พาพินิจ, การปกครองตามแนวพุทธศาสตร์, อ่างแก้ว, หน้า 18.

3) คำสอนที่ดั่งขึ้นมาใหม่ ไม่ใช่คัดค้านหรืออนุโลมตามคำสอนเก่าเป็นเรื่องที่สอน นอกเหนือไปจากหลักศาสนาพราหมณ์เดิม ซึ่งไม่มีคำสอนเช่นนี้ เช่นคำสอนเรื่อง อริยสัจ 4 คำสอนเรื่อง ปฏิจจสมุปบาท เป็นต้น

สำหรับวิธีสอนนั้นพระพุทธองค์ก็ใช้หลายวิธีตามอุปนิสัยสันดานคนหรือจริตของคนซึ่งพอสรุปได้เป็น 3 ประการ คือ

1) ทรงสอนให้รู้ยั้งเห็นจริงในธรรมที่ควรรู้ควรเห็น หมายความว่า ทรงสอนอย่างแจ่มแจ้ง สอนให้เห็นทะลุปรุโปร่ง สอนให้รู้อย่างละเอียด และสอนสิ่งที่ควรสอนไม่ใช่สอนทุกสิ่งทุกอย่างเช่น ทรงสอนให้เอื้อเฟื้อต่อเพื่อนมนุษย์ ไม่สอนให้เกียดกร้านคอยขโมยเขากิน

2) ทรงสอนอย่างมีเหตุผล ผู้ฟังตรองตามได้ หมายความว่า คำสอนเป็นสิ่งที่พิสูจน์ได้ตามเหตุผล ไม่ใช่คำสอนที่พิสูจน์ไม่ได้ เช่น คำสอนเรื่องตัณหา (ความอยาก) ทำให้เกิดทุกข์ ถ้าเราพิจารณาจะเห็นว่าจริงอย่างนั้น เราอยากรู้จึงมาเรียน การเรียนทำให้ไม่สบาย (ทุกข์) ภายไม่สบายใจอยากเมื่อไหร่เมื่อไหร่ทุกข์

3) ทรงสอนเป็นอัครรย์คือผู้ปฏิบัติตามย่อมได้ผลจริง ขอบกตัวอย่าง เช่น สังคหวัตถุ โครปฏิบัติตามย่อมได้ผลคือทำให้คนรักใคร่ทั่วไป อาจเรียกว่าธรรมแห่งความรัก หรือมนตร์รักก็ได้ มีการให้หรืออนุเคราะห์ซึ่งกันและกันการพูดไพเราะ อ่อนหวาน การช่วยทำประโยชน์แก่ผู้อื่น การวางตัวดี ถ้าปฏิบัติได้ครบทุกข้อจะเป็นคนมีเสน่ห์ น่ารัก และคนทั่วไปก็รักด้วย แต่ถ้าไม่ปฏิบัติ คนก็เกลียดทั่วไปเช่นกัน²³

ด้านการศึกษา ประชาชนได้สนใจศึกษาพุทธศาสนามากขึ้นตามลำดับ ได้มีการจัดตั้งสมาคม มูลนิธิทางพุทธศาสนาเพื่อการศึกษามากมาย มีการจัดตั้งชมรมพุทธศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาต่าง ๆ พ.ศ. 2490 มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งตั้งขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. 2432 ได้ประกาศตั้งเป็นมหาวิทยาลัยฝ่ายพระพุทธศาสนาขึ้น เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2490 และเปิดการศึกษาเมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2490 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ส่วนการศึกษาของพระสงฆ์ได้มีการยกระดับมาตรฐานการศึกษา เช่นยกระดับมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้ง 2 แห่ง คือมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้เปิดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา แก่พระภิกษุสามเณรในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และมีนโยบายจะเปิดระดับปริญญาเอกในอนาคต ได้มีการรับรองวิทยฐานะเทียบเท่ากับมหาวิทยาลัยสากลทั่วไป และได้ออกกฎหมาย พ.ร.บ.มหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้ง 2 แห่ง โดยรัฐสภาเมื่อ พ.ศ. 2540 มีชื่อว่า "มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง

²³บุญมี แทนแก้ว, **พุทธศาสน์-ปรัชญา**, พิมพ์ครั้งที่ 3, (กรุงเทพมหานคร : โอ.เอส.พริ้นติ้งเฮาส์, 2538), หน้า 9 -10.

กรมราชวิทยาลัย และ “มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย” ปัจจุบันนี้ได้มีวิทยาเขตต่างจังหวัดอีกหลายแห่ง เช่น เชียงใหม่ พะเยา แพร่ ลำพูน นครสวรรค์ ขอนแก่น อุบลราชธานี นครราชสีมา หนองคาย เลย นครปฐม นครศรีธรรมราช เป็นต้น ส่วนการศึกษาด้านอื่น ได้มีการจัดตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ ระดับประถมปลาย และ ม.1 ถึง ม.1 เมื่อปี พ.ศ. 2514 ในปี พ.ศ. 2501 ได้มีการจัดตั้งโรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัยขึ้นเป็นแห่งแรก ณ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อเปิดการสอนพุทธศาสนาแก่เด็กและเยาวชน จนได้แพร่ขยายไปทั่วประเทศ

การศึกษาเพื่อให้เกิดปัญญาอันเป็นความดี ต้องอาศัยปัจจัย 11 อย่างดังต่อไปนี้²⁴

1. การศึกษาเพื่อให้เข้าใจความหมายของคัมภีร์หรือตำรานั้นว่าท่านต้องการให้รู้และเข้าใจอะไรบ้าง

2. การทำความดีด้วยกาย วาจา และใจ
3. การมีศีลบริสุทธิ์ สะอาด ไม่ค้างพริ้ว
4. การปฏิบัติในสมณะเพื่อทำให้สงบ และวิปัสสนาเพื่อให้เกิดความรู้แจ้ง
5. การเห็นแจ้งและเข้าใจในอริยสัจ 4 อย่างแท้จริง
6. การศึกษาศิลปศาสตร์ให้เข้าใจ และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์
7. การทำจิตใจให้สงบจากกิเลสที่เรียกว่า “มีจิตเป็นสมาธิ”
8. การอยู่ในฌานตลอดกาลเป็นนิตย์ กล่าวคือต้องมีจิตมั่นคงที่เรียกว่า “สมาธิจิต”
9. การทำจิตให้ปราศจากนิเวศต่าง ๆ
10. การไม่คบคนพาล
11. การคบเฉพาะบัณฑิต

2.1.6 แนวความคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทางการเมือง

การที่จะมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องใด ๆ ก็ตามจะต้องผ่านกระบวนการเรียนรู้เนื่องจากในขณะที่สังคมมีวิธีการ ที่จะทำให้สมาชิกใหม่เรียนรู้ถึงแบบแผนของการประพฤติปฏิบัติให้เป็นไปตามบทบาทหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดไว้ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้อง และเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนมากที่สุด การเรียนรู้ที่จะมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมที่เป็นกระบวนการที่สังคมเตรียมให้สมาชิกใหม่ได้เรียนรู้แบบแผนกฎระเบียบ ในการปฏิบัติความเชื่อตลอดจน บรรทัดฐาน ขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ เมื่อ

²⁴บุญมี แท่นแก้ว, **พุทธปรัชญาเถรวาท**, (กรุงเทพมหานคร : โอ.เอส. พรินต์ติ้ง, 2545), หน้า 68-69.

บุคคลได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้แล้วย่อมสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้มาใช้ปรับตนเองให้เข้ากับรูปแบบอันเป็นที่ยอมรับของสังคมได้ และจะได้นำไปปฏิบัติหรือในการพัฒนาบริหารองค์กรได้อย่างถูกต้อง

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) ได้กล่าวในหนังสือ “จริยธรรมนักรการเมือง” ว่านักรการเมืองนอกจากจะต้องศึกษาเพื่อพัฒนาปัญญาของตนเองแล้วยังจะต้องเกื้อหนุนให้ประชาชนมีการศึกษาคด้วย ชีวิตและสังคมจะดีงามไม่ได้ จะมีความสุขที่แท้จริงไม่ได้ ถ้าคนไม่รู้ว่าอะไรดี อะไรเป็นประโยชน์และไม่เป็นประโยชน์แก่ตนเอง²⁵

1. วิวัฒนาการขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นระดับตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 ได้วิวัฒนาการเรื่อยมา ดังนี้²⁶

นับตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมาประเทศไทยก็ไม่มีหน่วยการปกครองท้องถิ่นระดับตำบลจนกระทั่งในปี พ.ศ. 2535 เมื่อรัฐบาลภายใต้การนำของนายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรีได้กำหนดนโยบายด้านการเมืองการปกครองที่จะส่งเสริมให้องค์กรปกครองท้องถิ่นระดับตำบลเป็นนิติบุคคล เพื่อให้มีความคล่องตัวและร่วมกันแก้ไขปัญหาของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กระทรวงมหาดไทย จึงได้มีคำสั่งที่ 802 / 2535 ลงวันที่ 28 ตุลาคม 2535 และคำสั่งที่ 816 / 2535 ลงวันที่ 2 พฤศจิกายน 2535 แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาเพื่อศึกษาปรับปรุงระบบการบริหารการปกครองท้องถิ่นและในเวลาต่อมารัฐบาลได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 262 / 2535 ลงวันที่ 11 ธันวาคม 2535

คณะกรรมการปรับปรุงระบบการบริหารการปกครองท้องถิ่น เพื่อทำการศึกษาและพิจารณาปรับปรุงสภาตำบลตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 326 พบว่า สภาตำบลได้จัดตั้งมาเป็นระยะเวลา 20 ปีไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคลทำให้ไม่สามารถดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพขาดความคล่องตัวในการบริหารงาน สมควรปรับปรุงฐานะของสภาตำบลและการบริหารงานของสภาตำบลเสียใหม่ ให้สามารถรองรับการกระจายอำนาจไปสู่ประชาชนได้มากยิ่งขึ้น รวมทั้งให้มีการยกฐานะ

²⁵พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), **จริยธรรมนักรการเมือง**, พิมพ์ ครั้งที่ 4, (กรุงเทพมหานคร : สหธรรมมิก, 2546), หน้า 22.

²⁶กรมการส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, **พระราชบัญญัติสภาตำบลและการบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537**, แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท โรงพิมพ์ประสานมิตรจำกัด, 2547), หน้า 12, 19, 22, 23.

สภาตำบลซึ่งมีรายได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นเป็น “องค์การบริหารส่วนตำบล” ซึ่งเป็น ราชการบริหารส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 111 ตอนที่ 53 ก (2 ธันวาคม 2537) โดยมีผลใช้บังคับเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาพ้นกำหนดไปแล้ว 90 วัน ทำให้ในเวลาต่อมามีการยกเลิกสภาตำบล ตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 326 ทั้งหมดทั่วประเทศอีกครั้งหนึ่ง แต่ในบรรดาคณะกรรมการสภาตำบลที่มีอยู่ก่อนกฎหมายฉบับนี้ใช้บังคับอยู่ในตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะพ้นจากตำแหน่งตามวาระของประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 326 และให้กระทรวงมหาดไทยยกฐานะสภาตำบลดังกล่าวขึ้นเป็นสภาตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 โดยมีฐานะเป็นนิติบุคคล กรณีสภาตำบลใดที่มีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกัน 3 ปี ก่อนวันที่พระราชบัญญัติดังกล่าวประกาศในราชกิจจานุเบกษา เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท กระทรวงมหาดไทยจะทำการยกฐานะสภาตำบลนั้นขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลหรือ อ.บ.ต. ภายใน 90 วัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ดังนั้นจึงได้ยกฐานะสภาตำบล 617 แห่ง ขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2538 องค์การบริหารส่วนตำบลจึงเกิดขึ้นอีกครั้งหนึ่ง โดยมีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นระดับล่างสุด และถ้าสภาตำบลใดมีรายได้เข้าเกณฑ์ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ตามมาตรา 40 ก็จะต้องยกฐานะสภาตำบลนั้น ขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งจะทำให้สภาตำบลมีจำนวนลดลงทุกปี

พ.ศ. 2537 - 2545 รัฐบาลชุดเดิมที่มี **นายชวน หลีกภัย** เป็นนายกรัฐมนตรี ได้เสนอออกพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 โดยมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2538 เป็นต้นมา ทำให้สภาตำบลตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 มีฐานะเป็นนิติบุคคลและหากสภาตำบลใดรายได้เฉลี่ย 3 ปีย้อนหลังตั้งแต่ 150,000 บาท ขึ้นไป ก็ให้กระทรวงมหาดไทยประกาศจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้ โดยมีพื้นที่เช่นเดียวกับพื้นที่ของตำบลตามกฎหมายลักษณะการปกครองท้องที่แต่ไม่รวมพื้นที่ในเขตเทศบาล สุขาภิบาลและเมืองพัทยา (แต่ทับซ้อนกับพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดได้)

ครั้งที่ 1 จำนวน 617 แห่ง (ลงประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่ม 112 ตอนที่พิเศษ 6 ง ลงวันที่ 3 มีนาคม พ.ศ. 2538) มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 3 มีนาคม พ.ศ. 2538

ครั้งที่ 2 จำนวน 2,143 แห่ง (ลงประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่ม 113 ตอนที่ 9 ง ลงวันที่ 30 มกราคม พ.ศ. 2539) มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2539

ครั้งที่ 3 จำนวน 3,637 แห่ง ผลบังคับประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่ม 113 ตอนที่พิเศษ 52 ง ลงวันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2539) มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540

ครั้งที่ 4 จำนวน 350 แห่ง (ลงประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่ม 1136 ตอนพิเศษ 82 ง ลงวันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2542) มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 14 ธันวาคม พ.ศ. 2542

2. รูปแบบโครงสร้างองค์กรขององค์การบริหารส่วนตำบล

ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (2537: 11 – 35) กำหนดรูปแบบโครงสร้างองค์กรขององค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย 3 องค์กร คือ

2.1. สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยสมาชิก 2 ประเภท

2.1.1 สมาชิกที่มาจากราษฎรเลือกตั้งหมู่บ้านละ 2 คน

2.1.2 สมาชิกที่เป็นโดยตำแหน่ง คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและแพทย์ประจำตำบลทุกคนในเขตตำบล

2.2. คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสมาชิก 3 ประเภท

2.2.1 กำนันเป็นกรรมการบริหาร โดยตำแหน่ง

2.2.2 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นผู้ใหญ่บ้านไม่เกิน 2 คน

2.2.3 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่ราษฎรเลือกตั้งไม่เกิน 4 คน

โดยบทเฉพาะกาลของ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 กำหนดว่าในวาระเริ่มแรกเป็นเวลา 4 ปี นับแต่วันที่กฎหมายนี้มีผลบังคับใช้ให้ กำนันเป็นประธานกรรมการบริหาร โดยตำแหน่ง

3. สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

กำหนดให้สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นหน่วยปฏิบัติงานภายใต้องค์การบริหารส่วนตำบล มีพนักงานส่วนตำบลเป็นเจ้าหน้าที่ประจำ โดยให้มีการจัดองค์กรย่อยบริหารงานภายใน ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยระเบียบพนักงานส่วนตำบล กรอบอัตรากำลังพนักงานส่วนตำบลมีมากขึ้นขึ้นอยู่กับขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล การจัดขนาดยึดถือ จำนวนประชากร ปริมาณงาน รายได้เฉลี่ยต่อปีที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดหาได้เป็นเกณฑ์ ทั้งนี้ไม่รวมเงินอุดหนุนจากรัฐบาล

2.1.7 แนวความคิดเกี่ยวกับบทบาท

ไพฑูย์ ช่างเรียน ได้อธิบายถึงคำว่า “บทบาท” ตามแนวคิดทางสังคมว่า “บทบาท” (role) โดยทั่วไปอาจพิจารณาความหมายได้ 2 นัย คือนัยแรกพิจารณาในด้านโครงสร้างสังคม (social structure) บทบาท หมายถึง ตำแหน่งทางสังคมที่มีชื่อเรียกต่าง ๆ ซึ่งแสดงลักษณะโดยคุณสมบัติและกิจกรรมของบุคคลที่ครองตำแหน่งนั้น อีกนัยหนึ่งพิจารณาในด้านการแสดงบทบาทหรือการปะทะสังสรรค์ทางสังคม (social interaction) บทบาท หมายถึงผลต่อเนื้อที่มีแบบแผนการกระทำที่เกิดจากการเรียนรู้ของบุคคลที่อยู่ในสถานการณ์แห่งการปะทะสังสรรค์นั้น ตาม

นัยแรกบทบาทเป็นการจำแนกชนิดของบุคคลในสังคมซึ่งถูกทำให้แตกต่างกัน โดยคุณสมบัติและพฤติกรรมของเขามีสถานะ บทบาทแสดงให้สังคมเห็นถึงการจำแนกกิจกรรมต่าง ๆ และลักษณะซึ่งเป็นที่ยอมรับกันในสังคมของสมาชิกสังคม ตามนัยหลัง บทบาทเป็นวิธีแสดงพฤติกรรมของบุคคลที่สังสรรค์กันนั้นว่าจะปฏิบัติต่อกันอย่างไรหรือคาดว่าผู้อื่นจะปฏิบัติต่อตนเองอย่างไร ซึ่งเมื่อพิจารณารวมกัน ทั้งสองนัยแล้ว บทบาทจึงเป็นตัวกลางระหว่างสังคมกับบุคคลแต่ละคนที่อยู่ในสถานการณ์ ซึ่งพฤติกรรมของเขากลายเป็นแนวทางปฏิบัติของสังคม ดังนั้น สังคมจึงต้องมีการวางรูปแบบของบทบาทที่ควรจะเป็น (ought - to - role) เอาไว้เพื่อสถานภาพ (status) เป็นที่รวมแห่งสิทธิและหน้าที่แล้วบทบาทก็เป็นลักษณะที่เคลื่อนไหวของสถานภาพคือการใช้สิทธิและหน้าที่ให้บังเกิดผลนั้น คือสถานภาพแสดงให้ทราบว่าบุคคลนั้นเป็นใคร²⁷ มีสถานภาพ (status) อยู่จริง ในทุกสังคมและมีอยู่ก่อนที่ตัวคนจะเข้าไปครอง

1. มีบทบาทที่ควรจะเป็น (ought - to - role) ประจำอยู่ในแต่ละตำแหน่ง
2. วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีในสังคมนั้น ๆ เป็นส่วนหนึ่งซึ่งสำคัญในการกำหนด ฐานะตำแหน่งและบทบาทที่ควรจะเป็น
3. การที่คนเราจะทราบถึงฐานะตำแหน่งและบทบาทนั้น ได้มาจากการเรียนรู้ทางสังคม
4. บทบาทที่ควรจะเป็นนั้นไม่แน่นอนเสมอว่าจะเหมือนกับพฤติกรรมจริงของคนที่ครองฐานะตำแหน่งอื่น ๆ เพราะพฤติกรรมจริง ๆ นั้นเป็นผลของการปฏิบัติของแต่ละคนที่ครองฐานะตำแหน่งที่มีต่อบทบาทที่ควรจะเป็นบุคลิกภาพของตนเองและบุคลิกภาพของผู้อื่นที่เข้ามาร่วมในพฤติกรรมและเครื่องกระตุ้น (Stimulus) ที่มีอยู่ในเวลาและสถานที่ที่เกิดการติดต่อทางสังคม

เมื่อพิจารณาจากความหมายของคำว่า “บทบาท” จากข้อเขียนดังกล่าวข้างต้น พอจะสรุปได้ว่า บทบาทจะหมายถึงแบบแผนของพฤติกรรมของมนุษย์ซึ่งดำรงอยู่ในสังคม โดยแบบแผนดังกล่าว จะสืบเนื่องและเกี่ยวข้องกับบรรทัดฐาน (Norms) ขนบธรรมเนียมประเพณีทางสังคม ดังนั้น แบบแผนของพฤติกรรมของมนุษย์จึงเกี่ยวเนื่องกับสิทธิและหน้าที่ตามตำแหน่งทางสังคมที่สังคมคาดหวังหรือกำหนดไว้

บทบาท มีความหมายทั้งในเชิงการคาดหวังเกี่ยวกับพฤติกรรม (Behavioral expectation) และในเชิงการกระทำพฤติกรรมบทบาท (role performance) หรือพฤติกรรมบทบาท (role behavior) ความหมายตามนัยแรกอาจเรียกว่าบทบาทตามอุดมคติ (ideal role) ส่วนนัยหลังอาจเรียกว่า “บทบาทที่ปฏิบัติจริง” (actual role)

²⁷ไพบูรณ์ ช่างเรียน, สังคมการเมืองและการปกครองไทย, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2527), หน้า 15.

บทบาท ตามอุดมคติหรือบทบาทตามการคาดหวัง ก็คือบทบาทที่อยู่ในระดับของความคิด ส่วนบุคคลเท่านั้น คือคิดว่าจะทำหรือแสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งเร้าอย่างไร แต่ยังไม่ได้กระทำจริง ๆ ส่วนบทบาทที่ปรากฏจริงหรือพฤติกรรมบทบาทนั้นเป็นบทบาทที่อยู่ในระดับของการกระทำจริง ไม่ใช่เพียงระดับความคิดเท่านั้น

ขจรชัย วัฒนาประยูร และชลธิ์ ยิ่งตรง กล่าวถึง คณะกรรมการ พนักงานเทศบาล (ก.ท.) ได้มีมติเมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2539 ให้มีการกำหนดโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลแบ่งออกเป็น 5 ชั้น คือ

องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 มีโครงสร้างส่วนราชการประกอบด้วย 4 ส่วนราชการ คือ สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนการคลัง ส่วนโยธาและส่วนสาธารณสุข มีอัตรากำลังพนักงานส่วนตำบลไม่เกิน 21 ตำแหน่ง

องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 2 มีโครงสร้างส่วนราชการ 3 ส่วน คือ สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนคลังและส่วนโยธา มีอัตรากำลังพนักงานส่วนตำบลไม่เกิน 12 ตำแหน่ง

องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 3 มีโครงสร้างส่วนราชการ 3 ส่วน คือ สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนคลังและส่วนโยธามีอัตรากำลังพนักงานส่วนตำบลไม่เกิน 6 ตำแหน่ง

องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 มีโครงสร้างส่วนราชการ 3 ส่วน คือ สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนคลังและส่วนโยธา มีอัตรากำลังพนักงานส่วนตำบลไม่เกิน 4 ตำแหน่ง

องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 มีโครงสร้างส่วนราชการ 3 ส่วน คือ สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนคลังและส่วนโยธามีอัตรากำลังพนักงานส่วนตำบลไม่เกิน 3 ตำแหน่ง

พื้นที่การปกครององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย มีจำนวน 12 องค์การบริหารส่วนตำบล ดังรายชื่อต่อไปนี้ (กรมการปกครอง, พ.ศ. 2543)

1. องค์การบริหารส่วนตำบลกกคู่ ตั้งเมื่อพุทธศักราช 2540 พื้นที่ 150 ตารางกิโลเมตร ประชากรชาย 3,803 คน ประชากรหญิง 3,069 คน รวม 6,377 คน
2. องค์การบริหารส่วนตำบลกกทอง ตั้งเมื่อพุทธศักราช 2542 พื้นที่ 150 ตารางกิโลเมตร ประชากรชาย 1,210 คน ประชากรหญิง 1,183 คน รวม 2,393 คน
3. องค์การบริหารส่วนตำบลชัยพฤกษ์ ตั้งเมื่อพุทธศักราช 2539 พื้นที่ 74 ตารางกิโลเมตร ประชากรชาย 3,037 คน ประชากรหญิง 3,057 คน รวม 6,094 คน

4. องค์การบริหารส่วนตำบลนาแวม ตั้งเมื่อพุทธศักราช 2540 พื้นที่ 116.2 ตารางกิโลเมตร ประชากรชาย 3,335 คน ประชากรหญิง 3,146 คน รวม 6,481 คน
5. องค์การบริหารส่วนตำบลนาดินคำ ตั้งเมื่อพุทธศักราช 2539 พื้นที่ 154.6 ตารางกิโลเมตร ประชากรชาย 5,163 คน ประชากรหญิง 4,986 คน รวม 10,149 คน
6. องค์การบริหารส่วนตำบลนาโง้ง ตั้งเมื่อพุทธศักราช 2539 พื้นที่ 144.85 ตารางกิโลเมตร ประชากรชาย 4,668 คน ประชากรหญิง 4,681 คน รวม 9,349 คน
7. องค์การบริหารส่วนตำบลนาอาน ตั้งเมื่อพุทธศักราช 2539 พื้นที่ 58.8 ตารางกิโลเมตร ประชากรชาย 5,227 คน ประชากรหญิง 5,295 คน รวม 10,522 คน
8. องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำสวย ตั้งเมื่อพุทธศักราช 2539 พื้นที่ 186 ตารางกิโลเมตร ประชากรชาย 5,488 คน ประชากรหญิง 5,153 คน รวม 10,641 คน
9. องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำหวาน ตั้งเมื่อพุทธศักราช 2540 พื้นที่ 73 ตารางกิโลเมตร ประชากรชาย 1,787 คน ประชากรหญิง 1,703 คน รวม 3,490 คน
10. องค์การบริหารส่วนตำบลเมือง ตั้งเมื่อพุทธศักราช 2539 พื้นที่ 52 ตารางกิโลเมตร ประชากรชาย 5,051 คน ประชากรหญิง 5,229 คน รวม 10,280
11. องค์การบริหารส่วนตำบลศรีสองรักย์ ตั้งเมื่อพุทธศักราช 2539 พื้นที่ 128.5 ตารางกิโลเมตร ประชากรชาย 4,333 คน ประชากรหญิง 3,213 คน รวม 7,546 คน
12. องค์การบริหารส่วนตำบลเสี้ยว ตั้งเมื่อพุทธศักราช 2540 พื้นที่ 102 ตารางกิโลเมตร ประชากรชาย 1,587 คน ประชากรหญิง 1,511 คน รวม 3,098 คน ²⁸

บทบาทหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย 3 ลักษณะ คือ

1. หน้าที่ทั่วไป (มาตรา 66)
2. หน้าที่ที่ต้องกระทำ (มาตรา 67)
3. หน้าที่ที่อาจพิจารณากระทำได้ ทั้งนี้โดยพิจารณาจากความจำเป็นของราษฎรในแต่ละเขตพื้นที่ (มาตรา 68)

และถ้าพิจารณาจากกฎหมายต่าง ๆ บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล สามารถแยกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. บทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542

²⁸กรมการปกครอง, **ข้อมูลสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อาสาศึกษาคินแดน, 2545), หน้า 173-174.

มาตรา 66 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบล มีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งใน ด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

มาตรา 67 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล มี บทบาทหน้าที่ที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

1. จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำ และทางบก
2. รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะรวมทั้งการกำจัดขยะ มูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
3. การป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
4. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
5. การส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
6. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ
7. คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
8. บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น
9. ปฏิบัติหน้าที่ที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณ หรือบุคลากรให้ตามความ จำเป็นและสมควร

มาตรา 68 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจกรรมใน เขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

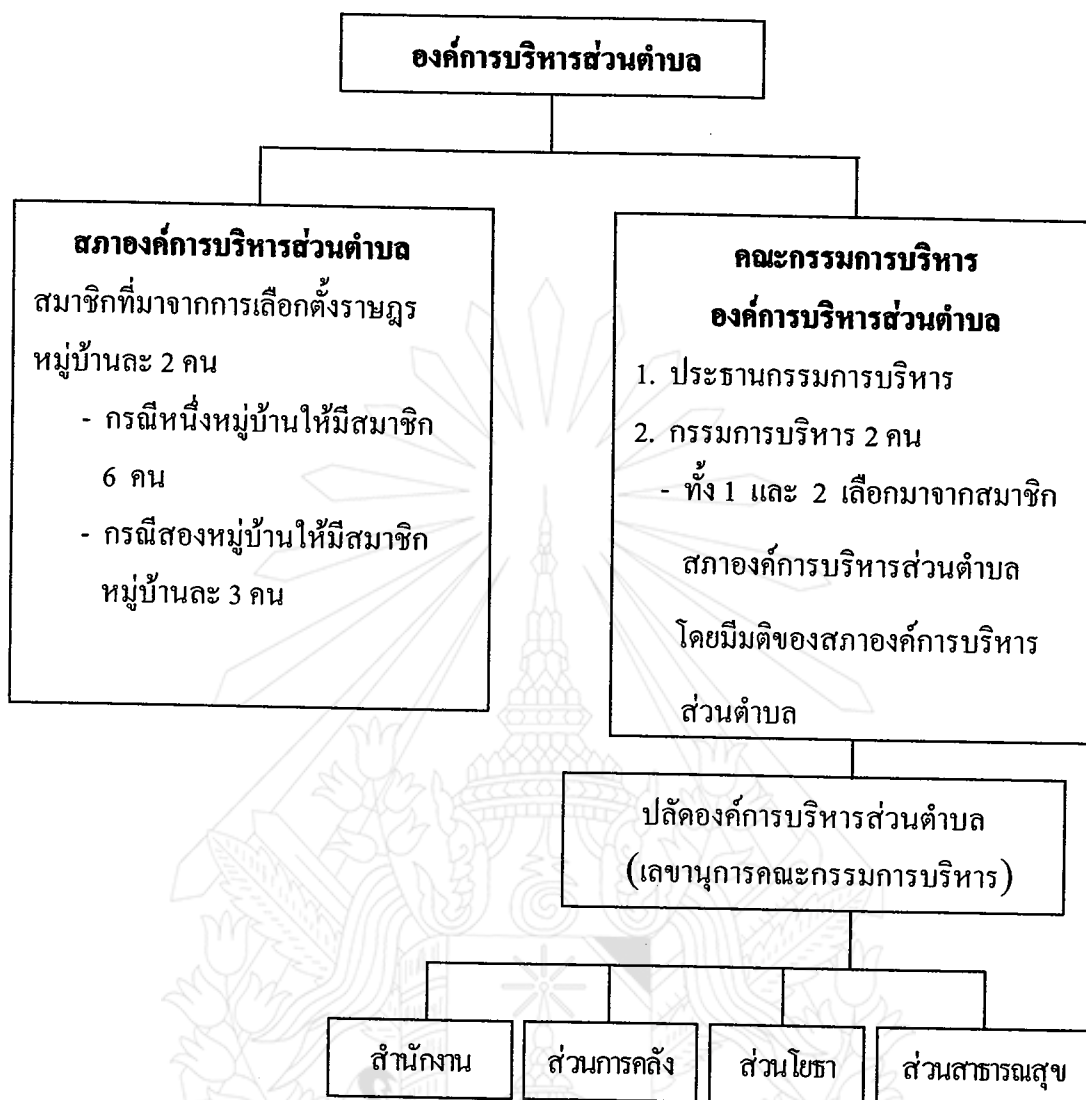
1. ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
2. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
3. ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
4. ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ และสวนสาธารณะ
5. ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
6. ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
7. บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
8. การคุ้มครองดูแลรักษาทรัพยากรอันเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน
9. หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
10. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
11. กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
12. การท่องเที่ยว
13. การผังเมือง

2. บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลตามที่กฎหมายอื่น ๆ กำหนดไว้ กฎหมายต่าง ๆ อาจกำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะที่เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจในการออกข้อบังคับตำบล หรือควบคุมมาตรฐานต่างๆเพื่อประโยชน์สำหรับประชาชนในตำบลนั้น ซึ่งการออกข้อบังคับขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อบังคับใช้ในเขตตำบลได้เท่าที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย ในกรณีนี้จะกำหนดค่าธรรมเนียมจะเรียกเก็บและกำหนดโทษปรับผู้ฝ่าฝืนด้วยก็ได้ แต่มิให้กำหนดโทษปรับเกิน 500 บาท

สรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลได้วิวัฒนาการเรื่อยมาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน คือ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล 2537 และแก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2542 มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล

จากความหมายและแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าบทบาทที่กำหนดไว้เป็นบทบาทที่ได้วางระเบียบไว้อย่างชัดเจนว่า บุคคลที่อยู่ในบทบาทนั้น จะต้องมียุทธศาสตร์ และหน้าที่กระทำอะไรบ้างในองค์กรต่าง ๆ หรือหน่วยงานต่าง ๆ ได้มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ว่า จะต้องทำอะไรบ้าง และได้วางระเบียบไว้อย่างชัดเจนว่า บุคคลที่ปฏิบัติงานในองค์กรนั้น จำเป็นต้องเข้าใจอย่างชัดเจน เกี่ยวกับบทบาทที่กำหนดไว้ขององค์กรนั้น ๆ ทั้งนี้เพื่อมีมาตรฐานการปฏิบัติงานที่ดี ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ และเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ปฏิบัติงานจะต้องทราบถึงบทบาทของตนว่า มีขอบเขตการปฏิบัติมากน้อยเพียงไร เพื่อจะได้แสดงบทบาทตามมาตรฐานการปฏิบัติที่ดี เป็นไปด้วยความถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

ที่มา : พ.ร.บ. สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546

2.1.8 ความหมายของการเมือง

“การเมือง” (politics) มาจากคำภาษากรีก “polis” แปลว่า “รัฐ” หรือ “ชุมชนทางการเมือง” มีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายไว้หลากหลายต่างกันขึ้นอยู่กับทัศนะและความเข้าใจของนักวิชาการแต่ละคน

เพลโต(Plato) นักปราชญ์กรีกให้ความหมายของการเมืองว่า เป็นกิจกรรมที่แสวงหาความยุติธรรมและเพื่อการดำรงชีวิตที่ดีของสังคม

อริสโตเติล (Aristotle) บิดาแห่งวิชารัฐศาสตร์ให้ความหมายไว้ว่าการเมือง หมายถึงการใช้ อำนาจหน้าที่เพื่อสาธารณประโยชน์

ฮาโรลด์ ลาสเวลล์ (Harold Lass well) ว่า การเมืองเป็นเรื่องของการใช้อำนาจหน้าที่เพื่อ จัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าในสังคม

2.1.9 ความสำคัญของการเมือง

ความสำคัญของการเมืองมี 3 ประการ คือ

- 1) การเมืองเป็นวิถีชีวิตแบบหนึ่งของมนุษย์ในรัฐ
- 2) มนุษย์ภายในรัฐ ไม่อาจหลีกเลี่ยงหนีให้พ้นจากผลกระทบทางการเมืองได้
- 3) กิจกรรมทางการเมือง จะนำไปสู่การใช้อำนาจทางการเมือง การปกครองเพื่อออก กฎหมายพัฒนาประเทศ รวมทั้งการแก้ปัญหาของประเทศ

2.1.10 ความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองกับเศรษฐกิจและสังคมไทย

การเมืองเป็นแบบแผนของความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับอำนาจการปกครอง และการใช้อำนาจและเศรษฐกิจเป็นเรื่องของการผลิต การจำหน่ายจ่ายแจกทรัพยากรที่มีอยู่อย่าง จำกัดให้แก่สาธารณชนเพื่อความสมบูรณ์พูนสุขแก่ส่วนรวมนักเศรษฐศาสตร์ยอมรับว่า ความ เจริญทางเศรษฐกิจ มีอิทธิพลต่อระบอบการเมืองของแต่ละสังคมเป็นอย่างยิ่ง อริสโตเติลมี ความเห็นว่า เสถียรภาพทางการเมือง ขึ้นอยู่กับสภาวะทางเศรษฐกิจมาก และได้เสนอรูปแบบการ ปกครองที่ดีที่สุดคือ รูปแบบที่เรียกว่า “มัชฌิมวิถีธิปไตย” หรือ “Polity” คือ รูปแบบการปกครอง ที่มีชนชั้นกลางอยู่ในสังคมจำนวนมากเศรษฐกิจ กับการเมืองเป็นสิ่งที่เกี่ยวพันกันอย่างแยกไม่ออก คือ ทั้งการเมืองและเศรษฐกิจต่างก็มีอิทธิพลต่อกัน ดังนี้

- 1) เศรษฐกิจ มีอิทธิพลต่อการเมือง ดังเช่นทัศนะของอริส โตเติลที่กล่าวถึงสภาวะ ทางการเมืองซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยทางเศรษฐกิจดังกล่าวมาแล้วในเรื่องของมัชฌิมวิถีธิปไตย(Polity)
- 2) การเมืองมีอิทธิพลต่อเศรษฐกิจคือนโยบายทางการเมืองย่อมมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจดังจะ เห็นได้จากแนวนโยบาย หรืออุดมการณ์ของผู้ที่มีอำนาจปกครอง นำมาใช้อยู่ 2 แนวทางกว้างๆ คือ แนวแรก ได้แก่ “การปล่อยเสรี” (Laissez-faire) กับแนวที่สอง คือ อนุรักษ์การควบคุมดูแลโดยรัฐ

2.1.11 การเมืองกับสังคม

มนุษย์เป็นสมาชิกของสังคม กิจกรรมหรือความสัมพันธ์ของมนุษย์ การรวมกลุ่มของมนุษย์ ทั้งหมด ถือเป็นกิจกรรมทางสังคมและถือเป็นหลักธรรมดาที่ในสังคมมนุษย์จะต้องมีความขัดแย้ง เกิดขึ้นเสมอ ความขัดแย้งนี้เกิดขึ้นเพราะการฉกฉวยแย่งชิงสิ่งที่มีคุณค่าของสังคมในระหว่างมนุษย์ ด้วยกันเอง และเป็นสิ่งที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ แต่ในทัศนะตรงกันข้าม การเมืองไม่จำเป็นต้องตั้งอยู่ บนพื้นฐานของความขัดแย้งเพียงอย่างเดียวแต่อาจจะเป็น ไปในรูปของความร่วมมือสมานฉันท์

สร้างสรรค์สังคมกันไว้ได้กล่าวคือประชาชนกลุ่มหนึ่งอาจจะทำความตกลงในเป้าหมายหมายร่วมกันในสังคมและร่วมกันดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้นด้วยดี การเมืองมีความสัมพันธ์กันกับการควบคุม และการระงับความขัดแย้งภายในสังคมการกำหนดเป้าหมายร่วมกันและการดำเนินการต่าง ๆ ร่วมกัน ซึ่งเป็นส่วนรวมหรือที่เรียกว่า“กิจกรรมสาธารณะ” (Public Affair)

นอกจากนี้ ประสิทธิภาพขององค์การยังขึ้นอยู่กับลักษณะของวัฒนธรรมขององค์การด้วยซึ่ง **พิทยา บวรพัฒนา** ได้แบ่งประเภทของวัฒนธรรมขององค์การเป็น 2 แบบคือ²⁹

1) วัฒนธรรมแข็ง (Strong Culture) หมายถึง วัฒนธรรมขององค์การที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางจากสมาชิก เป็นวัฒนธรรมที่สมาชิกขององค์การถือค่านิยมหลักขององค์การอย่างเคร่งครัด และเป็นวัฒนธรรมที่มีลักษณะที่ชัดเจน

2) วัฒนธรรมอ่อน (Weak Culture) หมายถึง องค์การสมาชิกขององค์การไม่ได้ยึดถือค่านิยมหลักขององค์การอย่างเคร่งครัดและอย่างกว้างขวางและไม่สามารถแยกแยะได้ว่าอะไรสำคัญกว่าอะไร

การบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องปฏิบัติงานตามหน้าที่ และต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การจัดทำ งบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของทางราชการ ปัญหาอุปสรรคในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้นจะเห็นได้ว่า สาเหตุของปัญหาเกิดจากคณะผู้บริหารฯ ขาดความรู้ในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามนโยบาย มติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล ความรู้ในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี และระเบียบกฎหมายต่าง ๆ ปัญหาในการทำให้เกิดประโยชน์สุขต่อประชาชนยังคงดำรงอยู่และทวีความรุนแรงมากขึ้นในปัจจุบัน อันเกิดขึ้นจากกระบวนการตัดสินใจที่เกิดจากข้างบนลงสู่ล่าง โดยมองประเด็นการพัฒนาเป็นเรื่องของรัฐมากกว่าประชาชน การทะเลาะการพิจารณาผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับมิติต่าง ๆ ของสังคม

²⁹พิทยา บวรพัฒนา, **ทฤษฎีองค์การสาธารณะ**, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพมหานคร : สักดิ์โสภการพิมพ์, 2542), หน้า 132.

อย่างละเอียดรอบคอบ และขาดการบริหารจัดการที่เข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงความต้องการและจิตใจของผู้ที่อาจได้รับผลกระทบนั้น³⁰

2.1.12 การเมืองกับศาสนา

พระพุทธองค์มิได้ทรงสอนระบบการเมืองใหม่ แต่สอนธรรมที่จะทำให้การเมืองที่มีอยู่แล้วทั้งสองระบบดำเนินไปเพื่อความสุขแก่ประชาชนและไม่รุกรานกันในระหว่างรัฐ และด้วยเหตุที่ทรงเอาธรรมเป็นหลักปกครอง จึงทรงชี้ว่าระบบวรรณะนั้นไม่ถูกต้องในสองลักษณะ ลักษณะแรกคือความสูงต่ำทางวรรณะที่เอากำเนิดเป็นหลักนั้นทรงแย้งด้วยหลักความประพาศของบุคคลคือเอาการกระทำของบุคคลเป็นหลักวัดความสูงต่ำของคน ลักษณะที่สอง หน้าที่ตามวรรณะนั้นทรงชี้ว่าเกิดขึ้นตามธรรมชาติ แต่พราหมณ์นำมาอธิบายคิดโดยเฉพาะวรรณะกษัตริย์ซึ่งพราหมณ์เน้นที่การสงคราม การสู้รบ ซึ่งเป็นเหตุแห่งการรุกรานนั้น ทรงอธิบายว่าที่จริงแล้วกษัตริย์ทรงมีหน้าที่ระงับข้อพิพาทของประชาชนและทำนุบำรุงประชาชนให้มีความสุข คำสอนในพระสูตรต่างๆ ที่ได้นำมาวิเคราะห์ล้วนสนับสนุนมติที่ว่า พระพุทธองค์มิได้ทรงสอนระบบการเมืองใหม่³¹

2.2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับพุทธธรรม

พระพุทธศาสนาในฐานะเป็นพุทธธรรม พุทธธรรม คือคำแนะนำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า และพระสาวกทั้งหลายของพระพุทธเจ้าคำแนะนำสั่งสอนของพระพุทธเจ้ารวมอยู่ในหลักการที่สำคัญ 3 ประการ คือ ให้งดเว้นจากความชั่ว ให้ทำแต่ความดี และชำระจิตใจให้สะอาดบริสุทธิ์³²

ลักษณะทั่วไปของพุทธธรรมสามารถจำแนกรายละเอียดออกไปอีกหลายอย่าง เช่น

1. พุทธธรรมมีลักษณะเป็นสากล เพราะมีคำสอนอันแสดงถึง หลักการเป็นที่ยอมรับของอารยชนทั่วโลก เช่น หลักคำสอนเรื่องเมตตากรุณา สัมมาทิฐิ สมานี และภาวนา เป็นต้น
2. พุทธธรรมเป็น หลักแห่งมัชฌมธรรม คือ ธรรมสายกลาง ซึ่งเป็นหลักการอธิบายถึงวิธีการดำเนินชีวิตที่มีคุณภาพไม่สุดโต่งไปในทางใดทางหนึ่ง กล่าวคือ ไม่สุดโต่งไปในทาง

³⁰ กักดี ศรีเมือง, “การนำหลักธรรมาภิบาล มาบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช”, **สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), 2549. หน้า 3.

³¹ ปรีชา ช้างขวัญยืน, **ทรรศนะทางการเมืองของพระพุทธศาสนา**, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท สามัคยสาร, 2540), หน้า 155.

³² งาน อติวัฒน์สิทธิ์, **ศาสนา ชีวิต และสังคม**, (กรุงเทพมหานคร : ตาตา พับลิเคชั่น, 2547), หน้า 39-41.

หมกมุ่นกับกามคุณ (กามสุขัลลิกานุโยค) อันเป็นทางย่อหย่อนเกินไป และไปสุดโต่งไปในทิศทาง
อันทรามตนเองให้ลำบากเกินไป (อตตกิลมณานุโยค) ซึ่งเป็นหนทางที่ตึงเกินไป

3. พุทธธรรมมีลักษณะเป็นกรรมวาทะ วิริยวาทะ และวิภังชวาทะ คือ เน้นในเรื่องกรรม
มะ เรื่องความเพียรพยายาม และการจำแนกสภาวะการณตามเหตุตามปัจจัยต่าง ๆ

4. พุทธธรรมมีหลักการรวมอยู่ในความไม่ประมาท (อัปปรมาทะ)

5. พุทธธรรมเป็นหลักการที่ว่าด้วยอนัตตา คือ ความไม่มีตัวตนแห่งสภาพการณต่างๆ ทั้ง
ที่เป็นรูปธรรมและเป็นนามธรรม เป็นหลักการที่ว่าด้วยอนิจจัง คือความไม่เที่ยงถาวรของสภาวะธรรม
ต่าง ๆ

6. พุทธธรรมจะว่าด้วยการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและประโยชน์สูงสุด (ปรมัตตะ) ไม่
สอนให้บุคคลเห็นแก่ตัว

7. พุทธธรรมจะประกอบด้วยหลักการความจริงของสรรพสิ่ง (ปริยัติ) หลักการปฏิบัติเพื่อ
เข้าถึงความจริงและบรมสุข (ปฏิบัติ) และผลคือสันติสุข อันถาวร และรู้และการเข้าใจสิ่งต่าง ๆ
ตามความเป็นจริงโดยไม่เป็นอย่างอื่น (ปฏิเวธ)

8. พุทธธรรมสอนให้บุคคลมีปัญญาที่ถูกต้อง (สัมมาทิฏฐิ) รู้จักเลือกทางที่ถูกต้องในการ
ดำเนินชีวิต (อริยมรรคมีองค์ 8) และพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าเสมอตามหลักไตรสิกขา

9. พุทธธรรมเป็นหลักการที่สอนให้บุคคลรู้ว่าชีวิตคือความทุกข์ (ทุกข์) เปลี่ยนแปลงเป็น
นิคัย (อนิจจัง) แต่ให้รู้จักดำเนินชีวิตอย่างเต็มด้วยความสุข

10. พุทธธรรมสอนบุคคลไม่ให้ยึดติด (อุปาทาน) ในสิ่งต่าง ๆ แต่ให้มีสติปัญญาให้รู้เท่าทัน
สิ่งที่มากระทบตน โดยไม่ลืมหัดหรือผลสติ

11. พุทธธรรมมุ่งให้บรรลุถึงวิมุตติ คือความหลุดจากความทุกข์ และเครื่องพันธนาการใน
ชีวิต ทั้งที่เป็นเครื่องพันธนาการที่น่าปรารถนาและไม่ปรารถนาทุกชนิด

12. เป้าหมายสูงสุดของพุทธธรรมคือพระนิพพาน อันเป็นภาวะที่ไร้กิเลสและปัญหาทุก
ชนิด เป็นสภาวะดับทุกข์ มีแต่ความเย็นและสงบสุขอย่างแท้จริง

ท่านพุทธทาส ได้กล่าวถึง “ธรรมะ” หรือ “ธรรม” ว่าหมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างตามธรรม
ชาติ ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ทั้งสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต ธรรมะมีความหมายใหญ่ ๆ อยู่
ด้วยกัน 4 ความหมาย คือ³³

³³ สมศักดิ์ นิยมเล็ก, “วิเคราะห์ความคิดทางการเมืองของพุทธทาสภิกขุ”, **วิทยานิพนธ์ศิลป
ศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), 2548, หน้า 51-52.

1. ธรรมในความหมายที่เป็นตัวธรรมชาติ (สภาวะธรรม) หมายถึง สิ่งทุกสิ่ง ตั้งแต่สิ่งเล็ก ๆ ที่ไม่มีชีวิต จนกระทั่งสิ่งใหญ่ที่สุด จะมองเห็นหรือไม่เห็นก็ตาม นั่นคือ สิ่งทุกสิ่งในโลกนี้ ทั้งที่มีรูปและไม่มีรูป (รูปธรรมและนามธรรม) ทั้งสิ่งที่มีปัจจัยปรุงแต่ง (สังขตธรรม) และสิ่งที่ไม่มีการปรุงแต่ง (อสังขตธรรม) ทั้งธรรมที่เป็นฝ่ายดี (กุศลธรรม) ธรรมที่เป็นฝ่ายชั่ว (อกุศลธรรม) และธรรมที่เป็นกลาง (อัพยากถธรรม)

2. ธรรมที่เป็นความหมายที่เป็นกฎธรรมชาติ (สังขธรรม) หมายถึง กฎธรรมชาติที่ควบคุมทุกสิ่งทุกอย่างให้เป็นไปตามมีเหตุผลต่อเนื่องสอดคล้องกันไปได้แก่ กฎอภิปัจจยตา เป็นต้น

3. ธรรมในความหมายของปฏิบัติธรรม หมายถึง หน้าที่ที่จะต้องประพฤติปฏิบัติตามกฎของธรรมชาติ เป็นสิ่งที่เป็นหลักปฏิบัติของมนุษย์ ได้แก่อริยมรรคมีองค์ 8 เป็นต้น

4. ธรรมในความหมายที่เป็นผล ที่ได้รับการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎของธรรมชาติ (ปฏิเวธธรรม) ได้แก่ นิพาน ความสงบสุข เป็นต้น

พระราชวรมณี (ประยูรค์ ปยุตโต)³⁴ ได้กล่าวถึงลักษณะโดยทั่วไปของพุทธธรรม โดยสรุปดังนี้

1. แสดงหลักความจริงสายกลาง ที่เรียกว่า “มัชฌนธรรม” หรือที่เรียกเต็มว่า “มัชฌนธรรมเทศนา” ว่าด้วยความจริงตามแนวเหตุผลบริสุทธิ์ตามกระบวนการของธรรมชาติ นำมาแสดงเพื่อผลประโยชน์ในทางปฏิบัติในชีวิตจริงเท่านั้น ไม่ส่งเสริมความพยายามที่จะเข้าถึงสังขธรรมด้วยวิธีดลึงสร้างทฤษฎีต่าง ๆ ขึ้นแล้ว ยึดมั่นปกป้องทฤษฎีนั้น ด้วยการเก็งความจริงทางปรัชญา

2. แสดงข้อปฏิบัติสายกลาง ที่เรียกว่า “มัชฌิมาปฏิปทา” อันเป็นหลักกาครองชีวิตของผู้ฝึกอบรมตน ผู้รู้เท่าทันชีวิตไม่หลงมมกาย มุ่งผลสำเร็จ คือความสุข สะอาด สว่าง สงบ เป็นอิสระที่สามารถมองเห็นได้ในชีวิตนี้ ในทางปฏิบัติ ความเป็นกลางสายนี้เป็นไปโดยสัมพันธ์กับองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น สภาพชีวิตของบรรพชิต หรือ กฤหัสถ์ เป็นต้น “ผู้ถึงพร้อมด้วยความรู้และความประพฤติเป็นผู้ประเสริฐในหมู่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย”³⁵

พุทธธรรม คือสิ่ง ๆ หนึ่ง ที่จะทำให้คนธรรมดากลายเป็นพุทธะ คือ ผู้ตรัสรู้ ผู้เบิกบาน เป็นสิ่งธรรมดาอย่างหนึ่ง ซึ่งมีอยู่เบื้องหลังของชีวิต รุ่งเรืองสว่างไสวอยู่เสมอ ไม่รู้จักดับ ทรงตัวเองอยู่ได้ตลอดกาล และพร้อมอยู่เสมอที่สัมผัสกับใจถ้าหากลอกเอาเครื่องหุ้มห่อจิตออกเสียได้เมื่อใด ก็จะมีสิ่ง ๆ นั้นซึ่งเป็นสิ่งให้แต่ความสงบเยือกเย็น ความสะอาด และความแจ่มแจ้ง ใน

³⁴พระราชวรมณี (ประยูรค์ ปยุตโต), **พุทธธรรม กฎธรรมชาติและคุณค่าสำหรับชีวิต ฉบับเดิมแก้ไขปรับปรุง**, (กรุงเทพมหานคร : 2526), หน้า 6 -7.

³⁵อัครัญสูตร 11/107. โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย, พ.ศ. 2523.

ปัญหาของชีวิตทุกอย่าง. สิ่ง ๆ นี้เป็นสังขรณ์อันเดียว ที่สูงยิ่งกว่าสังขรณ์ทั้งหลาย. トラバใดที่มนุษย์ยังไม่พบกับสังขรณ์นี้ ความปลอดภัยที่แท้จริงของชีวิต ยังมีไม่ได้³⁶

สุชีโว ภิกขุ อธิบายว่า ความรู้หรือวิชาช่วยให้คนฉลาดสามารถแต่ถ้าคนมีความรู้อย่างเดียวไม่ปรับปรุงความประพฤติ (จรณะหรือจริยา) ให้ดี ก็ใช้ไม่ได้³⁷

การศึกษา ในพระพุทธศาสนาส่งเสริมการศึกษา เพราะการศึกษาทำให้เกิดความรู้ ให้เกิดประโยชน์แก่ตนและผู้อื่น ทำให้ตนเองและผู้อื่นฉลาด พระพุทธเจ้าทรงยกย่องความเป็นผู้มีความรู้ว่าเป็นมงคลอันสูงสุด เป็นเวสารัชชกรณธรรมเป็นต้น และไม่จำเป็นต้องศึกษาเพื่อพระพุทธเจ้าเท่านั้น จะศึกษาเพื่อพระองค์หรือไม่ก็ได้³⁸

2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น

2.3.1 ความหมายของความคิดเห็น (Opinion)

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น ได้มีผู้ให้ความหมาย ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับความคิดเห็น ไว้ว่า

- 1) ข้อพิจารณาเห็นว่าเป็นจริงจากการใช้ปัญญาความคิดประกอบ ถึงแม้จะไม่ได้อาศัยหลักฐานพิสูจน์ยืนยันได้เสมอไปก็ตาม
- 2) ทศนะประมาณการที่เกี่ยวกับปัญหาหรือประเด็นหนึ่ง เช่น ทศนะเกี่ยวกับความเหมาะสมของนโยบายวางแผนครอบครัว³⁹

³⁶พุทธทาสภิกขุ, **ภูเขาแห่งวิถีพุทธธรรม**, (กรุงเทพมหานคร : คณะธรรมทาน-ไชยาจัดพิมพ์), หน้า 3.

³⁷สุชีโว ภิกขุ, **หลักพระพุทธศาสนา**, พิมพ์ครั้งที่ 20, (กรุงเทพมหานคร : สภาการศึกษา มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2537), หน้า 3.

³⁸สภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย, **ศาสนาเปรียบเทียบ**, พิมพ์ครั้งที่ 5, (กรุงเทพมหานคร : สภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย, 2538), หน้า 24.

³⁹ราชบัณฑิตยสถาน, **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542**, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท นานมีบุคส์ลิเคชั่นส์, 2546), หน้า 130.

ประสาท อิศรปริดา ให้ความหมาย ความคิดเห็นว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ ความคิดเห็น และความรู้หรือความจริง รวมทั้งความรู้สึกที่เราประเมินค่าออกมาทั้งในทางบวกและทางลบ⁴⁰

ประภาเพ็ญ สุวรรณ ให้ความหมายว่า ความคิดเห็นถือได้ว่าเป็นการแสดงออกทางด้านทัศนคติอย่างหนึ่ง แต่การแสดงความคิดเห็นนั้นมักจะมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบและเป็นส่วนที่พร้อมที่จะมีปฏิกิริยาเฉพาะอย่างต่อสถานการณ์ภายนอก⁴¹

ลัดดา กิตติวิภาค ให้ความหมายว่า ความคิดเห็น คือ “ความคิดที่มีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ ซึ่งทำให้เกิดความพร้อมที่จะมีปฏิกิริยาโต้ตอบในทางบวกหรือทางลบต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด”⁴²

พรณี ช. เจนจิต ให้ความหมายว่า “ความคิดเห็นเป็นเรื่องของความรู้สึก ทั้งที่พอใจและไม่พอใจ ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งมีอิทธิพลทำให้แต่ละคนสนองตอบต่อสิ่งเร้าแตกต่างกันไป”⁴³

2.4 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับขบวนการวัฒนธรรม

บุคคลที่ดีย่อมหวังความเจริญ หวังความสุขทั้งตนเองและผู้อื่น แต่ต้องการความสามัคคีพร้อมเพียง แต่เป็นที่ระลึกฝังอยู่ในใจ แสดงความรักใคร่สนิทสนมเคารพนับถือกัน ยึดเหนี่ยวน้ำใจกัน ไม่ทะเลาะวิวาทห่มเถียงกัน สามัคคีกลมเกลียวเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ล้วนให้เกิดความสุขสำราญ ไม่มีเวรไม่มีภัยต่อกัน อนุเคราะห์สงเคราะห์กัน โลกที่เจริญแต่เป็นสุขมาได้ก็ด้วยเหตุผลเหล่านี้ แต่จำนวนผู้ที่แตกร้างสามัคคีทะเลาะวิวาทเบียดเบียนมีเข้ามาแทรกแซงอยู่บ้าง ถึงกระนั้นความสุขความสามัคคียังมีจำนวนมาก ถ้าจะมีพวกที่แตกสามัคคีทะเลาะวิวาทอาฆาตปองร้ายแล้ว บ้านเมืองก็ไม่เป็นบ้านเมือง โลกก็ไม่เป็นโลกอยู่ได้ พินาศป่นปี้ ๆ⁴⁴

⁴⁰ประสาท อิศรปริดา, **จิตวิทยาการเรียนรู้กับการสอน**, (กรุงเทพมหานคร : กราฟิการ์ต, 2523), หน้า 17.

⁴¹ประภาเพ็ญ สุวรรณ, **ทัศนคติ : การเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย**, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2526), หน้า 3.

⁴²ลัดดา กิตติวิภาค, **จิตวิทยาการเรียนรู้การสอน**, (กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, 2549), หน้า 15.

⁴³พรณี ช. เจนจิต, **จิตวิทยาการเรียนการสอน**, (กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์การพิมพ์, 2528), หน้า 288.

⁴⁴เจ้าพระคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ (เจริญ ญาณวโรดม), **รวมพระธรรมเทศนา**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย, 2542), หน้า 106.

“ฉรวาสาธรรม 4” เป็นหลักธรรมคำสอน ของพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า คุณธรรม ที่ประการนี้ ถ้าแต่ละคนพยายามปลูกฝัง และบำรุงให้เจริญงอกงามโดยทั่วกันแล้ว จะช่วยให้ ประเทศชาติบังเกิดความสุขความร่มเย็น และมีโอกาสที่จะปรับปรุงพัฒนา ให้มั่นคงก้าวหน้าต่อไป ได้ดังประสงค์... คุณธรรมสี่ดังกล่าว ก็คือ ข้อปฏิบัติธรรมโดยตรงของคฤหัสถ์ทั้งหลาย ของผู้ครอง เรือนทั้งหลาย ที่เรียกว่า “ฉรวาสาธรรม” 4 ประการ

(พระบรมราชาบาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานแก่ประชาชนชาว ไทย คราวสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงปกครองแผ่นดินไทย ด้วยธรรมะด้วยการแสดงพระองค์ เป็นตัวอย่างโดยตลอด มีพระบรมราชาบาท อันเป็นไปด้วยพระธรรมมาโดยตลอด ต่อเนื่อง สม่่าเสมอและ “ฉรวาสาธรรม 4” ไม่เคยเก่าเลย เป็น อกาลิโก ไม่ขึ้นกับกาลสมัย ไม่เสื่อมสิ้นอายุไป ตามยุคเวลา เพราะเวลาที่ผ่านมา หรือในบัดนี้ หรืออนาคตต่อไป ก็จะมีฉรวาสา ที่จำเป็นต้อง น้อมนำ ฉรวาสาธรรม 4 ประการ ดังกล่าว มาประดับแก่ตน ประพฤติปฏิบัติให้ตัวเอง ก้าวไปสู่ ความเป็นอริยบุคคลในภพหน้า

“ฉรวาสาธรรม” คือ หลักธรรมสำหรับผู้ครองเรือน ที่จำเป็นต้องมีอยู่ประจำ เพื่อเสริมให้ มีความสุขยิ่งขึ้น พระพุทธองค์ได้ตรัสกะยัถ์ ชื่อ อาพวกะ ปราภฏอยู่ในอาพวกสูตร (15/29) มี 4 ประการ คือ⁴⁵

1. สัจจะ คือ ความจริง ดำรงมั่นอยู่ในสัจจะ ซื่อตรง ซื่อสัตย์ จริงใจ พุคจริง ทำจริง เป็น เหตุนำมาซึ่งความเชื่อถือ หรือไว้วางใจได้

2. ทมะ คือ ฝึกตน ปรับปรุงตน บังคับควบคุมตนเองได้รู้จักปรับตัว และแก้ไขปรับปรุง ตน ให้เจริญก้าวหน้าอยู่เสมอ รวมทั้งการยอมรับและแก้ไขสิ่งบกพร่องของตนด้วย

3. ขันติ คือ อดทน อดทนต่อความหนาว ร้อน หิว กระจาย ทนตรากตรำ ทนต่อความเจ็บ ใจ ทนข่มอารมณ์ของตนได้ ทนต่อความขั้วชวนต่าง ๆ อดทนต่ออำนาจฝ่ายต่ำ อดทนต่อการทำการ งาน

4. จาคะ คือ เสียสละ เอื้อเฟื้อ เกื้อกูล ช่วยเหลือบำเพ็ญประโยชน์ สละความโกรธ ความเห็นแก่ตัว มีใจกว้างร่วมงานกับคนอื่นได้ สละอารมณ์ขุ่นมัวภายในจิตใจได้

⁴⁵ คอลัมน์ประชาชน, มติชน, 24 พฤษภาคม พ.ศ. 2549, 7 มีนาคม 2551

ทมะ ธรรมข้อนี้เป็น "หัวใจ" ของธรรมข้ออื่น ๆ อีกมาก ถ้าใครขาดธรรมข้อนี้แล้ว ชีวิตจะไม่ก้าวหน้า หรือพัฒนาไม่ขึ้นเอาเลยทีเดียว ทมะ คือ ฝึกฝน หรือปรับปรุงตน นั่นก็หมายความว่า ใครที่มี ทมะ เป็นธรรมประจำในจิตใจแล้ว คนนั้นใจถานดิน คือสามารถที่จะฝึกฝนและปรับปรุงตน ให้ดีขึ้นให้สูงขึ้นไปตามลำดับ จนถึงขั้นสูงสุดได้ไม่ยากนัก อย่างไรก็ตาม อย่าว่าแต่เพียงความสุขขั้นธรรมดาสบายเลย เราต้องยอมรับความจริงว่า ปุถุชนทุกคนที่เกิดมา ย่อมจะต้องมี "เชื้อแห่งความโง่" ติดมาบ้างไม่มากก็น้อย ดังนั้นใครที่เกิดมาแล้ว ไม่มีการฝึกฝนปรับปรุงตน มันก็จะคักคานย่ำเท้าอยู่กับที่ ไม่ว่าจะได้รับการสั่งสอน หรือศึกษาเล่าเรียนอะไร ก็ไม่อาจที่จะพัฒนาตนเองให้ดีขึ้นได้ ถ้าหากว่าผู้นั้นขาด ทมะ

ดังนั้น ผู้หวังความก้าวหน้า หวังความเจริญทั้งร่างกายและจิตใจ หวังความสุขที่สมบูรณ์ ก็จำเป็นที่จะต้องน้อมนำเอา ทมะ เข้ามาไว้ในตนให้ได้ แล้วธรรมะข้ออื่น ๆ ก็จะตามเข้ามาเป็นแถว นั่นก็คือชีวิตก็ย่อมจะประสบความสำเร็จ ไม่แต่เฉพาะของผู้ครองเรือนเท่านั้น แม้ในชีวิตของนักบวชก็ย่อมจะบรรลุธรรมขั้นสูงสุดได้ นั่นคือการบรรลุพระนิพพาน อันเป็นยอดของความสุข.

ฉรวาธธรรม ธรรมของผู้ครองเรือน หลักสำคัญของคฤหัสถ์มีว่า⁴⁶

1. สัจจะ พุดจริง ทำจริง ซื่อสัตย์ ซื่อตรง จริงใจ
2. ทมะ ฝึกตนข่มใจฝึกอุปนิสัย ดัดนิสัย แก้ไขข้อบกพร่อง ปรับปรุง ตัวเองให้มีความเจริญก้าวหน้า ด้วยมีสติปัญญา
3. ขันติ อดทนตั้งมั่น ทำกิจการด้วยความขยัน
4. จาคะ เสียสละ สละสุขส่วนตนเพื่อส่วนรวม ใจกว้างช่วยเหลือผู้อื่น เอื้อเพื่อโอบอ้อมอารีย์

พระราชวรมุณี (ประยูรค์ ปยุตโต) ได้ให้ความหมายถึงลักษณะโดยทั่วไปของฉรวาธธรรม โดยสรุปดังนี้⁴⁷

ฉรวาธ การอยู่ครองเรือน, ชีวิตชาวบ้าน, ในภาษาไทย มักใช้หมายถึงผู้ครองเรือน คือ คฤหัสถ์

⁴⁶ ส.ส. 15 /845 /361. โรงพิมพ์พิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย, พ.ศ. 2523.

⁴⁷ พระธรรมปิฎก (ประยูรค์ ปยุตโต), **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์**, พิมพ์ครั้งที่ 11, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2546), หน้า 30.

ฆราวาสธรรม หลักธรรมสำหรับการครองเรือน มี 4 อย่าง คือ

1. สัจจะ ความจริง เช่นซื่อสัตย์ต่อกัน
2. ทมะ ความฝึกฝนปรับปรุงตน เช่น รู้จักข่มใจ ควบคุมอารมณ์ บังคับตนเองปรับตัวเข้ากับการทำงาน
3. ขันติ ความอดทน
4. จาคะ ความเสียสละ เผื่อแผ่ แบ่งปัน มีน้ำใจ

คนดีมีลักษณะ 10 ประการ⁴⁸

1. วาจิง มนะญจะ ปะณิธายะ สัมมา	ตั้งวาจาและใจไว้โดยชอบ
2. กาเยนะ ปาปานิ อะภุพพะมาโน	ไม่กระทำความปด้วยกาย
3. พะหุณนะปานัง ฆะระมาวสันโต	อยู่ครองเรือนมีข้าวและน้ำมาก
4. สัทโธ	มีศรัทธา
5. มุทุ	เป็นคนอ่อนโยน
6. สัจฉริภาติ	เป็นผู้จำแนกแจกทาน
7. ะทัณญญ	รู้ความประสงค์
8. สัจคาหโก	เป็นผู้ชอบสังเคราะห์
9. สะจิโล	มีถ้อยคำกลมกล่อม
10. สัญหะวาโจ	มีวาจาอ่อนหวาน

ฆราวาสธรรม แยกศัพท์เป็น 2 ศัพท์ว่า ฆราวาส แปลว่า ผู้ครองเรือน กับคำว่า ธรรม แปลว่า ข้อปฏิบัติ เพราะฉะนั้น คำว่า ฆราวาสธรรม แปลว่า ข้อปฏิบัติของผู้ครองเรือน ทางศาสนา ท่านแยกออกไว้เป็น 2 พวก คือ⁴⁹

- ก. ฆราวาส ได้แก่ คนที่ครอบครองเหย้าเรือน ทำมาหากินอย่างชาวบ้าน
- ข. บรรพชิต ได้แก่ คนที่บวช คือ ผู้ที่สละเพศฆราวาสบำเพ็ญตัวเป็นนักบวชทาง ศาสนาบัญญัติเรียกหลาย เช่น
  - ก. ฆราวาส เรียกว่า
    - ฆราวาส
    - คฤหัสถ์

⁴⁸บุญ.บุ. 27/1536/312. โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย, พ.ศ. 2523.

⁴⁹ปิ่น มุฑุกันต์, แนวสอนธรรมตามหลักสูตรนักธรรมตรี, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ มหาจุฬาราชวิทยาลัย, 2535) หน้า 457.

- คฤหบดี / คหปตานี
  - อาคาริยะ
  - อุบาสก / อุบาสิกา
- ข. พวกบรรพชิต เรียกว่า
- บรรพชิต
  - อานาคาริก
  - ภิกษุ / ภิกษุณี
  - สามเณร / สามเณรี
  - พระ

กล่าวโดยเจตนา พวกฆราวาสมุ่งสร้างหลักฐานให้เป็นปึกแผ่นอยู่ในโลก ส่วนบรรพชิตมุ่งถอนความอาลัยอาวรณ์ในทางโลกเสีย ตั้งหน้าหาความบริสุทธิ์หลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิดอยู่ในโลก

ธรรมชาติของผู้ครองเรือน ที่เรียกว่า ฆราวาสธรรมนั้น เป็นข้อปฏิบัติโดยตรงของพวกฆราวาส ผู้ใดขาดธรรมชาติ 4 อย่างนั้น การดำรงชีวิตจะไม่มี ความราบรื่น และไม่มี ความสงบสุข แต่ถ้าฆราวาสผู้ใดยึดหลักธรรมทั้ง 4 นั้น เป็นข้อปฏิบัติ การครองเรือนก็จะราบรื่นมีความสุข ความเจริญ แต่ทั้งนี้โปรดทราบด้วยว่า ฆราวาสธรรมทั้ง 4 นั้น แม้บรรพชิตก็ปฏิบัติได้ทุกข้อ มิใช่จะจำเพาะเจาะจงแต่ฆราวาสเท่านั้น ความหมายของฆราวาสธรรมเป็นข้อ ๆ มีดังต่อไปนี้

สังฆะ

สังฆะ แปลกันว่า ความสัตย์ หรือความซื่อตรงต่อกัน แปลอย่างนี้ เรียกว่าแปลทับศัพท์ ถ้าจะขยายลักษณะของสังฆะ ให้เข้าใจในทางปฏิบัติจริง แล้วสังฆะมีลักษณะ 2 อย่าง คือ⁵⁰

- ความเป็นจริง
- เป็นความแท้

ที่ว่าเป็นความจริง คือ ไม่เล่น ไม่หลอก ที่ว่าเป็นความตรง คือ มีความประพฤติทางกาย ทางวาจา และทางใจ ซื่อตรง ไม่คดโกง หรือบิดพลิ้ว เบี่ยงบ่ายจากความถูกต้องความเที่ยงตรงที่ว่าเป็นความแท้ คือไม่เหลวไหลเหลวไหลในกิจอันเป็นหน้าที่

สังฆะซึ่งมีลักษณะดังกล่าว ผู้ครองเรือนพึงตั้งลงใน 5 สถาน คือ

1. ตรงต่อหน้าที่ คือ ปฏิบัติหน้าที่ให้เต็มตามหน้าที่

⁵⁰ เรื่องเดียวกัน หน้า 457.

2. ตรงต่องาน คือ ตั้งใจทำงานให้ดี
3. ตรงต่อเวลา คือรักษาคำมั่นสัญญา
4. ตรงต่อบุคคล คือ ประพฤติดีต่อคนอื่น
5. ตรงต่อความดี คือ ยึดมั่นอยู่ในทางดี

คุณ – โทษ

คุณของความมีดีจะ เช่น

- เป็นคนหนักแน่นมั่นคง
- ก้าวหน้าในธุรกิจ
- งานที่ทำได้ผลดีพิเศษ
- มีคนเชื่อถือ และยำเกรง
- ทำความมั่นคงแก่ครอบครัว
- ทำดีไม่ทอดทิ้ง ฯลฯ

โทษของความขาดดีจะ เช่น

- เหลาะแหละ
- ตกต่ำ / หายนะ
- ล้มเหลว
- คนเหยียดหยาม ไม่เชื่อหน้า
- ความเจริญ ตั้งอยู่ไม่ได้ ฯลฯ

ทมะ

ทมะ แปลได้หลายอย่าง แปลว่าฝึกก็ได้ แปลว่าข่มก็ได้ ซึ่งรวมความ คือ การปรับปรุงตัวให้ก้าวหน้าเหมาะกับงาน และสังคมนั่นเอง นักศึกษาพึงเข้าใจทางปฏิบัติว่า ทมะ มีลักษณะ 3 อย่างคือ⁵¹

- ความฝึก
- ความหยุด
- ความข่ม

ลักษณะที่ 1 ความฝึก หมายความว่า ฝึกงานให้เป็น ในโลกนี้มีงานต่าง ๆ อยู่เป็นอันมาก เช่นงานทำนา งานทำสวน งานช่างไม้ งานช่างเหล็ก ฯลฯ ที่นี้เราเองเกิดมาในลักษณะเป็น

⁵¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 459.

คนทำงานไม่เป็น การที่เราใช้ชีวิตอยู่ในโลก ทั้ง ๆ ที่เราทำงานไม่เป็นย่อมเป็นอันตรายต่อตัวเอง และเป็นภาระต่อสังคมยิ่ง เพราะคนที่ทำอะไรไม่เป็นเลยนั้น จะทำได้มากที่สุดอยู่อย่างหนึ่ง คือ ทำความลำบากแก่คนอื่น เพราะฉะนั้น พระพุทธองค์จึงสอนให้มี ทมะ คือฝึกหัดอบรมตนเอง ให้เป็นงานทำมาหากินเป็น จะฝึกตนได้แบบนี้ก็ต้องข่มใจ - ฝึกใจตนเอง

ลักษณะที่ 2 ความหยุด หมายความว่า การขยับขยับตัวเอง ไม่ให้ดล่ไปสู่อุบัติความชั่วความผิด ตัวเรานี้ถ้าไม่มีการขยับขยับไว้เลยในคราวที่ตนเหินห่างไปทางผิดหนักเข้า ก็จะนำความลำบากเดือดร้อน กลับมาสู่ตัว และครอบครัว ตลอดจนสังคม เช่น เราจะกลายเป็นคนติดเหล้า เป็นนักการพนัน เป็นนักเลงเจ้าชู้ ฯลฯ เป็นไปได้ทั้งนั้น ถ้าเราไม่รู้จักขยับขยับตัว

ความหยุด จำเป็นอย่างยิ่งในคราวที่เราจะดล่ไปสู่อุบัติความชั่วความผิด เช่นในคราวจะ

- ทะเลาะวิวาทกัน
- คิดทำทุจริต
- ตกไปสู่อบายมุข
- หันไปสู่อุบัติความเลว

ทั้งนี้ต้องข่มใจตัวเอง ฝืนใจตัวเอง

ลักษณะที่ 3 ความข่ม ได้แก่ การข่มใจข่มตัว อย่าให้กำเริบเลิบบานจนเกินไป ตามปกติ ตัวของเรา ถ้าปล่อยไปตามอำเภอใจ ย่อมจะมีความจงหองพองขึ้นขึ้นไปมาก ทั้งในการกินอยู่ การเที่ยวเตร่ และอื่น ๆ หนักเข้าตัวเราเองก็จะไม่สามารถปรนเปรอให้แก่ตัวเองได้ กลายเป็นคนมีความกินอยู่สูงเกินฐานะ ผู้ที่เป็นอย่างนี้ถ้าเป็นคนอยู่ในอุปการะของคนอื่นก็นำความเดือดร้อนอดทนระอาใจแก่ผู้อุปการะเลี้ยงดู แม้จะเป็นผู้หาเลี้ยงก็ไม่วายเดือดร้อน รายจ่ายท่วมรายได้ หนักเข้าก็มีหนี้สินรุงรังตั้งตัวไม่ติด ยิ่งถ้าเป็นคนมีครอบครัวก็จะพากันระตำระสายไปทั้งครอบครัว ด้วยเหตุนี้พระพุทธเจ้าจึงตรัสสอนให้บำเพ็ญ ทมะ คือ รู้จักข่มใจมิให้เห่อเหิมเกินฐานะของตัว

คุณ - โทษ

คุณแห่งความมี ทมะ เช่น

- ทำให้มีความสามารถในกาการทำงาน
- ไม่เป็นที่รังเกียจของคนอื่น
- ไม่มีเวรกับใคร
- มิตรมั่นคง
- ยั้งตัวไว้ได้เมื่อจะผิด
- ตั้งตัวได้

โทษแห่งความไม่มี ทมะ เช่น

- จะตกเป็นกาฝากสังคม
- จะกลายเป็นอาชญากร
- จะจมลงสู่อบายมุข
- เต็มไปด้วยการทะเลาะวิวาท
- เพื่อนฝูงรังเกียจ
- ครอบครัวเดือดร้อนตั้งตัวไม่ติด ฯลฯ

ขันติ

ขันติ แปลว่า ความอดทน เป็นลักษณะความเข้มแข็งของจิตในการพยายามทำความดีและถอนตัวออกจากความชั่ว⁵²

ที่ว่าอดทน ๆ นั้น โปรดเข้าใจว่าอดทนต่อฝ่ายที่ไม่ดี เพื่อยืนหยัดในทางดีให้ได้ ไม่ใช่หมายความว่าใครตกอยู่ในสภาพอย่างไรแล้วก็จะจนอยู่ในสภาพเดิมนั้นเสมอไปหามิได้ เช่นเป็นคนขากจน แล้วก็ทนอยู่ในความจน ไม่พยายามอยู่ในสภาพเดิมนั้นเสมอไปหามิได้ ไม่พยายามชวนชวาชหาทรัพย์ หรือตัวเกียจคร้านงานการไม่ทำ แม้จะถูกคนอื่นสับโงกอย่างไรก็ทนเอา อย่างนี้ไม่ใช่ขันติไม่ใช่ความอดทนที่พระสอนให้บำเพ็ญ แต่เป็นลักษณะความ “ตายด้าน” หรือ “หน้าด้าน” เท่านั้น

ขันติ 4 สถาน

ขันติ จำเป็นสำหรับคราวที่เราต้องเผชิญกับเหตุการณ์ต่างๆ ที่ทำให้เราหันเหไปจากทางที่ดี เหตุการณ์ดังกล่าวนี้มีอยู่ 4 ประเภท เพราะฉะนั้น จึงกำหนดไว้ว่า พึงบำเพ็ญขันติในขันติใน 4 สถาน คือ

1. อดทนต่อความลำบาก
2. อดทนต่อความทุกข์เวทนา
3. อดทนต่อความเจ็บใจ
4. อดทนต่ออำนาจกิเลส

อดทนต่อความลำบาก หมายความว่า คนทำงาน ๆ แล้วได้รับความเหน็ดเหนื่อย หิวกระหาย หรือถูกแดดลมฝนกระทบเกินสบาย คนที่ไม่มีขันติเมื่อเผชิญความลำบากตรากตรำมักจะ

⁵² เรื่องเดียวกัน, หน้า 460 - 463.

ทอดทิ้งการงานเสีย เป็นคนมือเท้าบาง ทำอะไรทิ้ง ๆ ขว้าง ๆ แต่ผู้มีขันติยอมอดทนต่อสิ่งเหล่านี้ กัดฟันทนทำงานของคนให้เสร็จ

อดทนต่อความทุกข์เวทนา หมายความว่า ทนต่อความทุกข์เวทนาอันเกิดจากการเจ็บไข้ได้ป่วย คนที่ขาดขันติ เมื่อถึงความเจ็บไข้ ได้ป่วยมักจะแสดงมารยาทอันไม่สมควร เช่น ไม่พอใจจะร้องกรีร้อง ไม่พอใจจะครางก็คราง มีอาการกระบังกระบวน เป็นคนเจ้ามารยา โทโสโมโหร้าย บางคนอ้างความเจ็บปวดเป็นเลิศ กระทำความชั่วต่าง ๆ ก็มี แต่ผู้มีขันติยอมรู้จักอดทนอดกลั้นทนนาน ไม่ปล่อยตัวให้เสีย หรือตกไปในความชั่วดังกล่าวนี้

อดทนต่อความเจ็บใจ เมื่อถูกผู้อื่นกระทำล่วงเกินให้เป็นที่ขัดใจ เช่น ถูกด่าว่า หรือสบประมาท ผู้ขาดขันติย่อมเคียดแค้น แล้วทำร้ายตอบด้วยการกระทำอันแรงเกินเหตุ เช่น ว่าเหน็บแนมด้วยวาจาหยาบคาย หรือก่อความวิวาท ตีรันฟันแทง สร้างเวรกรรมไม่สิ้นสุด เป็นทางนำมาซึ่งความหายนะแก่ตัว และครอบครัว แต่ผู้มีขันติ ยอมรู้จักอดทนสนใจตัวเอง หาวิธีแก้ไขให้เรียบร้อยเป็นผลดีด้วยอันสงบ

อดทนต่ออำนาจกิเลส การอดทนต่อความเจ็บใจในข้อ 3 นั้นเป็นการอดทนต่ออารมณ์ฝ่ายขัดใจ แต่ข้อ 4 นี้ หมายถึงอดทนต่ออารมณ์ข้างฝ่ายเพลิดเพลิน เช่น ความสนุก การเที่ยวเตร่ การได้ประโยชน์ในทางไม่ควรเป็นต้น

อารมณ์ที่น่ารัก น่าพอใจก็ไม่น่าจะต้องใช้ความอดทน เพราะไม่ทำให้เราลำบาก แต่ที่ต้องใช้ความอดทน เพราะทำให้เราเสียหายได้ คนที่ไม่มีขันติ มักจะทำการม อันน่าบัดสีต่าง ๆ เพราะอยากได้สิ่งที่ตนรัก เช่น

- รับสินบน
- ผิดลูกเมียเขา
- เห็นเงินตาโต
- รู้มาก
- เหยอศ เม้าอำนาจ
- จี๋โอ๋ โอ้อวด ฯลฯ

การอดทนต่ออำนาจกิเลสนี้ คือ อดทนต่ออำนาจ ความอยากนั่นเอง

คุณ - โทษ

คุณแห่งความมีขันติ เช่น

- ทำงานได้ผลดี
- บำเพ็ญตนเป็นหลักแห่งบริวารชน
- มีมีการวิเวกบาดหมาง

- ไม่ทำผิดเพราะเห็นแก่ความอยาก ฯลฯ

โทษแห่งความ ขาด จันติ

- ทำงานคั่งค้ำง จับจด
- เสียความไว้วางใจของผู้อื่น
- เต็มไปด้วยศัตรู
- จะกลายเป็นอาชญากร ฯลฯ

จาคะ

จาคะ แปลว่า ความเสียสละ หมายถึงความตั้งใจ หรือตัดกรรมสิทธิ์ของตนตัดความยึดถือเสีย ความเสียสละในที่นี้มี 2 นัยคือ⁵³

- ก. สละวัตถุ
- ข. สละอารมณ์

สละวัตถุ หมายความว่า สละทรัพย์สินของตนเพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น เช่น สละเงินสมทบทำสะพานสร้างโรงพยาบาล สร้างโรงเรียน ซ่อมรถดับเพลิง บำรุงการทหารของชาติ บำรุงศาสนา ตลอดจนบริจาคสงเคราะห์ผู้ประสบภัย และผู้ตกทุกข์ได้ยากต่าง ๆ คนครองเรือนย่อมเป็นผู้ได้ประโยชน์จากสังคม นับตั้งแต่การทำมาหากิน ตลอดจนการค้ารังชีพต่าง ๆ เพราะฉะนั้นผู้ครองเรือนจำเป็นต้องถือเป็นที่ ใน การบริจาคช่วยเหลือสังคมตามกำลังความสามารถ คนที่อยู่ในสังคมได้รับประโยชน์จากสังคม แต่ไม่อุดหนุนบำรุงสังคมเป็นคนที่ชาวสังคมรังเกียจในฐานะเป็นคนรู้มาก และเป็นกาฝากของสังคม สังคมใดมีคนประเภทกาฝากมาก สังคมนั้นย่อมมีความมั่นคงน้อย เพราะฉะนั้นพระพุทธองค์ทรงสอนให้มีจาคะทั่วกัน

สละอารมณ์ หมายความว่า เป็นคนรู้จักปล่อยวางอารมณ์ที่เป็นข้าศึกต่อความสงบใจ เช่น ความโกรธชดเคืองขัดใจกับคนอื่นจะเป็นกับภรรยาสามี กับเพื่อนฝูง หรือกับเพื่อนบ้านก็ตาม ซึ่งเป็นเรื่องที่คนชาวบ้านหลีกเลี่ยงมิได้ แต่การเก็บอารมณ์เหล่านี้หมักหมมไว้ในใจย่อมนำมาซึ่งความริารรานไม่สิ้นสุด และทำให้ตนเองทุกข์ พระพุทธองค์จึงสอนให้มีจาคะ คือให้เสียสละ ปล่อยวางอารมณ์ประเภทนี้เสีย การปล่อยวางอารมณ์อย่างนี้ก็เป็นจาคะอย่างหนึ่ง

⁵³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 465.

คุณ - โทษ

คุณของควมมี จาคะ เช่น

- ทำความปลอดภัยแก่ตน
- ทำความมั่นคงแก่สังคม / ประเทศชาติ
- เป็นที่นับหน้าถือตาของคนอื่น
- ทำความสงบสุขแก่ครอบครัว และสังคม
- ใจมีความสุข ฯลฯ

โทษของการขาด จาคะ เช่น

- บั่นทอนความมั่นคงของตนและของชาติ
- ได้รับความครหาติเตียน
- ทุกข์ใจ

ในการสอนของพระพุทธองค์นั้น ถ้าทรงสอนฆราวาสผู้ครองเรือนพระองค์จะสอนควบคู่กันไปทั้งการห้ามทำชั่ว และให้บำเพ็ญความดี ซึ่งเป็นการนำหลัก พุทธธรรม มาประยุกต์ใช้ของนักการเมืองท้องถิ่น และประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย

ศาสนาพุทธ ได้เน้นความสำคัญของการกระทำหรือกรรมดังกล่าวแล้ว จึงมีการห้ามทำกรรมชั่ว สั่งสอนให้ทำกรรมดี ห้ามทำชั่วส่งเสริมให้ทำกรรมดี อะไรคือกรรมชั่ว อะไรคือกรรมดี หรืออะไรทำกรรมดีหรืออะไรทำชั่ว ในศาสนาพุทธมีหลักเกณฑ์สำคัญอยู่ที่มูลเหตุของการกระทำ ซึ่งนำมาสู่การดำรงชีวิตอยู่ในสังคมด้วยความสงบสุขแบบยั่งยืน

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิศุทธิ์ ขวัญพฤษ์ ได้ทำการวิจัย การศึกษาหลักธรรมของพระพุทธศาสนาที่สามารถนำมาปรับใช้กับการบริหารงานบุคคลในองค์กรธุรกิจ พบว่า มีหลักพุทธศาสนามากมายที่สามารถนำมาปรับใช้กับการบริหารงานบุคคลในองค์กรธุรกิจ 1. ในการจัดองค์กรและออกแบบงาน พุทธศาสนาสอนหลักการตั้งประธาน การกำหนดนโยบาย และการจัดพนักงาน โดยแบ่งงานออกเป็นฝ่ายวิชาการ และฝ่ายบริหาร และการกระจายอำนาจอย่างเหมาะสม 2. ในด้านการวางแผนกำลังคน พุทธศาสนามีหลักธรรมที่เรียกว่า สัปปริชกรรมสำหรับใช้เป็นแนวทาง 3. ในการสรรหาและการคัดเลือกพนักงาน ควรใช้หลักจริต 6 บุคคล 4 เบญจศีล และเบญจธรรม ฯลฯ เป็นเกณฑ์ 4. ในการบรรจุและปฐมนิเทศ ควรใช้หลักสอนทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวกับการแต่งตั้งบุคคลตามความสามารถ ละความถนัดของแต่ละคน (เอตทัคคะ) เป็นหลัก 5. ในการฝึกอบรมและพัฒนา พุทธศาสนาสอนให้พัฒนากาย ศีล จิต และปัญญา โดยเน้นการพัฒนาจิตเป็นพิเศษ 6. ในการ

ประเมินผลงาน เพื่อการเลื่อนขั้น ทางพุทธศาสนากำหนดให้ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 4 ประการ (พรหมวิหาร 4) คือ เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา เป็นหลัก 7. ในการให้คำตอบแทน และ สวัสดิการ คำสอนเกี่ยวกับหน้าที่ 5 ประการของนายที่พระพุทธเจ้าทรงสอนไว้ในสิงคาลกสูตรเข้า กันพอดีกับเรื่องนี้ 8. ในการบำรุงขวัญ การชักจูงใจ และแรงงานสัมพันธ์ หลักคำสอนทางพุทธ ศาสนาเรื่อง สังคหวัตถุ 4 หรือคุณธรรมที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น 4 ประการ สามารถ นำมาประยุกต์ใช้ได้ 9. ในเรื่องระเบียบวินัย และการควบคุม หลักการควบคุมจิตใจ และการชำระ จิตใจให้บริสุทธิ์ รวมทั้งเบญจศีล และอบายมุข 6 อาจนำไปใช้ได้เป็นอย่างดี⁵⁴

ตรีนุช พลางกูร ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้พุทธธรรมในการพัฒนาชีวิต : กรณีผู้พ้นโทษที่ เข้ารับการอุปสมบท ณ วัดหนองปลิง ตำบลคอนแสลง อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ผู้พ้นโทษที่เข้ารับการอุปสมบทนั้น การพัฒนาชีวิตของบุคคลกลุ่มนี้ จะต้องได้รับการ พัฒนาการมีความคิดเห็นที่ถูกต้อง โดยใช้หลักธรรม คือ สัมมาทิฎฐิ และโสวัจจสตา เป็นต้น ควบคุมไปกับการพัฒนาด้านการควบคุมตนเองโดยใช้หลักธรรม คือสติสัมปชัญญะ หิริโอตตปปะ และกุศลกรรมบถ 10 เป็นต้น นอกจากนั้นยังใช้หลักธรรมที่ทางวัดหนองปลิงเน้นเป็นพิเศษ เพื่อ ใช้ในการอบรมผู้พ้นโทษที่เข้ารับการอุปสมบทเหล่านี้ คือ หลักอบายมุข 6 และหลักเบญจศีล เบญจธรรม เนื่องจากผู้พ้นโทษเหล่านี้ส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะต้องกลับไปใช้ชีวิตแบบฆราวาสอีก ดังนั้นการเตรียมตัวเพื่อกลับเข้าสู่สังคมปกติ โดยใช้หลักธรรมขั้นพื้นฐานดังกล่าวมาใช้เป็น แนวทางดำเนินชีวิต จึงเป็นสิ่งที่จะต้องทำเป็นอย่างยิ่งอีกทั้งยังเป็นการป้องกันไม่ให้ผู้พ้นโทษเหล่านี้หวน กลับมากระทำผิดซ้ำอีก สำหรับประชากรกลุ่มตัวอย่างอีก 2 กลุ่มนั้น คือพระภิกษุท้องถิ่น และ ประชาชนในท้องถิ่น มีความคิดเห็นว่าผู้พ้นโทษที่เข้ารับการอุปสมบทส่วนใหญ่มีศีลาจารวัตรที่ เหมาะสมดีแล้ว แต่ก็มีบางรูปที่มีข้อจริยวัตรปฏิบัติย่อหย่อนบางประการ ส่วนทัศนคติในการใช้ หลักธรรมมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของผู้พ้นโทษที่เข้ารับการอุปสมบทนั้นมีการ เปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น⁵⁵

⁵⁴วิสุทธิ์ ขวัญพุกภัย, “การศึกษาหลักธรรมของพระพุทธศาสนาที่สามารถนำมาปรับใช้กับการบริหารงานบุคคลในองค์กรธุรกิจ”, **ปริญญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร), 2539, 155 หน้า.

⁵⁵ตรีนุช พลางกูร, “การใช้พุทธธรรมในการพัฒนาชีวิต : ศึกษากรณีผู้พ้นโทษที่เข้ารับการอุปสมบท ณ วัดหนองปลิง ตำบลคอนแสลง อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), 2545, 166 หน้า.

พระอุดมศักดิ์ ปิยวัณโณ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขตามแนวพุทธจริยศาสตร์ : ศึกษากรณีทศ 6.พบว่าในปัจจุบันนี้โลกมีการติดต่อสื่อสารกันอย่างรวดเร็ว ด้วยเทคโนโลยีวิธีการอันทันสมัยรวดเร็วทันใจ โดยเฉพาะทางด้านอินเทอร์เน็ตนั้น กำลังก้าวสู่ยุคใหม่ที่มีความสนองตอบต่อความรู้ความเข้าใจในทางที่ถูกต้อง ดีงาม อันนำประโยชน์และความสุขมาสู่มวลมนุษยชาติได้อย่างแท้จริง เพราะเรื่องประโยชน์สุขนั้น เป็นเรื่องจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ จึงมีหลายวิธีการในการนำเอาหลักคุณธรรมของประโยชน์สุขในพุทธปรัชญามาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชน⁵⁶

พระประมวล อุตฺตราชโย ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบประโยชน์นิยมของจอห์น สจวต มิลล์ กับพระพุทธศาสนาเถรวาท พบว่า การส่งเสริมคุณลักษณะที่ดีงามและแก้ไขลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ คุณลักษณะของคนไทยที่สมควรปลูกฝังให้ถึงพร้อมในสถานการณ์ปัจจุบัน เช่น ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยัน การประหยัด ความสำนึกในหน้าที่ ความรับผิดชอบต่อสังคม ฯลฯ⁵⁷

พระมหาสุภีร์ จิตเมธ ได้ทำการวิจัยเรื่อง พระพุทธศาสนาที่ควรนำมาประยุกต์ใช้กับการบริหารราชการ ซึ่งพบว่าความมุ่งคั่งที่ถูกใช้ไปในกิจการทางพุทธศาสนาอาจอยู่ในเกณฑ์สูง พุทธศาสนาอาจขัดแย้งต่อการใช้เทคนิค ต่อการผลิตและการใช้สินค้าหรือบริการได้เท่า ๆ กับคุณค่าในการเสริมสร้าง ย่อมอยู่ที่ความร่วมมือร่วมใจของชนทุกฝ่ายในสังคม นับแต่ฝ่ายสงฆ์ ฝ่ายข้าราชการ และฝ่ายประชาชนที่จะรับผิดชอบนำเอาหลักธรรมของพุทธศาสนามาใช้ให้ถูกวิธี พุทธศาสนาย่อมมีค่าต่อการดำเนินชีวิต⁵⁸

แสงระวี เทพรอด ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการปลูกฝังคุณธรรมทางพุทธศาสนา พฤติกรรมทางพุทธศาสนากับพฤติกรรมป้องกันสารเสพติด : กรณีศึกษาในนักเรียนวัยรุ่น

⁵⁶พระอุดมศักดิ์ ปิยวัณโณ, “การดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขตามแนวพุทธจริยศาสตร์ : ศึกษากรณีทศ 6”, **วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), 2548, 154 หน้า.

⁵⁷ พระประมวล อุตฺตราชโย, “การศึกษาเปรียบเทียบประโยชน์นิยมของจอห์น สจวต มิลล์ กับพระพุทธศาสนาเถรวาท”, **วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), 2543, 147 หน้า.

⁵⁸พระมหาสุภีร์ จิตเมธ, “พระพุทธศาสนาที่ควรนำมาประยุกต์ใช้กับการบริหารราชการ” **วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), 2543, 205 หน้า.

จังหวัดประทุมธานี พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ได้รับการปลูกฝังคุณธรรมทางพุทธศาสนา จากบิดามารดา โรงเรียน และมีความเชื่อทางพุทธศาสนาอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 52.1, 48.7, 43.2 ตามลำดับ ส่วนการดำเนินชีวิตทางพุทธศาสนา และพฤติกรรมป้องกันสารเสพติด นักเรียนส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในระดับต่ำ ร้อยละ 72.3 และ 58.9 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมป้องกันสารเสพติดของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ การได้รับการปลูกฝังคุณธรรมทางพุทธศาสนาจากบิดามารดา จากโรงเรียน ความเชื่อทางพุทธศาสนา และการดำเนินชีวิตทางพุทธศาสนา ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน พบว่า การได้รับการปลูกฝังคุณธรรมทางพุทธศาสนาจากบิดามารดา จากโรงเรียน และการดำเนินชีวิตทางพุทธศาสนา สามารถร่วมทำนายพฤติกรรมป้องกันสารเสพติดได้ร้อยละ 31.21 โดยการดำเนินชีวิตทางพุทธศาสนามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันสารเสพติดมากกว่าการปลูกฝังคุณธรรมทางพุทธศาสนาจากบิดามารดา และโรงเรียน โดยมีบิดามารดา และครู เป็นตัวแบบที่ดี เพื่อให้เยาวชนใช้เป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติ⁵⁹

อภิรักษ์ จันทะนี และคณะ อ้างถึง **ดักเลย์ เซียร์ (Dudley Sears)** เห็นว่าควรเน้นพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างสภาพการณ์เพื่อปรับปรุงส่งเสริมบุคลิกภาพของมนุษย์ให้ดีขึ้น มีปัจจัยสี่ สาธารณูปโภคขั้นมูลฐานของชุมชน สิทธิขั้นพื้นฐานในการมีส่วนร่วมตัดสินใจและการมีงานทำ⁶⁰

2.6 สรุปกรอบแนวคิด

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย” ผู้วิจัยได้นำหลักพุทธธรรมในพระพุทธานุชาตธรรม 4 ซึ่งได้แก่ สัจจะ (สัตย์ซื่อต่อกัน) ทมะ (รู้จักข่มใจของตนเอง) ขันติ (ความอดทน) จาคะ (สละให้ไปสิ่งของๆ คนที่ควรให้ตามสมควร) มาสอบถามความคิดเห็นประชาชนในเขตอำเภอเมืองเลย ถึงการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลว่าได้ได้ประยุกต์ใช้พุทธธรรม ซึ่งจะนำหลักธรรมดังกล่าวมาใช้

⁵⁹แสงระวี เทพรอด, “ความสัมพันธ์ระหว่างการปลูกฝังคุณธรรมทางพุทธศาสนา พฤติกรรมทางพุทธศาสนากับพฤติกรรมป้องกันสารเสพติด : กรณีศึกษาในนักเรียนวัยรุ่น จังหวัดประทุมธานี”, **ปริชญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร), 2545, 132 หน้า.

⁶⁰อภิรักษ์ จันทะนี และคณะ, **เศรษฐศาสตร์ทั่วไป**, (กรุงเทพมหานคร : โอ.เอส.พรินติ้งเฮาส์, 2539), หน้า 175-176.

ในการบริหารงานในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเพียงใด พร้อมได้สอบถามเกี่ยวกับปัญหา ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่ประชาชนต้องการให้ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองเลย เพื่อเป็นการเสนอความคิดจากจากประชาชนสู่ผู้บริหาร โดยตรง เป็นการสะท้อนการบริหารงานที่ได้ปฏิบัติกับประชาชน โดยได้นำพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงาน จะเป็นประโยชน์ทั้งประชาชนและนักการเมืองท้องถิ่นในทางปฏิบัติ เพื่อจะได้นำมาปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ปรับใช้กับการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลในโอกาสต่อไป

ผู้วิจัยได้นำหลักพุทธธรรมในพระพุทธานุศาสน์ ที่มีประโยชน์ต่อผู้บริหารและประชาชนในการบริหารงาน อันประกอบด้วยดังนี้

1. หลักธรรมปฏิบัติสำหรับผู้ปกครอง
2. หลักธรรมปฏิบัติสำหรับประชาชน
3. หลักการบริหารทั้งทางโลกและทางธรรม
4. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
5. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับหลักฆราวาสธรรม 4
6. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทผู้นำ
7. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็นประชาชน
8. งานวิจัยต่าง ๆ ที่มีเนื้อหาสาระสนับสนุนงานวิจัยนี้

การประยุกต์ใช้พุทธธรรม ของนักการเมืองท้องถิ่น มาบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามดังนี้

ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย ด้านสัจย์ซื่อต่อกัน ด้านรู้จักข่มจิตใจของตน ด้านความอดทน ด้านความเสียสละ

ตัวแปรพื้นฐาน ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ ศาสนา ความสนใจในการเลือกตั้ง

ตัวแปรพื้นฐาน

ปัจจัยส่วนบุคคล

เพศ

อายุ

การศึกษา

อาชีพ

ตัวแปรที่ศึกษา

หลักพุทธธรรม

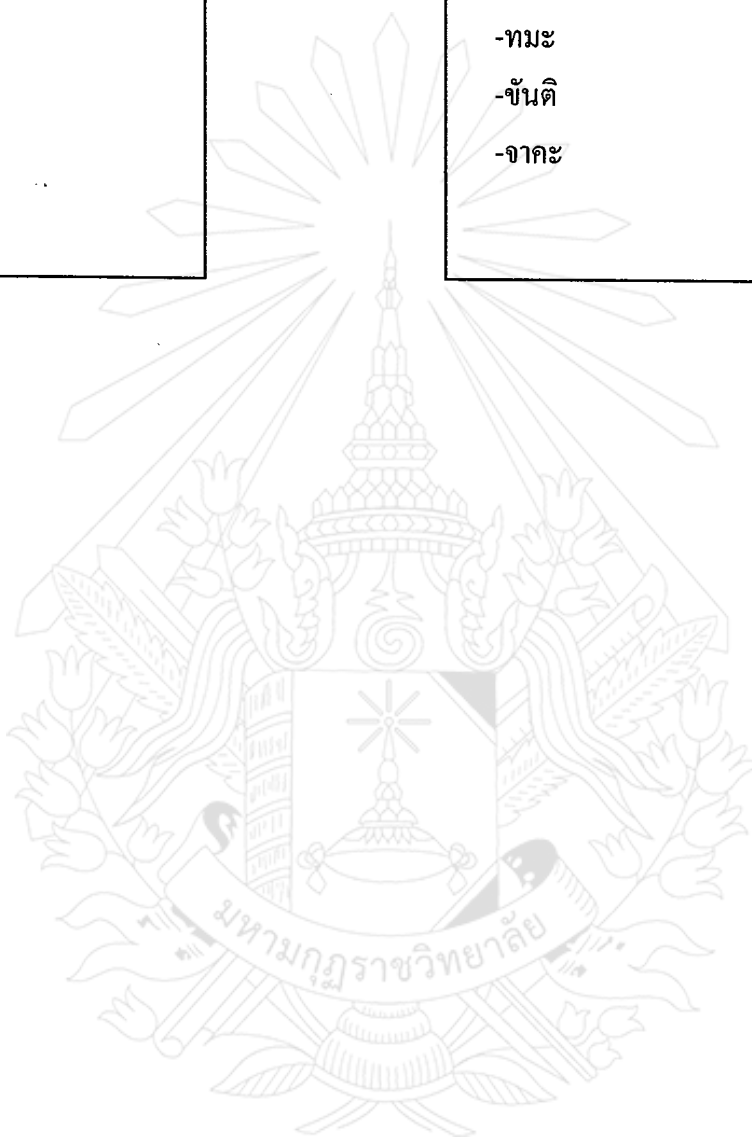
ฉราวาสธรรม 4

-สัจจะ

-ทมะ

-ขันติ

-จาคะ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ “ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย” ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาจากแนวความคิดที่เกี่ยวข้องของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองเลย ที่มีการบริหารงานตามแนวพุทธธรรม และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทางในการวิจัยเรื่องนี้เป็น การวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งมีขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรที่ศึกษา
- 3.2 วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
- 3.3 ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 ตัวแปร
- 3.5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.6 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย
- 3.7 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.8 การวิเคราะห์และประมวลผล
- 3.9 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรที่ศึกษา

ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย 340 คน

3.2 วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

คือ ได้ทำสุ่มตัวอย่างแบบ Systematic Random Sampling การแจกแบบสอบถามโดยการสุ่มตัวอย่างจาก การสุ่มโดยจงใจ¹ (Purposive Sampling) ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย

3.3 ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

มี 2 ประเภท คือจากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสนามด้วยการใช้เครื่องมือแบบสอบถาม

3.3.1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากการแจกแบบสอบถามโดยการสุ่มตัวอย่าง

3.3.2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ได้แก่ ข้อมูลที่มีผู้เก็บรวบรวมและเรียบเรียงไว้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการวิจัยนี้ เช่น หนังสือหลักสูตรที่เกี่ยวข้อง พุทธธรรม จริยธรรม วรรณกรรม และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น โดยได้ศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุดต่าง ๆ และ การดาวน์โหลดจากอินเทอร์เน็ต

3.4 ตัวแปร

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยเรื่องนี้ เป็นกรอบแนวคิดซึ่งได้กำหนดตัวแปรสำหรับการศึกษาระหว่างตัวแปรอิสระ X^2 กับตัวแปรตาม Y ดังที่กล่าวไว้แล้วในบทที่ 2

ตัวแปรพื้นฐาน เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ ศาสนา และด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง

ตัวแปรที่ศึกษา เกี่ยวกับจริยธรรมที่ปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน คือ ฆราวาสธรรม มี 4 ประการ

3.4.1. สัจจะ หมายถึง สัตย์ซื่อต่อกัน

3.4.2. ทมะ หมายถึง รู้จักข่มใจของตนเอง

3.4.3. ขันติ หมายถึง ความอดทน

3.4.4. จาคะ หมายถึง เสียสละ

¹ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2538), หน้า 99.

3.5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสอบถามในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีลักษณะเป็นแบบปลายปิด (Closed-ended) และแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open-ended) โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปที่เกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นตอนที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ ศาสนา และการใช้สิทธิเลือกตั้ง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการนำหลักพุทธธรรม โดยใช้หลักเกณฑ์การกำหนดมาตราวัดเป็น 5 ระดับ (five point Rating Scale) คือ

1. ผู้บริหารนำหลักพุทธธรรมมาใช้ หมายถึง ระดับน้อยที่สุด
2. ผู้บริหารนำหลักพุทธธรรมมาใช้ หมายถึง ระดับน้อย
3. ผู้บริหารนำหลักพุทธธรรมมาใช้ หมายถึง ระดับปานกลาง
4. ผู้บริหารนำหลักพุทธธรรมมาใช้ หมายถึง ระดับมาก
5. ผู้บริหารนำหลักพุทธธรรมมาใช้ หมายถึง ระดับมากที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็น ปัญหา และข้อเสนอแนะ จำนวน 4 ข้อ เป็นลักษณะแบบสอบถาม ปลายเปิด (Open – ended Questionnaire) ให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถตอบได้อย่างอิสระ โดยใช้คำตอบแนวความคิดเห็นของประชาชนเป็นข้อเสนอแนะในการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดเลย

3.6 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

การสร้างเครื่องมือ ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามขั้นตอนดำเนินการดังนี้

3.6.1 ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวกับพุทธธรรมตลอดจนแนวคิดเกี่ยวกับพุทธธรรมที่นำไปใช้จริง

3.6.2 นำความรู้ที่ได้จากการศึกษาตามข้อ 1 มาสร้างแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

3.6.3 นำแบบสอบถามฉบับร่าง ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ความชัดเจนของภาษาและความครอบคลุมของเนื้อหา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำ

3.6.4 หากค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (Index of Congruence : IOC) โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .50 ขึ้นไปแทนข้อคำถามนั้น ถ้าข้อคำถามใดมีค่าดัชนีต่ำกว่า .50 ข้อ

คำถามนั้นถูกตัดออกไปหรือนำไปปรับปรุงแก้ไขใหม่ให้ดีขึ้น แล้วนำไปให้ที่อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอีกครั้ง เพื่อให้ได้ข้อคำถามมีค่าดัชนีตั้งแต่ .50 ขึ้นไปได้ค่า IOC เท่ากับ .80

3.6.5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงไปทดลองใช้ (try out) กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย ที่ไม่ใช่ประชากรจำนวน 30 คน

3.6.6 นำข้อมูลที่ได้จากการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.85

3.6.7 ปรับปรุงแบบสอบถามให้ได้ตามเกณฑ์เพื่อเป็นเครื่องมือรวบรวมข้อมูล นำเสนอเสนออาจารย์ที่ปรึกษาให้ความเห็นชอบ นำแบบสอบถามไปจัดพิมพ์ฉบับจริง และนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.7 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

3.7.1 ขอนหนังสือจาก มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือในการทดสอบเครื่องมือในการตอบแบบสอบถาม

3.7.2 นำแบบสอบถามที่ได้เก็บข้อมูลกับประชากร คือ ประชาชนกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย

3.7.3 แจกแบบสอบถาม และรับแบบสอบถามความคิดเห็นจากผู้ตอบแบบสอบถามคืน จนครบจำนวน 340 ชุด

3.7.4 ตรวจสอบข้อมูลและตรวจสอบความสมบูรณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนตามจำนวนที่ต้องการ

3.8 การวิเคราะห์และประมวลผล

3.8.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามทุกฉบับ เพื่อคัดเลือกรูปแบบที่สมบูรณ์ไว้ แล้วนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาตรวจให้คะแนน

3.8.2 ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage)

3.8.3 ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับการนำหลักพุทธธรรม คือ สัจจะ ทมะ ขันติ และจาคะ มาใช้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย วิเคราะห์โดยค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนมีดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด

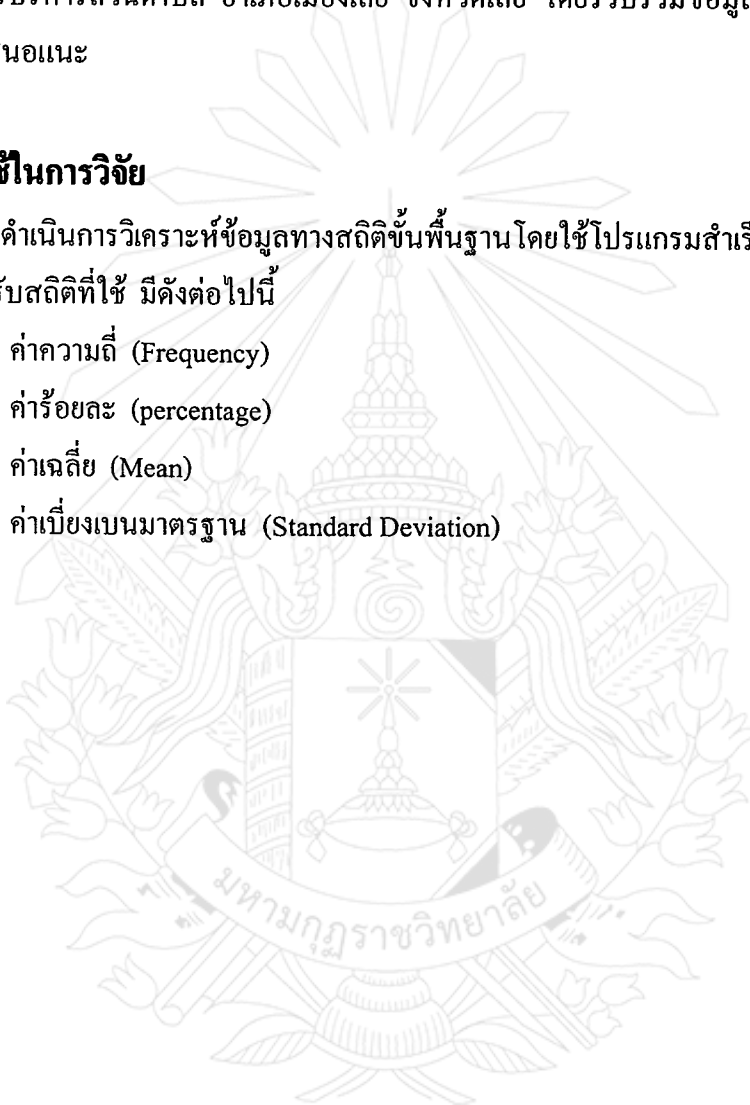
- ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

3.8.4 ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 3 สอบถามถึงข้อเสนอแนะ ความคิดเห็นของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยรวบรวมข้อมูลที่ได้แล้วนำมาจัดกลุ่มตามข้อเสนอแนะ

3.9 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติขั้นพื้นฐานโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สำหรับสถิติที่ใช้ มีดังต่อไปนี้

- 3.9.1 ค่าความถี่ (Frequency)
- 3.9.2 ค่าร้อยละ (percentage)
- 3.9.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)
- 3.9.4 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของ
นักการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัด
เลย ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการดังนี้

4.1 สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในการ
วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย (mean)

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เสนอเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์ใช้
พุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอ
เมืองเลย จังหวัดเลย

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 1 ผลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 4.1 ผลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	154	45.3
- หญิง	186	54.7

จากตารางที่ 4.1 พบว่า แสดงจำนวนและร้อยละของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามเพศ พบว่า เพศหญิงมากที่สุด ร้อยละ 54.7

ตารางที่ 4.2 ผลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
2. อายุ		
- ต่ำกว่า 20 ปี	18	5.3
- 20 - 30 ปี	64	18.8
- 31 - 40 ปี	118	34.7
- 41 - 50 ปี	83	24.4
- 51 ปีขึ้นไป	57	16.8

จากตารางที่ 4.2 พบว่า แสดงจำนวนและร้อยละของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามสถานภาพทั่วไป กลุ่มตัวอย่างเมื่อจำแนกตามอายุพบว่า อายุ 31 - 40 ปี มากที่สุด ร้อยละ 34.7

ตารางที่ 4.3 ผลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
3. การศึกษา		
- ประถมศึกษา	115	33.8
- มัธยมศึกษาตอนต้น	44	12.9
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	60	17.6
- อนุปริญญา	55	16.2
- ปริญญาตรี	66	19.4

จากตารางที่ 4.3 พบว่า แสดงจำนวนและร้อยละของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ระดับประถมศึกษามากที่สุด ร้อยละ 33.8

ตารางที่ 4.4 ผลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
4. อาชีพ		
- เกษตรกร	148	43.5
- รับราชการ/ข้าราชการบำนาญ	57	16.8
- รับจ้าง	84	24.7
- พ่อค้า/ผู้ประกอบการ	41	12.1
- นักการเมืองท้องถิ่น	10	2.9

จากตารางที่ 4.4 พบว่า แสดงจำนวนและร้อยละของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามอาชีพ พบว่า อาชีพเกษตรกรมากที่สุด ร้อยละ 43.5

ตารางที่ 4.5 ผลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
5. นับถือศาสนา		
- ศาสนาพุทธ	330	97.1
- ศาสนาคริสต์	7	2.1
- ศาสนาอิสลาม	3	.9

จากตารางที่ 4.5 พบว่า แสดงจำนวนและร้อยละของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามศาสนา พบว่า ศาสนาพุทธมากที่สุด ร้อยละ 97.1

ตารางที่ 4.6 ผลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
6. การใช้สิทธิเลือกตั้ง		
- ทุกครั้ง	196	57.6
- บางครั้ง	134	39.4
- ไม่เคย	10	2.9

จากตารางที่ 4.6 พบว่า แสดงจำนวนและร้อยละของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง พบว่า การใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง ร้อยละ 57.6

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำนวนคำถามอายุ

ด้านที่นำหลักสั่งจะมาใช้ในการบริหาร	ต่ำกว่า 20 ปี			20 - 30 ปี			31 - 40 ปี			41 -50 ปี			51 ปีขึ้นไป		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. บริหารงบประมาณด้านการเงินด้วยความโปร่งใส	2.83	0.99	ปานกลาง	3.28	1.00	ปานกลาง	3.31	0.99	ปานกลาง	3.10	1.10	ปานกลาง	3.14	0.95	ปานกลาง
2. ทะนุบำรุงขนาดมตอย่างเป็นระบบ	2.83	0.86	ปานกลาง	3.36	0.78	ปานกลาง	3.24	1.01	ปานกลาง	3.16	1.08	ปานกลาง	3.19	1.09	ปานกลาง
3. สนับสนุนอาหารกลางวันและนมสำหรับนักเรียน	2.94	0.80	ปานกลาง	3.38	0.83	ปานกลาง	3.49	1.00	ปานกลาง	3.18	1.12	ปานกลาง	3.47	1.15	ปานกลาง
4. จัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาชุมชนอย่างเป็นธรรม	2.83	0.79	ปานกลาง	3.45	0.92	ปานกลาง	3.31	1.12	ปานกลาง	3.20	1.15	ปานกลาง	3.21	1.10	ปานกลาง
5. ให้ความยุติธรรมกับประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน	3.17	1.10	ปานกลาง	3.28	1.11	ปานกลาง	3.19	1.05	ปานกลาง	3.02	1.13	ปานกลาง	3.09	1.06	ปานกลาง
รวม	2.92	0.91	ปานกลาง	3.35	0.93	ปานกลาง	3.31	1.03	ปานกลาง	3.13	1.12	ปานกลาง	3.22	1.07	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ทั้ง 5 กลุ่มอายุ มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามแนวพุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตอำเภอเมืองเลย ด้านการนำหลักสัจจะมาใช้ในการบริหาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า อายุ 31 - 40 ปี มีความคิดเห็นการสนับสนุนอาหารกลางวันและนมสำหรับนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และ อายุต่ำกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นบริหารงบประมาณด้านการเงินด้วยความโปร่งใส/ทะนุบำรุงคมนาคมอย่างเป็นระบบ และจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาชุมชนอย่างเป็นธรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ทั้ง 5 กลุ่มอายุ มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามแนวพุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตอำเภอเมืองเลย ด้านการนำหลักธรรมมาใช้ในการบริหาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า อายุ 20 - 30 ปี มีความคิดเห็น ภาวะความเป็นผู้นำชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และ อายุ 51 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นบริหารงานโดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ต่อตนเองและพวกพ้อง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามอายุ

ด้านการนำหลักขันติมาใช้ในการบริหาร	ต่ำกว่า 20 ปี			20 - 30 ปี			31 - 40 ปี			41 -50 ปี			51 ปีขึ้นไป		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
11. ช่วยเหลือประชาชนในชุมชนเมื่อมีภัยธรรมชาติเกิดขึ้น	3.00	1.08	ปานกลาง	3.16	0.91	ปานกลาง	3.26	1.01	ปานกลาง	3.24	1.09	ปานกลาง	3.21	1.05	ปานกลาง
12. ช่วยเหลือ และ พัฒนาด้านสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ถนน	3.17	0.79	ปานกลาง	3.14	0.87	ปานกลาง	3.21	1.05	ปานกลาง	3.10	1.05	ปานกลาง	2.91	0.89	ปานกลาง
13. แก้ไขปัญหาการประกอบอาชีพของประชาชนในชุมชน	3.17	0.92	ปานกลาง	3.20	1.03	ปานกลาง	3.13	1.03	ปานกลาง	3.02	1.09	ปานกลาง	3.02	0.88	ปานกลาง
14. การจัดการดูแลเครื่องมือ และ เครื่องใช้ ให้เกิดประโยชน์กับประชาชน	3.28	1.07	ปานกลาง	3.13	0.98	ปานกลาง	3.10	0.99	ปานกลาง	3.18	0.98	ปานกลาง	3.11	1.03	ปานกลาง
15. บริการด้านข่าวสารให้แก่ประชาชนในเขตชุมชน อย่างทั่วถึง	3.00	1.19	ปานกลาง	3.23	0.99	ปานกลาง	3.14	0.95	ปานกลาง	3.14	0.99	ปานกลาง	3.05	0.99	ปานกลาง
รวม	3.08	1.01	ปานกลาง	3.17	0.96	ปานกลาง	3.17	1.01	ปานกลาง	3.14	1.04	ปานกลาง	3.06	0.97	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ทั้ง 5 กลุ่มอายุ มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามแนวพุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตอำเภอเมืองเลย ด้านการนำหลักธรรมมาใช้ในการบริหาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า อายุต่ำกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นการจัดการดูแลเครื่องมือ และเครื่องใช้ ให้เกิดประโยชน์กับประชาชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และอายุ 51 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นช่วยเหลือ และ พัฒนาด้านสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ถนน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์ใช้ยุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามอายุ

ด้านกรนำหลักธาคะมาใช้ในการบริหาร	ต่ำกว่า 20 ปี		20 - 30 ปี		31 - 40 ปี		41 -50 ปี		51 ปีขึ้นไป		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
16. ส่งเสริมพัฒนาการศึกษาและอาชีพให้กับประชาชน	3.17	0.86	ปานกลาง	0.84	ปานกลาง	3.08	0.84	ปานกลาง	3.10	0.98	ปานกลาง
17. บริการประชาชนที่มาติดต่องานกับ อบต. เท่าเทียมกัน	2.83	0.71	ปานกลาง	0.89	ปานกลาง	3.33	0.85	ปานกลาง	3.16	0.92	ปานกลาง
18. อำนวยความสะดวกให้กับประชาชนที่ใช้บริการ	3.11	0.96	ปานกลาง	0.90	ปานกลาง	3.21	0.83	ปานกลาง	3.22	0.90	ปานกลาง
19. ส่งเสริมกิจกรรมด้านวัฒนธรรม ประเพณี และศาสนาในชุมชน	2.78	1.00	ปานกลาง	0.73	ปานกลาง	3.30	0.91	ปานกลาง	3.33	0.88	ปานกลาง
20. ผู้บริหาร อบต. ได้ปฏิบัติให้เป็นแบบอย่างในความถูกต้องดีงามตามหลักพระพุทธศาสนา	2.89	0.83	ปานกลาง	0.77	ปานกลาง	3.30	0.94	ปานกลาง	3.33	0.87	ปานกลาง
รวม	2.96	0.87	ปานกลาง	0.83	ปานกลาง	3.24	0.87	ปานกลาง	3.23	0.91	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ทั้ง 5 กลุ่มอายุ มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามแนวพุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตอำเภอเมืองเลย ด้านการนำหลักจากะมาใช้ในการบริหาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า อายุ 20-30 ปี มีความคิดเห็นด้านผู้บริหาร อบต. ได้ปฏิบัติให้เป็นแบบอย่างในความถูกต้องตั้งตามหลักพระพุทธศาสนา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และอายุต่ำกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นด้านส่งเสริมกิจกรรมด้านวัฒนธรรม ประเพณี และศาสนาในชุมชน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์ใช้ยุทธศาสตร์ของเมืองท้องถิ่น อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามอายุ

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการ บริหารงานตามแนวยุทธศาสตร์	ต่ำกว่า 20 ปี			20 - 30 ปี			31 - 40 ปี			41 -50 ปี			51 ปีขึ้นไป		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการนำหลักดีจะมาใช้ในการบริหาร	2.92	0.91	ปานกลาง	3.35	0.93	ปานกลาง	3.31	1.03	ปานกลาง	3.13	1.12	ปานกลาง	3.22	1.07	ปานกลาง
2. ด้านการนำหลักทมะมาใช้ในการบริหาร	2.95	1.11	ปานกลาง	3.06	1.07	ปานกลาง	3.02	1.03	ปานกลาง	3.00	1.05	ปานกลาง	2.88	1.15	ปานกลาง
3. ด้านการนำหลักขันติมาใช้ในการบริหาร	3.08	1.01	ปานกลาง	3.07	0.96	ปานกลาง	3.17	1.01	ปานกลาง	3.14	1.04	ปานกลาง	3.06	0.97	ปานกลาง
4. ด้านการนำหลักจาละมาใช้ในการบริหาร	2.96	0.87	ปานกลาง	3.36	0.83	ปานกลาง	3.24	0.87	ปานกลาง	3.23	0.91	ปานกลาง	3.17	1.02	ปานกลาง
รวม	2.98	0.98	ปานกลาง	3.21	0.95	ปานกลาง	3.19	0.99	ปานกลาง	3.13	1.03	ปานกลาง	3.09	1.05	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ทั้ง 5 กลุ่มอายุ มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามแนวพุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตอำเภอเมืองเลย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อายุ 20 – 30 ปี ด้านการนำหลักจาตะมาใช้ในการบริหาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และพบว่าอายุ 51 ปีขึ้นไป ด้านการนำหลักทมะมาใช้ในการบริหาร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4.12 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย
จำแนกตามเพศ

ด้านการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหาร	เพศชาย			เพศหญิง		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. บริหารงบประมาณด้านการเงินด้วยความโปร่งใส	3.23	0.97	ปานกลาง	3.17	1.05	ปานกลาง
2. ทะนุบำรุงการคมนาคมอย่างเป็นระบบ	3.29	0.98	ปานกลาง	3.15	1.01	ปานกลาง
3. สนับสนุนอาหารกลางวันและนมสำหรับนักเรียน	3.44	1.02	ปานกลาง	3.30	1.03	ปานกลาง
4. จัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาชุมชนอย่างเป็นธรรม	3.36	1.06	ปานกลาง	3.20	1.09	ปานกลาง
5. ให้ความยุติธรรมกับประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน	3.26	1.03	ปานกลาง	3.05	1.11	ปานกลาง
รวม	3.32	1.01	ปานกลาง	3.17	1.06	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามแนวพุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตอำเภอเมืองเลย พบว่า ด้านการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า เพศชายมีความคิดเห็นสนับสนุนอาหารกลางวันและนมสำหรับนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และเพศหญิง มีความคิดเห็นให้ความยุติธรรมกับประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4.13 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามเพศ

ด้านการนำหลักทมะมาใช้ในการบริหาร	เพศชาย			เพศหญิง		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
6. ไม่นำเวลาของทางราชการไปปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนตน	3.02	1.08	ปานกลาง	2.95	1.05	ปานกลาง
7. บริหารงานโดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ต่อตนเองและพวกพ้อง	2.97	1.13	ปานกลาง	2.97	1.05	ปานกลาง
8. ไม่ประพฤติปฏิบัติตนนอกกรอบจารีตประเพณี และศาสนา	2.90	1.09	ปานกลาง	2.94	0.96	ปานกลาง
9. ซื่อสัตย์ต่อตนเองและชุมชน	3.04	1.12	ปานกลาง	2.94	1.07	ปานกลาง
10. ภาวะความเป็นผู้นำชุมชน	3.24	1.14	ปานกลาง	3.05	1.01	ปานกลาง
รวม	3.03	1.11	ปานกลาง	2.97	1.03	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามแนวพุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตอำเภอเมืองเลย พบว่า ด้านการนำหลักทมะมาใช้ในการบริหาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า เพศชายมีความคิดเห็นภาวะความเป็นผู้นำชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และเพศชาย มีความคิดเห็นไม่ประพฤติปฏิบัติตนนอกกรอบจารีตประเพณี และศาสนา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4.14 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามเพศ

ด้านการนำหลักขันธ์มาใช้ในการบริหาร	เพศชาย			เพศหญิง		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
11. ช่วยเหลือประชาชนในชุมชนเมื่อมีภัยธรรมชาติเกิดขึ้น	3.33	1.02	ปานกลาง	3.12	1.00	ปานกลาง
12. ช่วยเหลือ และ พัฒนาด้านสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ถนน	3.23	1.01	ปานกลาง	3.03	0.95	ปานกลาง
13. แก้ไขปัญหาการประกอบอาชีพของประชาชนในชุมชน	3.20	1.01	ปานกลาง	3.02	1.01	ปานกลาง
14. การจัดการดูแลเครื่องมือ และ เครื่องใช้ ให้เกิดประโยชน์กับประชาชน	3.19	1.04	ปานกลาง	3.09	0.95	ปานกลาง
15. บริการด้านข่าวสารให้แก่ประชาชนในเขตชุมชน อย่างทั่วถึง	3.24	0.98	ปานกลาง	3.05	0.98	ปานกลาง
รวม	3.24	1.01	ปานกลาง	3.06	0.98	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามแนวพุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตอำเภอเมืองเลย พบว่า ด้านการนำหลักขันธ์มาใช้ในการบริหาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า เพศชายมีความคิดเห็นช่วยเหลือประชาชนในชุมชนเมื่อมีภัยธรรมชาติเกิดขึ้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และเพศหญิงมีความคิดเห็นแก้ไขปัญหาการประกอบอาชีพของประชาชนในชุมชน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4.15 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามเพศ

ด้านการนำหลักจาคะมาใช้ในการบริหาร	เพศชาย			เพศหญิง		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
16. ส่งเสริมพัฒนาการศึกษาและอาชีพให้กับประชาชน	3.23	0.86	ปานกลาง	2.99	0.92	ปานกลาง
17. บริการประชาชนที่มาติดต่อกับ อบต. เท่าเทียมกัน	3.24	0.94	ปานกลาง	3.26	0.88	ปานกลาง
18. อำนวยความสะดวกให้กับประชาชนที่มาใช้บริการ	3.33	0.89	ปานกลาง	3.16	0.90	ปานกลาง
19. ส่งเสริมกิจกรรมด้านวัฒนธรรม ประเพณี และศาสนาในชุมชน	3.41	0.86	ปานกลาง	3.19	0.94	ปานกลาง
20. ผู้บริหาร อบต. ได้ปฏิบัติให้เป็นแบบอย่างในความถูกต้องดีงามตามหลัก พระพุทธศาสนา	3.36	0.92	ปานกลาง	3.22	0.88	ปานกลาง
รวม	3.14	0.89	ปานกลาง	3.16	0.90	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามแนวพุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตอำเภอเมืองเลย พบว่า ด้านการนำหลักจาคะมาใช้ในการบริหาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า เพศชายมีความคิดเห็นอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนที่มาใช้บริการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และเพศหญิง มีความคิดเห็นส่งเสริมพัฒนาการศึกษาและอาชีพให้กับประชาชน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4.16 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามเพศ

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามแนวพุทธธรรม	เพศชาย			เพศหญิง		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการนำหลักสัจจะมาใช้ในการบริหาร อบต.	3.32	1.01	ปานกลาง	3.17	1.06	ปานกลาง
2. ด้านการนำหลักทมะมาใช้ในการบริหาร	3.03	1.11	ปานกลาง	2.97	1.03	ปานกลาง
3. ด้านการนำหลักขันติมาใช้ในการบริหาร	3.24	1.01	ปานกลาง	3.06	0.98	ปานกลาง
4. ด้านการนำหลักจาคะมาใช้ในการบริหาร	3.14	0.89	ปานกลาง	3.16	0.90	ปานกลาง
รวม	3.18	1.00	ปานกลาง	3.09	0.99	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามแนวพุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตอำเภอเมืองเลย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า เพศชาย มีความคิดเห็นด้านการนำหลักสัจจะมาใช้ในการบริหาร อบต. มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และเพศหญิง มีความคิดเห็นด้านการนำหลักทมะมาใช้ในการบริหาร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4.17 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์ใช้ทฤษฎีธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามระดับการศึกษา

ด้านการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหาร	ระดับประถมศึกษา			ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น			ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย			อนุปริญญา			ปริญญาตรี					
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. บริหารงบประมาณด้านการเงินด้วยความโปร่งใส	3.25	0.90	ปานกลาง	3.41	0.76	ปานกลาง	3.00	1.03	ปานกลาง	3.20	1.01	ปานกลาง	3.14	1.31	ปานกลาง	3.09	1.27	ปานกลาง
2. ทะนุบำรุงขนานนาม อย่างเป็นระบบ	3.31	0.93	ปานกลาง	3.25	0.94	ปานกลาง	3.12	0.90	ปานกลาง	3.22	0.90	ปานกลาง	3.09	1.27	ปานกลาง	3.09	1.27	ปานกลาง
3. สนับสนุนอาหารกลางวันและนมสำหรับนักเรียน	3.60	0.98	มาก	3.27	0.87	ปานกลาง	3.22	0.94	ปานกลาง	3.36	0.91	ปานกลาง	3.14	1.28	ปานกลาง	3.14	1.28	ปานกลาง
4. จัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาชุมชนอย่างเป็นธรรม	3.38	0.99	ปานกลาง	3.25	0.99	ปานกลาง	3.18	1.00	ปานกลาง	3.24	1.02	ปานกลาง	3.20	1.37	ปานกลาง	3.20	1.37	ปานกลาง
5. ให้ความยุติธรรมกับประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน	3.23	0.99	ปานกลาง	3.09	0.77	ปานกลาง	3.17	1.12	ปานกลาง	3.11	1.24	ปานกลาง	3.05	1.23	ปานกลาง	3.05	1.23	ปานกลาง
รวม	3.35	0.96	ปานกลาง	3.25	0.87	ปานกลาง	3.14	0.99	ปานกลาง	3.23	1.02	ปานกลาง	3.12	1.29	ปานกลาง	3.12	1.29	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ทั้ง 5 ระดับการศึกษา มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามแนวพุทธธรรมของ นักรการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตอำเภอเมืองเลย ด้านการนำหลักธัมมาภิชาตมาใช้ในการบริหาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ระดับประถมศึกษา มีความคิดเห็นการสนับสนุนอาหารกลางวันและนมสำหรับนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความคิดเห็นบริหารงบประมาณด้านการเงินด้วยความโปร่งใส มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4.18 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามระดับการศึกษา

ด้านการนำหลักทฤษฎีมาใช้ในการบริหาร	ระดับประถมศึกษา			ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น			ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย			อนุปริญญา			ปริญญาตรี		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
6. ให้นำเวลาของทางราชการไปปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนตน	3.08	1.08	ปานกลาง	3.05	0.75	ปานกลาง	3.05	1.03	ปานกลาง	3.05	1.15	ปานกลาง	2.64	1.13	ปานกลาง
7. บริหารงานโดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ตนเองและพวกพ้อง	2.96	1.10	ปานกลาง	3.16	0.94	ปานกลาง	3.02	1.05	ปานกลาง	3.09	1.13	ปานกลาง	2.74	1.14	ปานกลาง
8. ไม่ประพฤติปฏิบัติตนนอกกรอบจารีตประเพณี และศาสนา	2.95	0.98	ปานกลาง	3.00	0.94	ปานกลาง	3.03	0.96	ปานกลาง	2.98	1.10	ปานกลาง	2.65	1.09	ปานกลาง
9. ซื่อสัตย์ต่อตนเองและชุมชน	3.02	1.05	ปานกลาง	3.14	1.00	ปานกลาง	3.17	1.04	ปานกลาง	2.95	1.08	ปานกลาง	2.70	1.23	ปานกลาง
10. ภาวะความเป็นผู้นำชุมชน	3.25	0.99	ปานกลาง	3.23	1.03	ปานกลาง	3.35	1.01	ปานกลาง	2.93	1.09	ปานกลาง	2.86	1.23	ปานกลาง
รวม	3.05	1.04	ปานกลาง	3.12	0.93	ปานกลาง	3.12	1.02	ปานกลาง	3.00	1.11	ปานกลาง	2.72	1.16	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ทั้ง 5 กลุ่มระดับการศึกษา มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามแนวพุทธธรรมของ นักรการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตอำเภอเมืองเลย ด้านการนำหลักทมะมาใช้ในการบริหาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความคิดเห็นภาวะความเป็นผู้นำชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นไม่น่าเวลาของทางราชการไปปฏิบัติ หน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนตน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4.19 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามระดับการศึกษา

ด้านการนำหลักขนิมิกมาใช้ในการบริหาร	ระดับประถมศึกษา			ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น			ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย			อนุปริญญา			ปริญญาตรี		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
11. ช่วยเหลือประชาชนในชุมชนเมื่อมีภัยธรรมชาติเกิดขึ้น	3.32	1.00	ปานกลาง	3.23	0.91	ปานกลาง	3.25	0.95	ปานกลาง	3.15	1.03	ปานกลาง	3.05	1.16	ปานกลาง
12. ช่วยเหลือ และ พัฒนาด้านสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ถนน	3.18	0.91	ปานกลาง	2.98	0.93	ปานกลาง	3.13	0.87	ปานกลาง	3.04	1.09	ปานกลาง	3.15	1.14	ปานกลาง
13. แก้ไขปัญหาการประกอบอาชีพของประชาชนในชุมชน	3.18	0.92	ปานกลาง	3.16	1.08	ปานกลาง	3.22	0.98	ปานกลาง	2.97	1.04	ปานกลาง	2.97	1.11	ปานกลาง
14. การจัดการดูแลเครื่องมือและเครื่องใช้ให้เกิดประโยชน์กับประชาชน	3.25	1.00	ปานกลาง	2.86	0.93	ปานกลาง	3.20	1.04	ปานกลาง	3.00	1.02	ปานกลาง	3.17	0.94	ปานกลาง
15. บริการด้านข่าวสารให้แก่ประชาชนในเขตชุมชน อย่างทั่วถึง	3.07	0.93	ปานกลาง	3.23	0.96	ปานกลาง	3.15	1.07	ปานกลาง	3.11	0.92	ปานกลาง	3.21	1.06	ปานกลาง
รวม	3.18	0.95	ปานกลาง	3.09	0.96	ปานกลาง	3.19	0.98	ปานกลาง	3.04	1.02	ปานกลาง	3.11	1.08	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ทั้ง 5 กลุ่มระดับการศึกษา มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามแนวพุทธธรรมของ นักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตอำเภอเมืองเลย ด้านการนำหลักขันติมาใช้ใน การบริหาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ระดับประถมศึกษา มีความคิดเห็นช่วยเหลือประชาชนในชุมชนเมื่อมีภัยธรรมชาติเกิดขึ้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น มีความคิดเห็นการจัดการดูแลเครื่องมือและเครื่องใช้ให้เกิดประโยชน์กับ ประชาชน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4.20 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความถี่ของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามระดับการศึกษา

คำกรณำให้จัดจำคะมาใช้ในการบริหาร	ระดับประถมศึกษา			ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น			ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย			อหุปริญญา			ปริญญาตรี		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
16. ส่งเสริมพัฒนาการศึกษาและอาชีพให้กับประชาชน	3.13	0.86	ปานกลาง	3.14	0.82	ปานกลาง	3.18	0.93	ปานกลาง	3.13	0.77	ปานกลาง	2.92	1.04	ปานกลาง
17. บริการประชาชนที่มาติดต่อกับ อบต. เท่าเทียมกัน	3.33	0.97	ปานกลาง	3.30	0.73	ปานกลาง	3.18	0.85	ปานกลาง	3.22	0.85	ปานกลาง	3.18	1.01	ปานกลาง
18. อำนวยความสะดวกให้กับประชาชนที่มาใช้บริการ	3.31	0.90	ปานกลาง	3.23	0.83	ปานกลาง	3.25	0.82	ปานกลาง	3.18	0.92	ปานกลาง	3.14	0.97	ปานกลาง
19. ส่งเสริมกิจกรรมด้านวัฒนธรรม ประเพณี และศาสนาในชุมชน	3.30	0.95	ปานกลาง	3.32	0.83	ปานกลาง	3.08	0.91	ปานกลาง	3.38	0.83	ปานกลาง	3.36	0.94	ปานกลาง
20. ผู้บริหาร อบต. ได้ปฏิบัติให้เป็นแบบอย่างในความถูกต้องดีงามตามหลัก พระพุทธศาสนา	3.26	0.91	ปานกลาง	3.20	0.79	ปานกลาง	3.15	0.86	ปานกลาง	3.45	0.81	ปานกลาง	3.35	1.05	ปานกลาง
รวม	3.27	0.92	ปานกลาง	3.24	0.80	ปานกลาง	3.17	0.87	ปานกลาง	3.27	0.84	ปานกลาง	3.19	1.00	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ทั้ง 5 กลุ่มระดับการศึกษา มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามแนวพุทธธรรมของ นักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตอำเภอเมืองเลย ด้านการนำหลักจากะมาใช้ในการบริหาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ระดับอนุปริญญา มีความคิดเห็นผู้บริหาร อบต. ได้ปฏิบัติให้เป็นแบบอย่างในความถูกต้องดีงามตามหลัก พระพุทธศาสนา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นส่งเสริมพัฒนาการศึกษา และอาชีพให้กับประชาชน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4.21 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามระดับการศึกษา

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการ บริหารงานตามแนวพุทธธรรม	ระดับประถมศึกษา			ระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น			ระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย			อนุปริญญา			ปริญญาตรี		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการนำหลักศาสดาใช้ในการ บริหาร	3.35	0.96	ปานกลาง	3.25	0.87	ปานกลาง	3.14	0.99	ปานกลาง	3.23	1.02	ปานกลาง	3.12	1.29	ปานกลาง
2. ด้านการนำหลักศาสดาใช้ในการ บริหาร	3.05	1.04	ปานกลาง	3.12	0.93	ปานกลาง	3.12	1.02	ปานกลาง	3.00	1.11	ปานกลาง	2.72	1.16	ปานกลาง
3. ด้านการนำหลักศาสดาใช้ในการ บริหาร	3.05	1.04	ปานกลาง	3.12	0.93	ปานกลาง	3.12	1.02	ปานกลาง	3.00	1.11	ปานกลาง	2.72	1.16	ปานกลาง
4. ด้านการนำหลักศาสดาใช้ในการ บริหาร	3.27	0.92	ปานกลาง	3.24	0.80	ปานกลาง	3.17	0.87	ปานกลาง	3.27	0.84	ปานกลาง	3.19	1.00	ปานกลาง
รวม	3.18	0.99	ปานกลาง	3.18	0.88	ปานกลาง	3.14	0.98	ปานกลาง	3.13	1.02	ปานกลาง	2.94	1.15	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.21 พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ทั้ง 5 กลุ่มระดับการศึกษา มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามแนวพุทธธรรมของ นักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตอำเภอเมืองเลย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ระดับประถมศึกษา ด้านการนำหลักสัจจะมาใช้ในการบริหาร อบต. มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และระดับปริญญาตรี ด้านการนำหลักสัจจะมาใช้ในการบริหาร / ด้านการนำหลัก ขันติมาใช้ในการบริหาร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4.22 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามอาชีพ

ด้านการนำหลักสังฆะมาใช้ในการบริหาร	เกณฑ์การ			รับราชการ/ข้าราชการบำนาญ			รับจ้าง			พ่อค้า/ผู้ประกอบการ			นักการเมือง		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. บริหารงบประมาณด้านการเงินด้วยความโปร่งใส	3.20	0.82	ปานกลาง	3.07	1.37	ปานกลาง	3.18	1.07	ปานกลาง	3.34	0.96	ปานกลาง	3.40	1.07	ปานกลาง
2. ทะนุบำรุงสังคมน้อมน้อมอย่างเป็นระบบ	3.27	0.92	ปานกลาง	3.00	1.31	ปานกลาง	3.24	0.89	ปานกลาง	3.15	0.99	ปานกลาง	3.60	0.97	มาก
3. เน้นสนับสนุนอาหารกลางวันและนมสำหรับนักเรียน	3.51	0.96	มาก	2.98	1.30	ปานกลาง	3.38	0.88	ปานกลาง	3.20	1.01	ปานกลาง	3.80	0.92	มาก
4. จัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาชุมชนอย่างเป็นธรรม	3.41	0.97	ปานกลาง	2.96	1.38	ปานกลาง	3.21	0.95	ปานกลาง	3.12	1.10	ปานกลาง	4.10	0.99	มาก
5. ให้ความยุติธรรมกับประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน	3.28	0.92	ปานกลาง	2.89	1.26	ปานกลาง	3.11	1.05	ปานกลาง	2.90	1.20	ปานกลาง	4.00	1.05	มาก
รวม	3.33	0.92	ปานกลาง	2.98	1.32	ปานกลาง	3.22	0.97	ปานกลาง	3.14	1.05	ปานกลาง	3.78	1.00	มาก

จากตารางที่ 4.22 พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ทั้ง 5 กลุ่มอาชีพ มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามแนวพุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตอำเภอเมืองเลย ด้านการนำหลักสัจจะมาใช้ในการบริหาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า นักการเมือง มีความคิดเห็นจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาชุมชนอย่างเป็นธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และข้าราชการ/ข้าราชการบำนาญ มีความคิดเห็นให้ความยุติธรรมกับประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4.23 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำนวนตามอาชีพ

ด้านการนำหลักทฤษฎะมาใช้ในการบริหาร	เกษตกร			รับราชการ/ ข้าราชการบำนาญ			รับจ้าง			พ่อค้า/ผู้ประกอบการ			นักการเมือง		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
6. ไม่นำเวลาของทางราชการไปปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนตน	3.16	0.99	ปานกลาง	2.54	1.15	ปานกลาง	2.99	0.92	ปานกลาง	2.80	1.19	ปานกลาง	3.40	1.43	ปานกลาง
7. บริหารงานโดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ตนเองและพวกพ้อง	3.12	1.04	ปานกลาง	2.72	1.11	ปานกลาง	2.94	1.07	ปานกลาง	2.80	1.17	ปานกลาง	3.20	1.23	ปานกลาง
8. ไม่ประพฤติปฏิบัติตนนอกกรอบจารีตประเพณี และศาสนา	3.05	0.92	ปานกลาง	2.58	1.10	ปานกลาง	2.98	1.04	ปานกลาง	2.76	1.02	ปานกลาง	3.10	1.29	ปานกลาง
9. ซื่อสัตย์ต่อตนเองและชุมชน	3.01	1.03	ปานกลาง	2.70	1.28	ปานกลาง	3.17	1.08	ปานกลาง	2.90	0.97	ปานกลาง	3.00	1.15	ปานกลาง
10. ภาวะความเป็นผู้นำชุมชน	3.30	0.99	ปานกลาง	2.79	1.28	ปานกลาง	3.15	1.00	ปานกลาง	2.98	1.11	ปานกลาง	3.30	1.06	ปานกลาง
รวม	3.33	0.92	ปานกลาง	2.98	1.32	ปานกลาง	3.22	0.97	ปานกลาง	3.14	1.05	ปานกลาง	3.78	1.00	มาก

จากตารางที่ 4.23 พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ทั้ง 5 กลุ่มอาชีพ มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามแนวพุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตอำเภอเมืองเลย ด้านการนำหลักทมะมาใช้ในการบริหาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า นักการเมือง มีความคิดเห็นไม่นำเวลาของทางราชการไปปฏิบัติ หน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนตน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และข้าราชการ/ข้าราชการบำนาญ มีความคิดเห็นไม่นำเวลาของทางราชการไปปฏิบัติ หน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนตน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4.24 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความถี่ของประชาชนที่คัดค้านการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย อำเภอทามอาชีวะ

ด้านการนำหลักขัณติมาใช้ในการบริหาร	เกณฑ์การ			รับราชการ/ ข้าราชการบำนาญ			รับจ้าง			พ่อค้า/ผู้ประกอบการ			นักการเมือง		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
11. ช่วยเหลือประชาชนในชุมชนเมื่อมีภัยธรรมชาติเกิดขึ้น	3.35	0.98	ปานกลาง	3.02	1.25	ปานกลาง	3.17	0.90	ปานกลาง	3.10	0.94	ปานกลาง	3.20	1.14	ปานกลาง
12. ช่วยเหลือ และ พัฒนาด้านสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ถนน	3.16	0.92	ปานกลาง	3.09	1.18	ปานกลาง	3.12	0.92	ปานกลาง	2.95	0.97	ปานกลาง	3.30	1.25	ปานกลาง
13. แก้ไขปัญหาการประกอบอาชีพของประชาชนในชุมชน	3.22	0.97	ปานกลาง	2.91	1.12	ปานกลาง	3.20	0.92	ปานกลาง	2.78	1.06	ปานกลาง	2.90	1.29	ปานกลาง
14. การจัดการดูแลเครื่องมือและเครื่องใช้ให้เกิดประโยชน์กับประชาชน	3.19	0.98	ปานกลาง	3.02	1.04	ปานกลาง	3.14	1.05	ปานกลาง	3.02	0.88	ปานกลาง	3.40	0.84	ปานกลาง
15. บริการด้านข่าวสารให้แก่ประชาชนในเขตชุมชน อย่างทั่วถึง	3.12	0.94	ปานกลาง	3.16	1.13	ปานกลาง	3.20	0.95	ปานกลาง	3.02	0.99	ปานกลาง	3.20	1.03	ปานกลาง
รวม	3.21	0.96	ปานกลาง	3.04	1.14	ปานกลาง	3.17	0.95	ปานกลาง	2.97	0.97	ปานกลาง	3.20	1.11	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.24 พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ทั้ง 5 กลุ่มอาชีพ มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามแนวพุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตอำเภอเมืองเลย ด้านการนำหลักขันติมาใช้ในการบริหาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า นักการเมือง มีความคิดเห็นการจัดการดูแลเครื่องมือและเครื่องใช้ ให้เกิดประโยชน์กับประชาชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และพ่อค้า/ผู้ประกอบการ มีความคิดเห็นแก้ไขปัญหาการประกอบอาชีพของประชาชนในชุมชนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4.25 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามอาชีพ

ด้านการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหาร	เกษตรกร			รับราชการ/ข้าราชการ บ้านอายุ			รับจ้าง			พ่อค้า/ผู้ประกอบการ			นักการเมือง		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
16. ส่งเสริมพัฒนาการศึกษาและอาชีพให้กับประชาชน	3.13	0.86	ปานกลาง	2.98	1.04	ปานกลาง	3.20	0.83	ปานกลาง	2.95	1.00	ปานกลาง	3.10	0.88	ปานกลาง
17. บริการประชาชนที่มาติดต่องานกับ อบต. เท่าเทียมกัน	3.31	0.89	ปานกลาง	3.21	1.03	ปานกลาง	3.29	0.82	ปานกลาง	3.00	0.97	ปานกลาง	3.40	0.84	ปานกลาง
18. อำนวยความสะดวกให้กับประชาชนที่มาใช้บริการ	3.29	0.86	ปานกลาง	3.07	1.08	ปานกลาง	3.19	0.87	ปานกลาง	3.29	0.75	ปานกลาง	3.50	0.97	ปานกลาง
19. ส่งเสริมกิจกรรมด้านวัฒนธรรม ประเพณี และศาสนาในชุมชน	3.29	0.89	ปานกลาง	3.35	1.08	ปานกลาง	3.18	0.89	ปานกลาง	3.37	0.77	ปานกลาง	3.50	0.85	ปานกลาง
20. ผู้บริหาร อบต. ได้ปฏิบัติให้เป็นแบบอย่างในความถูกต้องดีงามตามหลัก พระพุทธศาสนา	3.26	0.83	ปานกลาง	3.21	1.11	ปานกลาง	3.30	0.88	ปานกลาง	3.29	0.81	ปานกลาง	3.90	0.99	มาก
รวม	3.26	0.87	ปานกลาง	3.16	1.07	ปานกลาง	3.23	0.86	ปานกลาง	3.18	1.86	ปานกลาง	3.48	0.91	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.25 พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ทั้ง 5 กลุ่มอาชีพ มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามแนวพุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตอำเภอเมืองเลย ด้านการนำหลักจาอะมาใช้ในการบริหาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า นักการเมือง มีความคิดเห็นผู้บริหาร อบต. ได้ปฏิบัติให้เป็นแบบอย่างในความถูกต้องดีงามตามหลักพระพุทธศาสนา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และพ่อค้า/ผู้ประกอบการ มีความคิดเห็นส่งเสริมพัฒนาการศึกษาและอาชีพให้กับประชาชน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4.26 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย อำเภอตามอารัฟ

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามแนวพุทธธรรม	เกษตรกร			รับราชการ/ข้าราชการบำนาญ			รับจ้าง			พ่อค้า/ผู้ประกอบการ			นักการเมือง		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการนำหลักสั่งมาใช้ในการบริหาร	3.33	0.92	ปานกลาง	2.98	1.32	ปานกลาง	3.22	0.97	ปานกลาง	3.14	1.05	ปานกลาง	3.78	1.00	มาก
2. ด้านการนำหลักทมะมาใช้ในการบริหาร	3.33	0.92	ปานกลาง	2.98	1.32	ปานกลาง	3.22	0.97	ปานกลาง	3.14	1.05	ปานกลาง	3.78	1.00	มาก
3. ด้านการนำหลักขันติมาใช้ในการบริหาร	3.21	0.96	ปานกลาง	3.04	1.14	ปานกลาง	3.17	0.95	ปานกลาง	2.97	0.97	ปานกลาง	3.20	1.11	ปานกลาง
4. ด้านการนำหลักจาคะมาใช้ในการบริหาร	3.26	0.87	ปานกลาง	3.16	1.07	ปานกลาง	3.23	0.86	ปานกลาง	3.18	1.86	ปานกลาง	3.48	0.91	ปานกลาง
รวม	3.28	0.92	ปานกลาง	3.04	1.21	ปานกลาง	3.21	0.94	ปานกลาง	3.11	1.23	ปานกลาง	3.56	1.00	มาก

จากตารางที่ 4.26 พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ทั้ง 5 กลุ่มอาชีพ มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามแนวพุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตอำเภอเมืองเลย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นักการเมือง มีความคิดเห็นด้านการนำหลักสัจจะมาใช้ในการบริหาร อบต./ด้านการนำหลักทมะมาใช้ในการบริหาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และพ่อค้า/ผู้ประกอบการ มีความคิดเห็นด้านการนำหลักขันติมาใช้ในการบริหาร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4.27 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามศาสนา

ด้านการนำหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร	พุทธ			คริสต์			อิสลาม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. บริหารงบประมาณด้านการเงินด้วยความโปร่งใส	3.19	1.02	ปานกลาง	3.43	0.79	ปานกลาง	3.67	0.58	มาก
2. ทะนุบำรุงศรัทธาอย่างเป็นระบบ	3.21	1.01	ปานกลาง	3.57	0.53	มาก	2.67	0.58	ปานกลาง
3. สนับสนุนอาหารกลางวันและนมสำหรับนักเรียน	3.36	1.02	ปานกลาง	3.43	1.13	ปานกลาง	3.33	1.53	ปานกลาง
4. จัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาชุมชนอย่างเป็นธรรม	3.28	1.08	ปานกลาง	2.86	1.21	ปานกลาง	3.33	0.58	ปานกลาง
5. ให้ความยุติธรรมกับประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน	3.16	1.08	ปานกลาง	3.00	1.00	ปานกลาง	2.33	1.15	น้อย
รวม	3.24	1.04	ปานกลาง	3.26	0.93	ปานกลาง	3.07	0.88	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.27 พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ทั้ง 3 กลุ่มศาสนา มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามแนวพุทธธรรมของ นักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตอำเภอเมืองเลย ด้านการนำหลักด้านการนำ หลักสัจจะมาใช้ในการบริหาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ศาสนาอิสลาม มีความคิดเห็นบริหารงบประมาณด้านการเงินด้วยความโปร่งใส มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และ ศาสนาอิสลาม มีความคิดเห็นให้ความยุติธรรมกับประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน มีค่าเฉลี่ย ต่ำสุด

ตารางที่ 4.28 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามศาสนา

ด้านการนำหลักธรรมมาใช้ในการบริหาร	พุทธ			คริสต์			อิสลาม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
6. ในไม่เวลาดของทางราชการไปปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนตน	2.98	1.06	ปานกลาง	3.14	1.07	ปานกลาง	2.33	1.53	น้อย
7. บริหารงานโดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ต่อตนเองและพวกพ้อง	2.98	1.08	ปานกลาง	2.71	1.11	ปานกลาง	2.33	1.53	น้อย
8. ไม่ประพฤติปฏิบัติตนออกกรอบจารีตระเพณี และศาสนา	2.93	1.01	ปานกลาง	2.71	1.11	ปานกลาง	1.67	0.58	น้อย
9. ซื่อสัตย์ต่อตนเองและชุมชน	2.98	1.09	ปานกลาง	3.29	0.76	ปานกลาง	2.67	2.08	ปานกลาง
10. ภาวะความเป็นผู้นำชุมชน	3.15	1.08	ปานกลาง	3.00	0.82	ปานกลาง	2.00	1.00	น้อย
รวม	3.00	1.06	ปานกลาง	2.99	0.97	ปานกลาง	2.20	1.34	น้อย

จากตารางที่ 4.28 พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ทั้ง 5 กลุ่มศาสนา มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามแนวพุทธธรรมของ นักรการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตอำเภอเมืองเลย ด้านการนำหลักทฤษฎะมาใช้ในการบริหาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ศาสนาคริสต์ มีความคิดเห็นซื่อสัตย์ต่อตนเองและชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และศาสนาอิสลาม มีความคิดเห็นไม่ประพฤติปฏิบัติตนนอกกรอบจารีตระเพณี และศาสนา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4.29 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น อำเภอเมือง เดย จังหวัดเดย จาแนกตามศาสนา

ด้านการนำหลักขัณติมาใช้ในการบริหาร	พุทธ			คริสต์			อิสลาม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
11. ช่วยเหลือประชาชนในชุมชนเมื่อมีภัยธรรมชาติเกิดขึ้น	3.22	1.02	ปานกลาง	3.00	1.00	ปานกลาง	3.33	0.58	ปานกลาง
12. ช่วยเหลือ และ พัฒนาด้านสาธารณสุขไปโรค เช่นไฟ ฝน	3.13	0.98	ปานกลาง	2.71	1.25	ปานกลาง	3.00	0.00	ปานกลาง
13. แก้ไขปัญหาการประกอบอาชีพของประชาชนในชุมชน	3.09	1.02	ปานกลาง	3.29	0.49	ปานกลาง	3.33	0.58	ปานกลาง
14. การจัดการดูแลเครื่องมือและเครื่องใช้ให้เกิดประโยชน์กับประชาชน	3.13	1.00	ปานกลาง	3.43	0.53	ปานกลาง	3.33	0.58	ปานกลาง
15. บริการด้านข่าวสารให้แก่ประชาชนในเขตชุมชนอย่างทั่วถึง	3.14	0.99	ปานกลาง	3.14	0.69	ปานกลาง	2.67	0.58	ปานกลาง
รวม	3.14	1.00	ปานกลาง	3.11	0.99	ปานกลาง	3.13	0.46	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.29 พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ทั้ง 3 กลุ่มศาสนา มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามแนวพุทธธรรมของ นักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตอำเภอเมืองเลย ด้านการนำหลักขันติมาใช้ในการบริหาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ศาสนาคริสต์ มีความคิดเห็นการจัดการดูแลเครื่องมือและเครื่องใช้ให้เกิดประโยชน์กับประชาชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และศาสนาอิสลาม มีความคิดเห็นบริการด้านข่าวสารให้แก่ประชาชนในเขตชุมชนอย่างทั่วถึง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4.30 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามศาสนา

ด้านการนำหลักทางะมาใช้ในการบริหาร	พุทธ			คริสต์			อิสลาม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
16. ส่งเสริมพัฒนาการศึกษาและอาชีพให้กับประชาชน	3.09	0.90	ปานกลาง	3.57	0.98	มาก	3.33	0.58	ปานกลาง
17. บริการประชาชนที่มาติดต่องานกับ อบต. เท่าเทียมกัน	3.25	0.92	ปานกลาง	3.29	0.49	ปานกลาง	3.67	0.58	มาก
18. อำนวยความสะดวกให้กับประชาชนที่มาใช้บริการ	3.24	0.90	ปานกลาง	3.00	0.58	ปานกลาง	3.00	0.00	ปานกลาง
19. ส่งเสริมกิจกรรมด้านวัฒนธรรมประเพณี และศาสนาในชุมชน	3.30	0.91	ปานกลาง	3.00	0.58	ปานกลาง	3.00	1.00	ปานกลาง
20. ผู้บริหาร อบต. ได้ปฏิบัติให้เป็นแบบอย่างในความถูกต้องดังตามหลักพระพุทธศาสนา	3.29	0.91	ปานกลาง	3.14	0.38	ปานกลาง	3.00	0.00	ปานกลาง
รวม	3.23	0.91	ปานกลาง	3.20	0.60	ปานกลาง	3.20	0.43	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.30 พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ทั้ง 3 กลุ่มศาสนา มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามแนวพุทธธรรมของ นักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตอำเภอเมืองเลย ด้านการนำหลักจากะมาใช้ในการบริหาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ศาสนาอิสลาม มีความคิดเห็นบริการประชาชนที่มาติดต่องานกับ อบต. เท่าเทียมกัน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และศาสนา คริสต์/อิสลาม มีความคิดเห็นอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนที่มาใช้บริการ/ส่งเสริมกิจกรรม ด้านวัฒนธรรมประเพณี และศาสนาในชุมชน/ผู้บริหาร อบต. ได้ปฏิบัติให้เป็นแบบอย่างในความ ถูกต้องดีงามตามหลัก พระพุทธศาสนา เพียงใด มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4.31 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชากรที่มีต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามศาสนา

ความคิดเห็นของประชากรที่มีต่อการบริหารงานตามแนวพุทธธรรม	พุทธ			คริสต์			อิสลาม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการนำหลักธรรมมาใช้ในการบริหาร	3.24	1.04	ปานกลาง	3.26	0.93	ปานกลาง	3.07	0.88	ปานกลาง
2. ด้านการนำหลักธรรมมาใช้ในการบริหาร	3.00	1.06	ปานกลาง	2.99	0.97	ปานกลาง	2.20	1.34	น้อย
3. ด้านการนำหลักธรรมมาใช้ในการบริหาร	3.14	1.00	ปานกลาง	3.11	0.99	ปานกลาง	3.13	0.46	ปานกลาง
4. ด้านการนำหลักธรรมมาใช้ในการบริหาร	3.23	0.91	ปานกลาง	3.20	0.60	ปานกลาง	3.20	0.43	ปานกลาง
รวม	3.15	1.00	ปานกลาง	3.14	0.87	ปานกลาง	2.9	3.11	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.31 พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ทั้ง 3 กลุ่มศาสนา มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามแนวพุทธธรรมของ นักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตอำเภอเมืองเลย ด้านการนำหลักสัจจะมาใช้ในการบริหาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ศาสนาคริสต์ มีความคิดเห็นด้านการนำหลักสัจจะมาใช้ในการบริหาร ออบต. มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และ ศาสนาอิสลาม มีความคิดเห็นด้านการนำหลักทมะมาใช้ในการบริหาร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4.32 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชากรที่มีต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามการใช้สิทธิเลือกตั้ง

ด้านการนำหลักสั่งมาใช้ในการบริหาร	เลือกตั้งทุกครั้ง			เลือกตั้งบางครั้ง			ไม่เคยเลือกตั้ง		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. บริหารงบประมาณด้านการเงินด้วยความโปร่งใส	3.18	1.11	ปานกลาง	3.25	0.87	ปานกลาง	2.80	0.92	ปานกลาง
2. ทะนุบำรุงคมนาคม อย่างเป็นระบบ	3.19	1.07	ปานกลาง	3.24	0.89	ปานกลาง	3.30	0.82	ปานกลาง
3. สนับสนุนอาหารกลางวันและนมสำหรับนักเรียน	3.40	1.07	ปานกลาง	3.31	0.97	ปานกลาง	3.20	0.92	ปานกลาง
4. จัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาชุมชนอย่างเป็นธรรม	3.26	1.11	ปานกลาง	3.31	1.04	ปานกลาง	2.90	0.88	ปานกลาง
5. ให้ความยุติธรรมกับประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน	3.16	1.08	ปานกลาง	3.12	1.09	ปานกลาง	3.30	0.95	ปานกลาง
รวม	3.24	1.09	ปานกลาง	3.25	0.97	ปานกลาง	3.10	0.90	ปานกลาง

จากตาราง 4.32 ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ทั้ง 3 กลุ่มการใช้สิทธิเลือกตั้ง มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามแนวพุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตอำเภอเมืองเลย ด้านการนำหลักสัจจะมาใช้ในการบริหาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า เลือกตั้งทุกครั้ง มีความคิดเห็นสนับสนุนอาหารกลางวันและนมสำหรับนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และไม่เคยเลือกตั้ง มีความคิดเห็นบริหารงบประมาณด้านการเงินด้วยความโปร่งใส มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4.33 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์ใช้ยุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามการใช้สิทธิเลือกตั้ง

ด้านการนำหลักทฤษฎะมาใช้ในการบริหาร	เลือกตั้งทุกครั้ง		เลือกตั้งบางครั้ง		ไม่เคยเลือกตั้ง	
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
6. ไม่นำเวลาของทางราชการไปปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนตน	2.98	1.11	ปานกลาง	2.97	1.01	ปานกลาง
7. บริหารงานโดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ตนเองและพวกพ้อง	3.07	1.11	ปานกลาง	2.82	1.05	ปานกลาง
8. ไม่ประพฤติปฏิบัติตนออกกรอบจารีตประเพณี และศาสนา	2.98	1.08	ปานกลาง	2.81	0.98	ปานกลาง
9. ซื่อสัตย์ต่อตนเองและชุมชน	3.06	1.13	ปานกลาง	2.82	1.00	ปานกลาง
10. ภาวะความเป็นผู้นำชุมชน	3.22	1.13	ปานกลาง	2.99	0.98	ปานกลาง
รวม	3.06	1.11	ปานกลาง	2.88	1.00	ปานกลาง

จากตาราง 4.33 ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ทั้ง 3 กลุ่มการใช้สิทธิเลือกตั้ง มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามแนวพุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตอำเภอเมืองเลย ด้านการนำหลักทมะมาใช้ในการบริหาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ไม่เคยเลือกตั้ง มีความคิดเห็นซื่อสัตย์ต่อตนเองและชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และเลือกตั้งบางครั้ง มีความคิดเห็นไม่ประพฤติปฏิบัติตนนอกกรอบจารีตระเพณี และศาสนา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4.34 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความถี่ของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามการใช้สิทธิเลือกตั้ง

ด้านการนำหลักขัณติมาใช้ในการบริหาร	เลือกทั้งทุกครั้ง		เลือกทั้งบางครั้ง		ไม่เคยเลือกตั้ง	
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
11. ช่วยเหลือประชาชนในชุมชนเมื่อมีภัยธรรมชาติเกิดขึ้น	3.31	1.06	ปานกลาง	3.08	0.96	ปานกลาง
12. ช่วยเหลือ และ พัฒนาด้านสาธารณสุขไปโรค เช่น ไฟฟ้า ถนน	3.16	1.01	ปานกลาง	3.05	0.95	ปานกลาง
13. แก้ไขปัญหาการประกอบอาชีพของประชาชนในชุมชน	3.10	1.04	ปานกลาง	3.09	0.99	ปานกลาง
14. การจัดการดูแลเครื่องมือและเครื่องใช้ให้เกิดประโยชน์กับประชาชน	3.10	1.02	ปานกลาง	3.18	0.97	ปานกลาง
15. บริการด้านข่าวสารให้แก่ประชาชนในเขตชุมชนอย่างทั่วถึง	3.10	1.01	ปานกลาง	3.23	0.93	ปานกลาง
รวม	3.15	1.03	ปานกลาง	3.13	0.96	ปานกลาง

จากตาราง 4.34 ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ทั้ง 3 กลุ่มการใช้สิทธิเลือกตั้ง มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามแนวพุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตอำเภอเมืองเลย ด้านการนำหลักขันติมาใช้ในการบริหาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ไม่เคยเลือกตั้ง มีความคิดเห็นช่วยเหลือประชาชนในชุมชนเมื่อมีภัยธรรมชาติเกิดขึ้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และไม่เคยเลือกตั้ง มีความคิดเห็นบริการด้านข่าวสารให้แก่ประชาชนในเขตชุมชนอย่างทั่วถึง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4.35 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความถี่ของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามการใช้สิทธิเลือกตั้ง

ด้านการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหาร	เลือกทั้งทุกครั้ง			เลือกทั้งบางครั้ง			ไม่เคยเลือกทั้ง		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
16. ส่งเสริมพัฒนาการศึกษาและอาชีพให้กับประชาชน	3.07	0.96	ปานกลาง	3.15	0.84	ปานกลาง	3.10	0.74	ปานกลาง
17. บริการประชาชนที่มาติดต่องานกับ อบต. เท่าเทียมกัน	3.30	0.99	ปานกลาง	3.22	0.78	ปานกลาง	2.80	0.79	ปานกลาง
18. อำนวยความสะดวกให้กับประชาชนที่มาใช้บริการ	3.27	1.00	ปานกลาง	3.19	0.73	ปานกลาง	3.20	0.79	ปานกลาง
19. ส่งเสริมกิจกรรมด้านวัฒนธรรมประเพณี และศาสนาในชุมชน	3.38	0.93	ปานกลาง	3.18	0.88	ปานกลาง	2.90	0.57	ปานกลาง
20. ผู้บริหาร อบต. ได้ปฏิบัติให้เป็นแบบอย่างในความถูกต้องดีงามตามหลักพระพุทธศาสนา	3.32	0.96	ปานกลาง	3.25	0.82	ปานกลาง	3.10	0.74	ปานกลาง
รวม	3.27	0.97	ปานกลาง	3.20	0.81	ปานกลาง	3.02	0.72	ปานกลาง

จากตาราง 4.35 ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ทั้ง 3 กลุ่มการใช้สิทธิเลือกตั้ง มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามแนวพุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตอำเภอเมืองเลย ด้านการนำหลักจากะมาใช้ในการบริหาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่าเลือกตั้งทุกครั้ง มีความคิดเห็นส่งเสริมกิจกรรมด้านวัฒนธรรมประเพณี และศาสนาในชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และไม่เคยเลือกตั้ง มีความคิดเห็นบริการประชาชนที่มาติดต่อกับ อบต. เท่าเทียมกัน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4.36 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามการใช้วิถีชีวิตเลือกตั้ง

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามแนวพุทธธรรม	เลือกตั้งทุกครั้ง			เลือกตั้งบางครั้ง			ไม่เคยเลือกตั้ง		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการนำหลักดีที่จะมาใช้ในการบริหาร	3.24	1.09	ปานกลาง	3.25	0.97	ปานกลาง	3.10	0.90	ปานกลาง
2. ด้านการนำหลักทมะมาใช้ในการบริหาร	3.06	1.11	ปานกลาง	2.88	1.00	ปานกลาง	3.30	1.04	ปานกลาง
3. ด้านการนำหลักขันติมาใช้ในการบริหาร	3.15	1.03	ปานกลาง	3.13	0.96	ปานกลาง	3.10	0.86	ปานกลาง
4. ด้านการนำหลักจาคะมาใช้ในการบริหาร	3.27	0.97	ปานกลาง	3.20	0.81	ปานกลาง	3.02	0.72	ปานกลาง
รวม	3.18	1.05	ปานกลาง	3.11	0.94	ปานกลาง	3.13	0.88	ปานกลาง

จากตาราง 4.36 ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ทั้ง 3 กลุ่มการใช้สิทธิเลือกตั้ง มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามแนวพุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตอำเภอเมืองเลย ด้านการนำหลักพุทธธรรมมาใช้ในการบริหาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ไม่เคยเลือกตั้ง มีความคิดเห็นด้านการนำหลักธรรมมาใช้ในการบริหาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และเลือกตั้งบางครั้ง มีความคิดเห็นด้านการนำหลักธรรมมาใช้ในการบริหาร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4.37 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างอาชีพ	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1. เกษตรกร	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้มีการประชาสัมพันธ์ ด้านงบประมาณอย่างทั่วถึง และชัดเจน 2. ให้มีการส่งเสริมกิจกรรม ด้านวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น 3. ให้นักการเมืองท้องถิ่นมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชนมากขึ้น 4. นักการเมืองท้องถิ่นไม่ให้ความกระจ่างเมื่อมีคำถามจากชาวบ้าน ในด้านนโยบาย และการจัดการ 5. ให้อบต. จัดสรรผ้าห่มให้ประชาชนผู้ด้อยโอกาสอย่างทั่วถึง 6. ให้นักการเมืองท้องถิ่นวางตัวให้เหมาะสม เช่นใช้อำนาจที่ไม่เหมาะสม 7. ให้ปรับปรุงถนนในชุมชนโดยเฉพาะเส้นทาง บ้านโพนกุดแพ 	43.5
2. รับราชการ/ ข้าราชการ บ้านนาญ	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักการเมืองท้องถิ่นมีศีลธรรม 2. ประชาสัมพันธ์ด้านการจัดสรรงบประมาณและการจัดการ 3. ให้จัดสรรด้านไฟฟ้า และประปาอย่างทั่วถึง 4. ให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต 5. ให้นักการเมืองท้องถิ่นมีความยุติธรรมกับประชาชน 	16.8
3. รับจ้าง	<ol style="list-style-type: none"> 1. ต้องการให้ส่งเสริมด้านอาชีพ 2. นักการเมืองท้องถิ่นวางตัวไม่เหมาะสม 3. ให้นักการเมืองท้องถิ่นนำหลักขันติมาปฏิบัติ 4. ให้มีการส่งเสริมกิจกรรมด้านความสามัคคี และวัฒนธรรม ท้องถิ่นในพื้นที่และชุมชนใกล้เคียง 5. ต้องการไฟส่องสว่างในชุมชน 	24.7
4. พ่อค้า/ ผู้ประกอบการ	<ol style="list-style-type: none"> 1. อำนวยความสะดวกกับประชาชนอย่างเป็นธรรม 2. ให้ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึง 3. ส่งเสริมและสนับสนุนด้านการทำงานอาชีพ 	12.1
5. นักการเมือง ท้องถิ่น	<ol style="list-style-type: none"> 1. ด้านการส่งเสริมและประสานงานจากภาครัฐ 2. งบประมาณสนับสนุนไม่ต่อเนื่อง 3. ขาดการสนับสนุนอย่างจริงจังจากภาครัฐ 	2.9

บทที่ 5

บทสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ในบทบาทด้านการนำหลักพุทธธรรม มาใช้ในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านสัจจะ (ความสัตย์ซื่อ) ด้านทมะ (รู้จักข่มจิตใจของตน) ด้านขันติ (อดทน) และด้านจาคะ (เสียสละ) ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำเสนอในบทนี้ไปตามลำดับดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 อภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 2 ประการ ได้แก่

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น

2. เพื่อทราบปัญหาและข้อเสนอแนะที่ส่งเสริมการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น ในองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ โดยประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่าง เป็นประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย สุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มโดยจงใจ (Purposive Sampling) กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 340 คน ในเขตพื้นที่ดังต่อไปนี้

1. องค์การบริหารส่วนตำบล กกดู่
2. องค์การบริหารส่วนตำบล กกทอง
3. องค์การบริหารส่วนตำบล ชัยพฤกษ์
4. องค์การบริหารส่วนตำบล นาแหม
5. องค์การบริหารส่วนตำบล นาคินดำ
6. องค์การบริหารส่วนตำบล นาโป่ง
7. องค์การบริหารส่วนตำบล นาอาน
8. องค์การบริหารส่วนตำบล น้ำสวย

9. องค์การบริหารส่วนตำบล น้ำหวาน
10. องค์การบริหารส่วนตำบล เมือง
11. องค์การบริหารส่วนตำบล ศรีสองรักย์
12. องค์การบริหารส่วนตำบล เสี้ยว

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเกี่ยวกับการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองเลย และได้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงความถูกต้องก่อนที่จะนำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ ศาสนา และการใช้สิทธิในการเลือกตั้ง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนการประมาณค่า ด้านความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองเลย 4 ประเด็นหลัก 20 ประเด็นย่อย เป็นลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น ด้านปัญหาและด้านข้อเสนอแนะของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองเลย เป็นลักษณะรูปแบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 4 ข้อ

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย สามารถนำผลการศึกษามาสรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

5.1.1 ผลการวิจัยสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีอายุ 31 – 40 ปี มากที่สุด ร้อยละ 34.7 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 54.7 ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 33.8 ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 43.5 ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 97.1 และการใช้สิทธิในการเลือกตั้ง ส่วนใหญ่เลือกตั้งทุกครั้ง ร้อยละ 57.6

5.1.2 ผลการวิจัยความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองเลย ที่มีต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ผลการศึกษาวิจัย โดยรวมรายด้านและรายข้อ สรุปได้ดังนี้

1) ผลการวิเคราะห์ การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามอายุ พบว่า ทั้ง 5 กลุ่มอายุ มีความคิดเห็นที่มี

ต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาทางด้าน ด้านการนำหลักจรรยาใช้ในการบริหาร ในกลุ่มอายุ 20 – 30 ปี มีระดับความคิดเห็นปานกลาง และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านการนำหลักสัจจะมาใช้ในการบริหาร ของกลุ่มอายุ ต่ำกว่า 20 ปี

2) ผลการวิเคราะห์ การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามเพศ พบว่า ทั้งกลุ่มเพศหญิงและเพศชาย มีความคิดเห็นต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาทางด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านการนำหลักสัจจะมาใช้ในการบริหารของกลุ่มเพศชาย และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านการนำหลักทมะมาใช้ในการบริหารของกลุ่มเพศหญิง

3) ผลการวิเคราะห์ การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า โดยรวม มีความคิดเห็นต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่า กลุ่มประชาชนที่มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษา ในด้านการนำหลักสัจจะมาใช้ในการบริหารอยู่ในระดับมาก ส่วนประชาชนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ด้านการนำหลักทมะ และด้านการนำหลักขันติมาใช้ในการบริหาร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

4) ผลการวิเคราะห์ การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามอาชีพ พบว่า กลุ่มอาชีพเกษตรกร , กลุ่มอาชีพรับราชการ / ข้าราชการบำนาญ, กลุ่มอาชีพรับจ้าง, กลุ่มพ่อค้า / ผู้ประกอบการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนกลุ่มอาชีพนักการเมือง มีความคิดเห็นต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก

5) ผลการวิเคราะห์ การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามศาสนา พบว่า ศาสนาพุทธ ศาสนาคริสต์ และศาสนาอิสลาม โดยรวมมีความคิดเห็นต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่า ศาสนาคริสต์ ด้านการนำหลักสัจจะมาใช้ในการบริหาร มีระดับความคิดเห็นปานกลาง และพบว่าศาสนาอิสลาม ด้านการนำหลักทมะมาใช้ในการบริหารมีระดับความคิดเห็นน้อย

6) ผลการวิเคราะห์ การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามการใช้สิทธิในการเลือกตั้ง พบว่า เลือกตั้งทุกครั้ง เลือกตั้งบางครั้ง และไม่เคยเลือกตั้ง โดยรวมมีความคิดเห็นต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของ

นักการเมืองท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่า กลุ่มไม่เคยเลือกตั้ง มีความคิดเห็น ด้านการนำหลักทมะมาใช้ในการบริหารงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และพบว่ากลุ่มเลือกตั้ง บางครั้ง มีระดับความคิดเห็นปานกลาง ด้านการนำหลักทมะมาใช้ในการบริหารงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามอายุ มีความคิดเห็นว่านักการเมืองท้องถิ่น ประยุกต์ใช้พุทธธรรมบริหารงาน โดยการนำหลักจาละมาใช้ในการบริหารในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล อายุ 20-30 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และพบว่าอายุ 51 ปีขึ้นไป ด้านการนำหลักทมะมาใช้ในการบริหาร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เนื่องจากว่านักการเมืองท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวม ด้านการจัดการดูแลเครื่องมือ และเครื่องใช้ ให้เกิดประโยชน์กับประชาชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระมหาสุภีร์ จิตเมธ** ซึ่งพบว่าความมั่งคั่งที่ถูกใช้ไปในกิจการทางพุทธศาสนาอาจอยู่ในเกณฑ์สูง พุทธศาสนาอาจขัดแย้งต่อการใช้เทคนิค ต่อการผลิตและการใช้สินค้าหรือบริการได้เท่า ๆ กับคุณค่าในการเสริมสร้าง ย่อมอยู่ที่ความร่วมมือร่วมใจของชนทุกฝ่ายในสังคม นับแต่ฝ่ายสงฆ์ ฝ่ายข้าราชการ และฝ่ายประชาชนที่จะรับผิดชอบนำเอาหลักธรรมของพุทธศาสนามาใช้ให้ถูกวิธี พุทธศาสนาย่อมมีค่าต่อการดำเนินชีวิต ต่อสังคม

ประชาชนในเขตองค์การบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามเพศ มีความคิดเห็น ว่า นักการเมืองท้องถิ่น ประยุกต์ใช้พุทธธรรมบริหารงานโดยการนำหลักสังฆะมาใช้ เพศชาย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และเพศหญิง มีความคิดเห็นด้านการนำหลักทมะมาใช้ในการบริหาร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เนื่องจากว่านักการเมืองท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวม ด้านสนับสนุนอาหารกลางวันและนมสำหรับนักเรียน เพื่อที่จะทำให้เยาวชนได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ **วิศุทธิ์ ขวัญพฤษ** ซึ่งพบว่าหลักพุทธศาสนามากมายที่สามารถนำมาปรับใช้กับการบริหารงานบุคคลในองค์กรธุรกิจ จะทำให้ผู้ได้ปกครองหรือประชาชนอยู่ด้วยความสุข ร่มเย็น สมานฉันท์ การพัฒนาดีขึ้นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองเลย

ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามระดับการศึกษา มีความคิดเห็นว่านักการเมืองท้องถิ่น ประยุกต์ใช้พุทธธรรมบริหารงาน โดยการนำหลักสังฆะมาใช้ในการบริหารในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และระดับปริญญาตรี ด้านการนำหลักทมะมาใช้ในการบริหาร / ด้านการนำหลักขันติมาใช้ในการบริหาร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

เนื่องจากว่านักการเมืองท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวม ด้านสนับสนุนอาหารกลางวันและนมสำหรับนักเรียน เพื่อที่จะทำให้เยาวชนได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การประสานงานเป็นการใช้เทคนิคการดำเนินงานที่สำคัญเพื่อให้เกิดการจัดระบบที่ดีและทำให้ผู้ปฏิบัติงานได้ร่วมมือกันปฏิบัติเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ถือว่าการประสานงานเป็นหัวใจของการบริหารงานอย่างหนึ่งจะก่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายขององค์การได้ **ตรีสุข พดวงกูร** กล่าวว่า การพัฒนาชีวิต จะต้องได้รับการพัฒนาการมีความคิดเห็นที่ถูกต้อง โดยใช้หลักธรรม คือ สัมมาทิฎฐิ และโสวจิตตสา เป็นต้น ควบคู่ไปกับการพัฒนาด้านการควบคุมตนเองโดยใช้หลักธรรม คือ สติสัมปชัญญะ หิริโอตตปปะ และกุศลกรรมบถ 10 เป็นต้น การจัดระเบียบการทำงาน และการติดต่อกัน เพื่อให้งานและเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ร่วมมือปฏิบัติการเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันไม่ทำให้งานซ้อนกัน ขัดแย้งกันหรือเหลื่อมล้ำกัน ทั้งนี้เพื่อให้การปฏิบัติงานดำเนินไปโดยราบรื่นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ขององค์การนั้นอย่างสมานฉันท์และมีประสิทธิภาพ

ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามอาชีพ มีความคิดเห็นว่านักการเมืองท้องถิ่น ประยุกต์ใช้พุทธธรรมบริหารงาน โดยการนำหลักสัจจะมาใช้ การบริหารในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล นักการเมือง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และ พ่อค้า/ผู้ประกอบการ มีความคิดเห็นด้านการนำหลักขันติมาใช้ในการบริหาร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เนื่องจากว่านักการเมืองท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวม ด้านจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาชุมชนอย่างเป็นธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ **อภิรักษ์ จันทร์ตะนี และคณะ** อ้างถึง **ดักเดย์ เซียร์ (Dudley Sears)** เห็นว่าควรเน้นพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างสภาพการณ์เพื่อปรับปรุงส่งเสริมบุคลิกภาพของมนุษย์ให้ดีขึ้น มีปัจจัยสี่ สาธารณูปโภคขั้นมูลฐานของชุมชน สิทธิขั้นพื้นฐานในการมีส่วนร่วมตัดสินใจและการมีงานทำ

ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามศาสนา มีความคิดเห็นว่านักการเมืองท้องถิ่น ประยุกต์ใช้พุทธธรรมบริหารงาน โดยการนำหลักสัจจะมาใช้การบริหารในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ศาสนาคริสต์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และ ศาสนาอิสลาม มีความคิดเห็นด้านการนำหลักหเมมาใช้ในการบริหาร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เนื่องจากว่านักการเมืองท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวม ด้านบริหารงบประมาณด้านการเงินด้วยความโปร่งใส สอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระประมวล อุดุตราสโย** พบว่าในปัจจุบันนี้โลกมีการติดต่อสื่อสารกันอย่างรวดเร็ว ด้วยเทคโนโลยีวิธีการอันทันสมัยรวดเร็วทันใจ โดยเฉพาะทางด้านอินเตอร์เน็ตนั้น กำลังก้าวสู่ยุคใหม่ที่มีความสนองตอบต่อความรู้ ความเข้าใจในทางที่ถูกต้อง ดีงาม อันนำประโยชน์และความสุขมาสู่มวลมนุษยชาติได้อย่างแท้จริง เพราะเรื่องประโยชน์สุชนั้น เป็นเรื่องจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ จึงมีหลายวิธีการในการ

นำเอาหลักคุณธรรมของประโยชน์สุขในพุทธปรัชญามาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชน ใน เขตองค์การบริหารส่วนตำบล

ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามการใช้สิทธิเลือกตั้ง มีความคิดเห็นว่าการเมืองท้องถิ่น ประยุกต์ใช้พุทธธรรมบริหารงาน โดยการนำหลักทมะมาใช้ในการบริหารในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่เคยเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และเลือกตั้งบางครั้ง มีความคิดเห็นด้านการนำหลักทมะมาใช้ในการบริหาร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เนื่องจากว่านักการเมืองท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวม ด้านซื่อสัตย์ต่อตนเองและชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระอุดมศักดิ์ ปิยวัณโณ** พบว่า การส่งเสริมคุณลักษณะที่ดีงามและแก้ไขลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ คุณลักษณะของคนไทยที่สมควรปลูกฝังให้ถึงพร้อมในสถานการณ์ปัจจุบัน เช่น ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยัน การประหยัด ความสำนึกในหน้าที่ ความรับผิดชอบต่อสังคม ฯลฯ โดยทั้งนี้ต้องส่งเสริมให้ สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของ นักการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย มีข้อเสนอแนะดังนี้

1) ผลการวิจัยพบว่า ด้านการนำหลักทมะมาประยุกต์เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดประเด็นที่ค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ได้ปฏิบัติให้เป็นแบบอย่างในความถูกต้อง ดีงามตามหลักพระพุทธศาสนา จึงขอเสนอแนะดังนี้

1.1 นักการเมืองท้องถิ่น ในฐานะผู้ที่อาสาทำหน้าที่บำบัดทุกข์บำรุงสุขให้ประชาชนในชุมชนควรใช้หลักพุทธธรรมไม่ว่าจะบริหารคน บริหารคน หรือบริหารงาน เช่น หลักทศพิธราชธรรม พรหมวิหาร 4 สังคหวัตถุ 4 และหลักมรชาวาทธรรม 4 เป็นต้น ซึ่งถ้า นักการเมืองท้องถิ่นใช้หลักพุทธธรรมในการปฏิบัติตน คือการวางตัวเหมาะสม ทั้งในด้านการปกครองและในด้านความประพฤติ และการมีสติควบคุมรักษามารยาทไม่ให้ผิดระเบียบประเพณี กฎหมาย และศีลธรรม ให้มีความสุภาพเมื่อจะเสียดขันติ ควบคุมตัวเองได้ ทั้งยังสำนึกในความรับผิดชอบต่อการทำงาน จะเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับเยาวชน และประชาชนในชุมชน

1.2 ส่วนราชการระดับอำเภอ จังหวัด ในฐานะผู้กำกับดูแลควรจัดให้มีการฝึกอบรม มาตรฐานด้าน คุณธรรม และจริยธรรม ของนักการเมืองท้องถิ่น เพื่อพัฒนาให้เกิดความซื่อสัตย์

สุจริตในการปฏิบัติงาน คือ การซื้อตรง มั่นคงอยู่ในศีลธรรม รักษาสิ่งจจะและเกียรติยศ ตลอดจนเป็นที่เชื่อถือ ไว้วางใจได้ ในเรื่องการทำงานและมีความภักดี ต่อผู้ใหญ่มากกว่า ผู้ร่วมงาน ตลอดจนผู้ได้บังคับบัญชา และประชาชนในชุมชน

2) ผลการวิจัยพบว่า ด้านการนำหลักสัจจะมาประยุกต์ใช้ในการบริหารด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการเงินด้วยความโปร่งใส เป็นด้านมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด จึงขอเสนอแนะว่านักการเมืองท้องถิ่นควรมีการประชาสัมพันธ์ มีการจัดทำแผนงาน โครงการ การจัดซื้อจัดจ้างในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลด้วยความโปร่งใส และ ยุติธรรม ต่อสาธารณชนทราบ ที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการจัดซื้อ จัดจ้าง คือการไม่ฉวยโอกาสเอาเปรียบเพื่อความสุข ผลประโยชน์ต่อตนเอง และพวกพ้อง ซึ่งตรงกับหลักพุทธธรรม คือ จาคะ การเสียสละเพื่อส่วนรวม

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอเสนอแนะ ความคิดเห็น เพื่อทำการศึกษาวิจัยในครั้งต่อไปดังนี้

- 1) ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการนำหลักพุทธธรรมไปใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชน ศึกษาเฉพาะกรณีประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอเมืองเลย
- 2) ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการการนำหลักธรรมข้อใดข้อหนึ่งไปใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อต้องการคำตอบว่า หลักธรรมนั้น ๆ มีผลต่อการดำเนินชีวิตอย่างไร เช่น ความสุขโดยอาศัยปัญญาตามหลักพุทธธรรม หลักธรรมในการปกครองตนเอง เป็นต้น

บรรณานุกรม

1. เอกสารปฐมภูมิ

1) พระไตรปิฎก

มหามกุฏราชวิทยาลัย, มูลนิธิ. **พระไตรปิฎกภาษาไทย**. เล่มที่ 11, 12, 23, 25, 27, 28, 3.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2523.

สุชีพ ปุญญานุภาพ. **พระไตรปิฎกฉบับสำหรับประชาชน**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2533.

2. เอกสารทุติยภูมิ

1) หนังสือทั่วไป

กรมการปกครอง, **ข้อมูลสภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
อาสาศึกษาดินแดน, 2545.

กรมการส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. **พระราชบัญญัติสภาพตำบลและการบริหารส่วนตำบล**.
พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546. กรุงเทพมหานคร : บริษัทโรงพิมพ์
ประสานมิตรจำกัด, 2547.

คุณ โทจันทร์. **พุทธศาสนากับสังคมและวัฒนธรรมไทย**. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2545.

จ่านอง อดิวัฒน์สิทธิ์. **ศาสนา ชีวิต และสังคม**. กรุงเทพมหานคร : ตลาดา พับลิเคชั่น, 2547.

เต็มศักดิ์ ทองอินทร์. **ความรู้เบื้องต้นทางการบริหารรัฐกิจ**. **เอกสารประกอบการสอน**.
(กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, 2547.

เจ้าพระคุณสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (เจริญ ญาณวเรธ). **รวมพระธรรมเทศนา**.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2542.

ทวีทอง หงส์วิวัฒน์. **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา**. กรุงเทพมหานคร : โสภาคการ
พิมพ์, 2527.

ธรรมทาส พานิช. **พุทธธรรมนำชีวิต**. กรุงเทพมหานคร : เจริญรัฐการพิมพ์, 2533.

นงลักษณ์ เทพสวัสดิ์. **วิเคราะห์ปัญหาสำคัญในสังคมไทย**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2541.

บุญมี แทนแก้ว. **พุทธปรัชญาเถรวาท**. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2545.

- บันเทิง พาพินิจ. **การปกครองตามแนวพุทธศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2548.
- ปิ่น มุทุกันต์. **แนวตอนธรรมตามหลักสูตรนักธรรมตรี**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิมพ์หามกุฏราชวิทยาลัย, 2535.
- บุญมี แทนแก้ว. **พุทธศาสน์-ปรัชญา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : โอ.เอส.พริ้นติ้ง เฮาส์ 2538.
- ปรีชา ช่างขวัญยืน. **ทรงสนะทางการเมืองของพระพุทธศาสนา**. กรุงเทพมหานคร : บริษัทสามกีสาศ์, 2540.
- ประสาธ อิศรปรีดา. **จิตวิทยาการเรียนรู้กับการสอน**. กรุงเทพมหานคร : กราฟิโกอาร์ต, 2523.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. **ทัศนคติ : การเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2526.
- พลศักดิ์ จิรไกรศิริ. **ความคิดทางการเมืองของพระสงฆ์ไทย**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2529.
- พระเทพเวที. **ทางออกจากระบบเศรษฐกิจที่ครอบงำสังคมไทย**. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิพุทธธรรม, 2512.
- พุทธทาสภิกขุ. **ก. ธรรมกับการเมือง**. กรุงเทพมหานคร : การพิมพ์พระนคร, 2522.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). **จริยธรรมนักการเมือง**. พิมพ์ ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : สหธรรมมิก, 2546.
- ไพบูรณ์ ช่างเรียน. **สังคมการเมืองและการปกครองไทย**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2527.
- พิทยา บวรพัฒนา. **ทฤษฎีองค์การสาธารณะ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภณาการพิมพ์, 2542.
- พระราชวรมนี (ประยูรค์ ปยุตฺโต). **พุทธธรรม กุฎธรรมชาติและคุณค่าสำหรับชีวิต**. ฉบับเดิมแก้ไขปรับปรุง, กรุงเทพมหานคร : 2526.
- พุทธทาสภิกขุ. **ภูเขาแห่งวิถีพุทธธรรม**. กรุงเทพมหานคร : คณะธรรมทาน-ไชยา จัดพิมพ์, 2533.
- พระธรรมปิฎก (ประยูรค์ ปยุตฺโต). **พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์**. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2546.
- พระธรรมปิฎก (ประยูรค์ ปยุตฺโต). **พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2546.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). **พุทธธรรม (ฉบับเดิม)**. พิมพ์ครั้งที่ 16. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สหธรรมมิก, 2544.

- พรณี ช. เจนจิต, **จิตวิทยาการเรียนการสอน**. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์การพิมพ์, 2528.
- มันเกียรติ โกศลนรีดิวงษ์. **พุทธธรรม : ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษา**. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2541.
- รัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์กราฟิเคอาร์ท, 2526.
- รัฐประศาสนศาสตร์ : รวมผลงานของนักวิชาการไทย**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.
- ราชบัณฑิตยสถาน, **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542**. กรุงเทพมหานคร : บริษัทนานมีบุ๊คส์ลิเคชั่นส์, 2546.
- วไลพร ภวภูตานนท์ ณ มหาสารคาม. **จิตวิทยาพุทธศาสนา**, พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : 2529.
- ล้วน สายยศ. อังคณา สายยศ. **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2538.
- ลัดดา กิตติวิภาค. **ความคิดเห็นทางสังคมเบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร : แสงจันทร์การพิมพ์, 2525.
- สภาการศึกษากรมการศึกษานานาชาติ. **ศาสนาเปรียบเทียบ**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: สภาการศึกษากรมการศึกษานานาชาติ, 2538.
- สุทธิโว ภิกขุ. **หลักพระพุทธศาสนา**. พิมพ์ครั้งที่ 20 . กรุงเทพมหานคร : สภาการศึกษากรมการศึกษานานาชาติ, 2537.
- สุทธิพงษ์ ดันตยาพิศาลสุทธิ. **พระพุทธศาสนากับการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : การศาสนา, 2533.
- สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ. **ธรรมาภิบาลศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2543.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. **พุทธสังคมวิทยา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สุขภาพใจ, 2543.
- อรุณ รักรธรรม. องค์การและการจัดการ. **ในเอกสารการสอนชุดวิชา**. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2546.
- อภิชัย พันธเสน. **พุทธเศรษฐศาสตร์, วัฒนาการ ทฤษฎี และการประยุกต์กับเศรษฐศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 3 แก้ไขปรับปรุง. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์, 2547.
- อภินัน จันทน์ และคณะ. **เศรษฐศาสตร์ทั่วไป**. กรุงเทพมหานคร : โอ.เอส.พรีนติ้งเฮาส์, 2539 .

2) บทความจากอินเทอร์เน็ต

มติชน. **คอดัมภ์ประชาชน**. 24 พฤษภาคม พ.ศ. 2549, 7 มีนาคม 2551

< <http://www.panyathai.or.th/wiki/index.php> >

3) วิทยานิพนธ์/งานวิจัย

ชัยยศ สิริธนนพพร. “ความรู้และความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของกรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิจังหวัดอุบลราชธานี”. **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2531.

คารณี กริชชาญชัย. “การใช้หลักพุทธธรรมในการบริหารธุรกิจขายส่ง”. **สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2548.

ตรีนุช พลังกูร. “การใช้พุทธธรรมในการพัฒนาชีวิต : ศึกษากรณีผู้ฟื้นฟูที่เข้ารับการอุปสมบท ณ วัดหนองปลิง ตำบลคอนแสลง อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี”. **ปริญญาบัตรศึกษามหาบัณฑิต**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2545.

พระมหาสุภีร์ จิตเมธ. “พระพุทธศาสนาที่ควรนำมาประยุกต์ใช้กับการบริหารราชการ”. **วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2533.

พระประมวล อุตตราสโย. “การศึกษาเปรียบเทียบประโยชน์นิยมของจอห์น สจวต มิลล์ กับพระพุทธศาสนาเถรวาท”. **วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2543.

พระมหาชาญชัย สิริภิญโญ. “การนำหลักธรรมที่ได้จากการฟังเทศน์ไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักศึกษาภาคสมทบ ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง พ.ศ. 2547”. **รายงานการวิจัย** บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2547.

พระอุดมศักดิ์ ปิยวณฺโณ. “การดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขตามแนวพุทธจริยศาสตร์ : ศึกษากรณีทศ 6”. **วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2548.

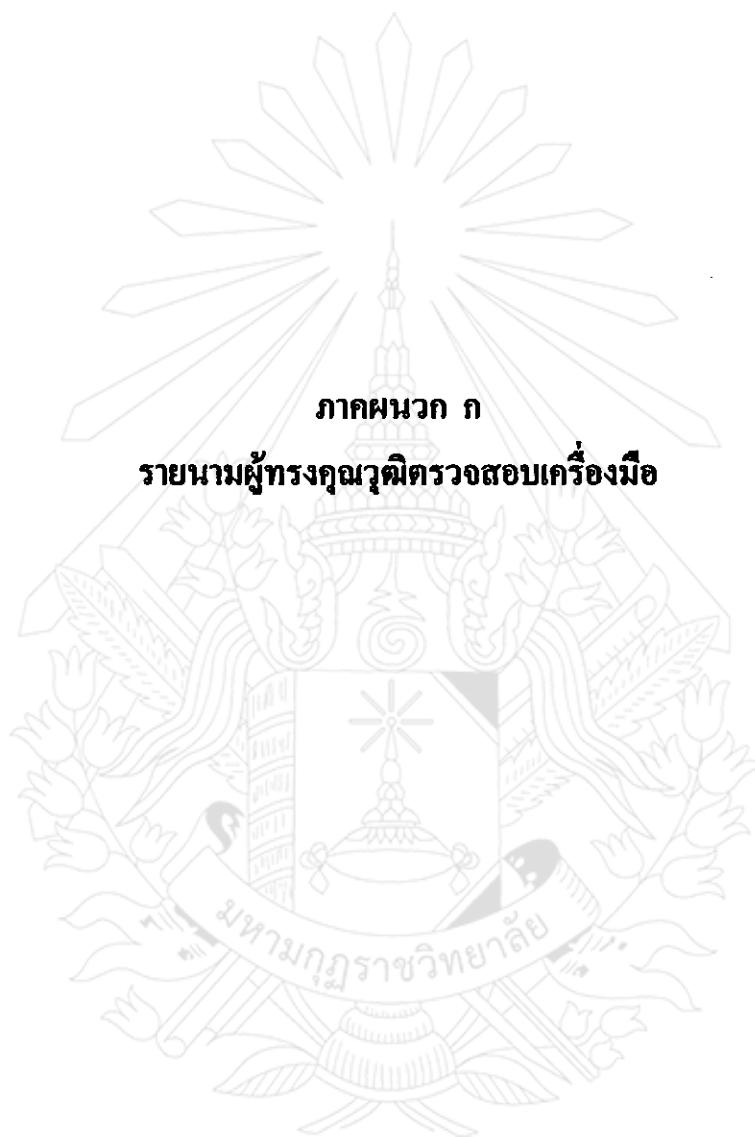

- ลักดี ศรีเมือง. “การนำหลักธรรมมาภิบาล มาบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช”. **สารนิพนธ์ ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2549.
- วิโรจน์ สนธิภรณ์. “ศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนตำบลมุกดาหาร”. **ภาคปริญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2541.
- วิสุทธิ ขวัญพุกฤษ์. “การศึกษาหลักธรรมของพระพุทธศาสนาที่สามารถนำมาปรับใช้กับการบริหารงานบุคคลในองค์กรธุรกิจ”. **ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539.
- แสงระวี เทพรอด . “ความสัมพันธ์ระหว่างการปลูกฝังคุณธรรมทางพุทธศาสนา พฤติกรรมทางพุทธศาสนากับพฤติกรรมป้องกันสารเสพติด : กรณีศึกษาในนักเรียนวัยรุ่น จังหวัดประทุมธานี”. **ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2545.
- ตำรวจ วรเดชะคงคา. “การศึกษาผลของการฝึกอบรมทางศาสนาที่มีต่อการพัฒนาจิตตลักษณะของนักเรียนที่เข้าโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนที่วัดม่วง เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร :”. **ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534.
- สมศักดิ์ เนียมเล็ก. “วิเคราะห์ความคิดทางการเมืองของพุทธทาสภิกขุ”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2535.
- สบโชค พูนนวม. “ความสัมพันธ์ระหว่างความซื่อสัตย์กับความรู้สึกรับผิดชอบ”. **ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

1. พระมหาวิวัฒนา สุรจิตุโค

การศึกษา	ศน.บ.(สังคมวิทยา) พ.ช.ม.(พัฒนาชุมชน)
ตำแหน่งปัจจุบัน	ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภาสกร ดอกจันทร์

การศึกษา	พธ.บ.(การสอนสังคมศึกษา) ศน.ม.(พุทธศาสนศึกษา) มจร.
ตำแหน่งปัจจุบัน	ผู้ช่วยอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

3. ดร.สุขวัฒน์ อนนท์จารย์

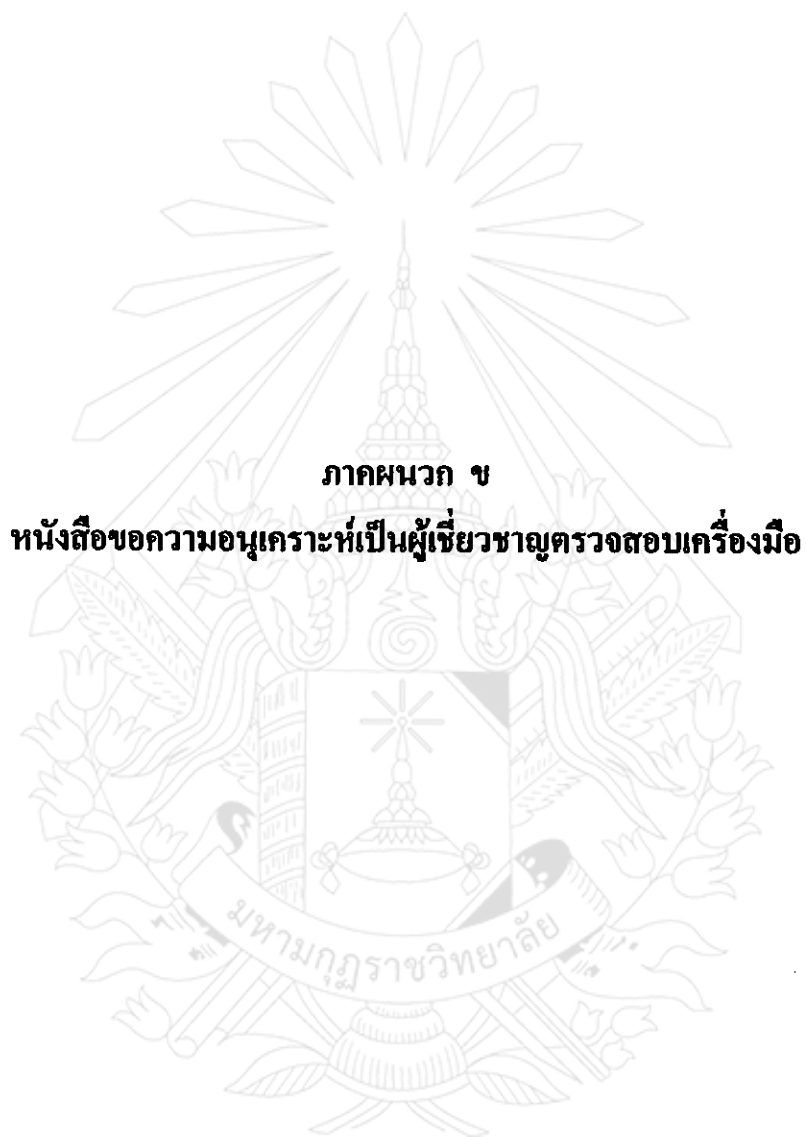
การศึกษา	ศศ.ม., Ph.D (Buddhist studies)
----------	--------------------------------

4. นายชันทอง พรมทา

การศึกษา	ศน.บ. (ปรัชญา) ศศ.ม. (รัฐศาสตร์)
ตำแหน่งปัจจุบัน	ผู้ช่วยหัวหน้าฝ่ายจัดการศึกษา

5. นายสมทบ อุกประโคน

การศึกษา	ศน.บ.(สังคมวิทยา) ศศ.ม.(สังคมศึกษา)
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐-๔๒๘๑-๓๐๒๘

ที่ ศธ ๖๐๑๖ (๒.๒) / ๖๐๔๘

วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบแบบสอบถาม

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถาม ๑ ชุด

๒. โครงร่างสารนิพนธ์ ๑ ชุด

เรียน พระมหาวิมลนา สุรจิตโต

ด้วยนายจิรศักดิ์ภณ พิริยสุวัฒน์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาศาสาพุทธศาสนศึกษา รุ่นที่ ๓/ ๒๕๔๘ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำสารนิพนธ์เรื่องความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยมี พระครูสุทัศนธรรมสุนทร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และผศ.แสวง สาระสิทธิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล มหาวิทยาลัยฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์สอดคล้องกับสารนิพนธ์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบแบบสอบถามดังกล่าว

มหาวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

(พระครูกิตติสารสุนนท์)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน ศูนย์การศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐-๔๒๘๑-๓๐๒๘

ที่ ศธ ๖๐๑๖ (๒.๒) / ๖๐๔๕

วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบแบบสอบถาม

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถาม

๑ ชุด

๒. โครงร่างสารนิพนธ์

๑ ชุด

เจริญพร ผศ.ดร.ภาสกร ดอกจันทร์

ด้วยนายจิรกิตต์ภณ พิริยสุวัฒน์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาศาสาพุทธศาสนศึกษา รุ่นที่ ๓๑/๒๕๔๕ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำสารนิพนธ์เรื่องความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยมี พระครูสุทัศนธรรมสุนทร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และผศ.แสวง สาระสิทธิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล มหาวิทยาลัยฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์สอดคล้องกับสารนิพนธ์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบแบบสอบถามดังกล่าว

มหาวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบ

(พระครูกิตติสารสุนทร)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐-๔๒๘๑-๓๐๒๘

ที่ ศร ๖๐๑๖ (๒.๒) / ๖๐๔๕

วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบแบบสอบถาม

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถาม ๑ ชุด

๒. โครงร่างสารนิพนธ์ ๑ ชุด

เจริญพร   ดร.สุขพัฒน์ อนนท์จารย์

ด้วยนายจิริกิตต์ภณ พิริยสุวัฒน์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาศาสาพุทธศาสนศึกษา รุ่นที่ ๓/ ๒๕๔๕ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำสารนิพนธ์เรื่องความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยมี พระครูสุทัศนธรรมสุนทร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และผศ.แสวง สาระสิทธิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล มหาวิทยาลัยฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์สอดคล้องกับสารนิพนธ์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบแบบสอบถามดังกล่าว

มหาวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบ

(พระครูกิตติสารสุนนท์)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐-๔๒๘๑-๓๐๒๘

ที่ ศร ๖๐๑๖ (๒.๒)/ ๖๐๔๕

วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบแบบสอบถาม

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถาม ๑ ชุด
๒. โครงร่างสารนิพนธ์ ๑ ชุด

เจริญพร นายจันทอง พรมทา

ด้วยนายจิริกิตต์ภณ พิริยสุวัฒน์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาศาखाพุทธศาสนศึกษา รุ่นที่ ๓๗/ ๒๕๔๕ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำสารนิพนธ์เรื่องความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยมี พระครูสุทัศนธรรมสุนทร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และศศ.แสวง สารสทธิ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล มหาวิทยาลัยฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์สอดคล้องกับสารนิพนธ์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบแบบสอบถามดังกล่าว

มหาวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบ

(พระครูกิตติสารสุนนท์)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐-๔๒๘๑-๓๐๒๘

ที่ ศร ๖๐๑๖ (๒.๒) / ๖๐๔๕

วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

เรื่อง ขชเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบแบบสอบถาม

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถาม

๑ ชุด

๒. โครงร่างสารนิพนธ์

๑ ชุด

เจริญพร นายสมพ อุกประโคน

ด้วยนายจิริกิตต์ภณ พิริยสุวัฒน์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาศาสาพุทธศาสนศึกษา รุ่นที่ ๓/ ๒๕๔๕ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำสารนิพนธ์เรื่องความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยมี พระครูสุทัศนธรรมสุนทร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และศส.แสวง สาระสิทธิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล มหาวิทยาลัยฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์สอดคล้องกับสารนิพนธ์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบแบบสอบถามดังกล่าว

มหาวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

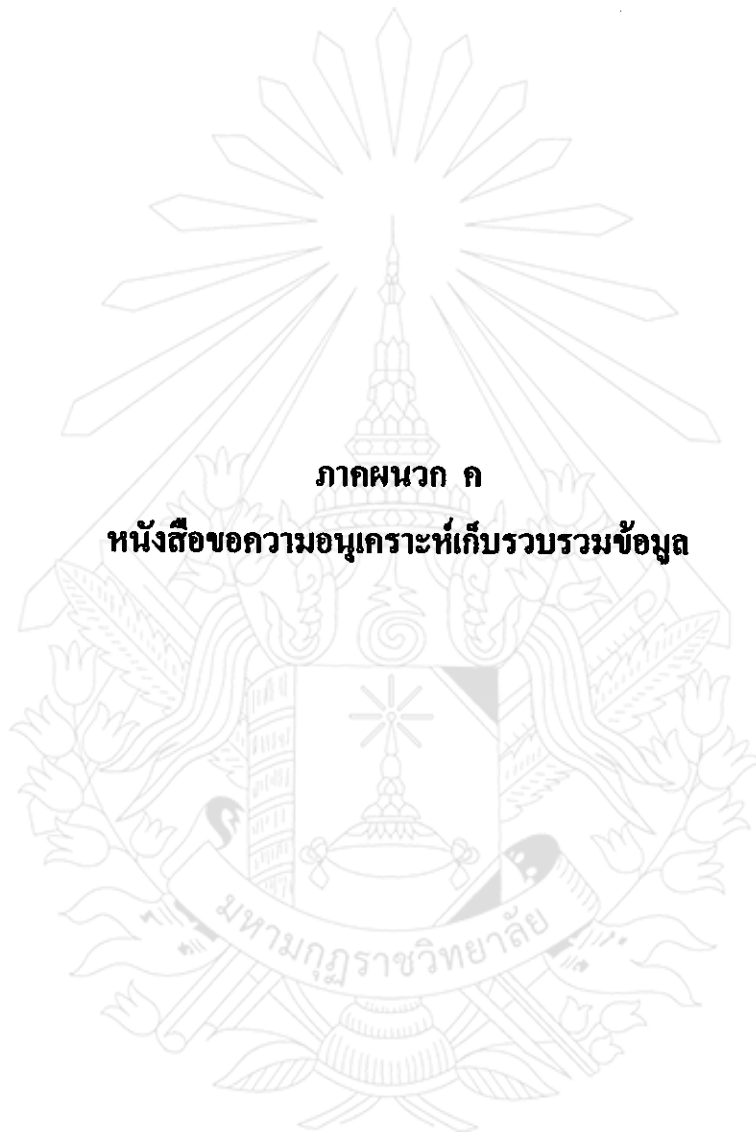
จึงเจริญพรมาเพื่อทราบ

(พระครูกิตติสารสุนนท์)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ปฏิบัติกรแทนอธิการบดี

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ ศธ 6016(2.2)/ว092

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง ถนนวิสุทธิเทพ
ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย 42000
โทร.(042)830434,814616 โทรสาร 830686

17 กุมภาพันธ์ 2551

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

เจริญพร ผู้อำนวยการการเลือกตั้งจังหวัดเลย เขต 1

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบสอบถามการวิจัย 1 ชุด

ด้วยนายจิรศักดิ์ภณ พิริยสุวัฒน์ นักศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาเอกพุทธศาสนศึกษา รุ่นที่ 3/2549 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ประกอบในการทำสารนิพนธ์ เรื่องความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการศึกษาตามหลักสูตร ศาสนศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัย

ดังนั้นจึงขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากท่านเพื่อใช้ในการจัดทำสารนิพนธ์ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

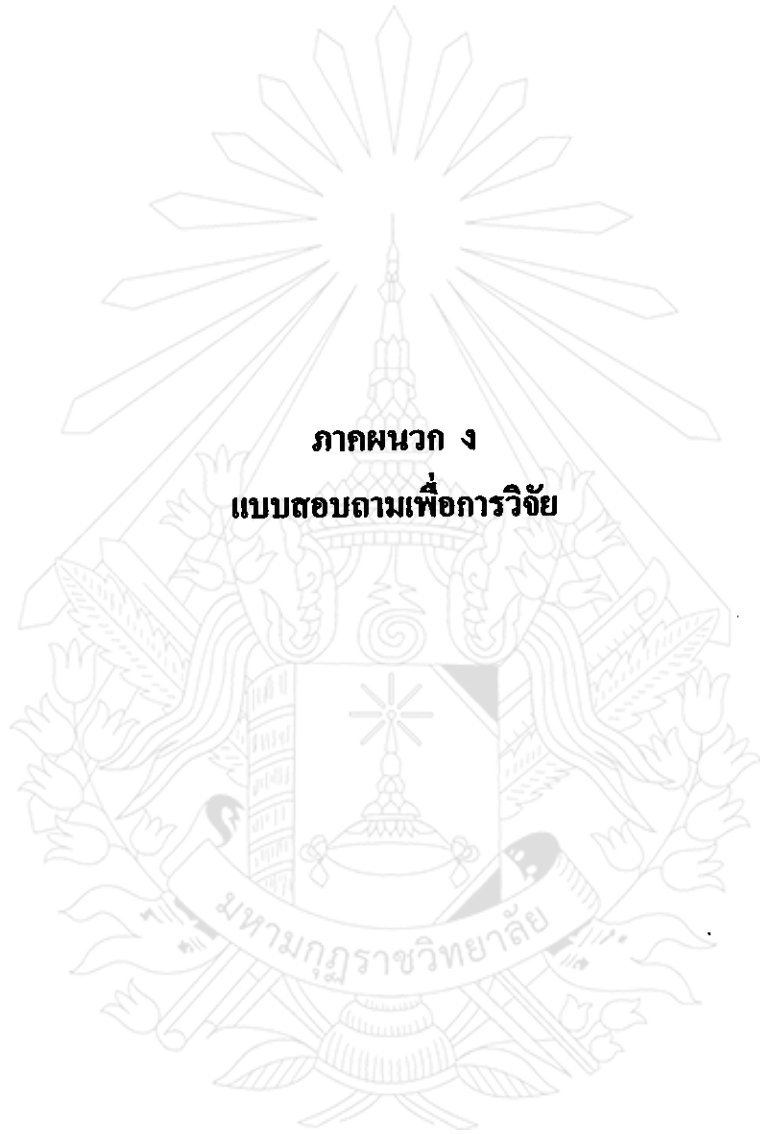
ขอเจริญพร

(พระครูกิตติสารสุเมธ)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

ภาคผนวก ง

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหามกุฏราชวิทยาลัย

แบบสอบถาม

เรื่อง

**ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น
: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย**

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้ จัดทำขึ้นเพื่อทราบความคิดเห็นต่อการนำหลักพระพุทธศาสนา มาประยุกต์ใช้ของนักการเมืองในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดเลย ท่านเป็นบุคคลหนึ่งที่ได้รับเลือกให้ตอบแบบสอบถาม กรุณาตอบตามความเป็นจริงและตอบให้ครบทุกข้อ คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัย เพื่อนำผลมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนา การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อไป

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือด้วยดี

นายจิรศักดิ์ภณ พิริยสุวัฒน์
นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาพุทธศาสนศึกษา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกรอกข้อความ และทำเครื่องหมาย/ลงใน ( ) หน้าข้อความที่เป็นจริง

1. อายุ

- ( ) ต่ำกว่า 20 ปี   ( ) 20 – 30 ปี
 ( ) 31 - 40 ปี   ( ) 41 - 50 ปี   ( ) 51 ปีขึ้นไป

2. เพศ

- ( ) ชาย   ( ) หญิง

3. ระดับการศึกษา

- ( ) ประถมศึกษา   ( ) มัธยมศึกษาตอนต้น   ( ) มัธยมศึกษาตอนปลาย
 ( ) อนุปริญญา   ( ) ปริญญาตรี

4. อาชีพ

- ( ) เกษตรกร   ( ) รับราชการ / ข้าราชการบำนาญ
 ( ) รับจ้าง   ( ) พ่อค้า / ผู้ประกอบการ
 ( ) นักการเมืองท้องถิ่น

5. นับถือศาสนา

- ( ) ศาสนาพุทธ   ( ) ศาสนาคริสต์
 ( ) ศาสนาอิสลาม

6. การใช้สิทธิในการเลือกตั้ง

- ( ) ทุกครั้ง
 ( ) บางครั้ง
 ( ) ไม่เคย

ตอนที่ 2 ถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของ
 นักการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองเลย
 จังหวัดเลย

คำชี้แจง โปรดอ่านแบบสอบถามโดยละเอียด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับ
 ระดับความคิดเห็นที่เป็นจริงทุกข้อ

ลำดับ ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มาก ที่สุด 5	มาก 4	ปาน กลาง 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1
1. ด้านการนำหลัก ธงใจ (ศรัทธาต่อกัน) มาใช้ในการบริหาร อบต.						
1.	บริหารงบประมาณด้านการเงิน ด้วยความโปร่งใส	.....	.....	.....	.....	.....
2.	ทะนุบำรุงการคมนาคม อย่างเป็นระบบ	.....	.....	.....	.....	.....
3.	สนับสนุนอาหารกลางวันและนมสำหรับ นักเรียน	.....	.....	.....	.....	.....
4.	จัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาชุมชน อย่างเป็นธรรม	.....	.....	.....	.....	.....
5.	ให้ความยุติธรรมกับประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน	.....	.....	.....	.....	.....
2. ด้านการนำหลัก ทมะ (รู้จักข่มใจของตน) มาใช้ในการบริหาร						
6.	ไม่นำเวลาของทางราชการไปปฏิบัติหน้าที่เพื่อ ประโยชน์ส่วนตัว	.....	.....	.....	.....	.....
7.	บริหารงานโดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ต่อ ตนเองและพวกพ้อง	.....	.....	.....	.....	.....
8.	ไม่ประพฤติปฏิบัติตนนอกกรอบจารีตประเพณี และศาสนา	.....	.....	.....	.....	.....
9.	ซื่อสัตย์ต่อตนเองและชุมชน	.....	.....	.....	.....	.....

ลำดับ ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มาก ที่สุด 5	มาก 4	ปาน กลาง 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1
10.	ภาวะความเป็นผู้นำชุมชน	.....	.....	.....	.....	.....
3. ด้านการนำหลัก ชันติ (อคทน) มาใช้ในการบริหาร อบต.						
11.	ช่วยเหลือประชาชนในชุมชนเมื่อมีภัยธรรมชาติ เกิดขึ้น	.....	.....	.....	.....	.....
12.	ช่วยเหลือ และ พัฒนาด้านสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ถนน	.....	.....	.....	.....	.....
13.	แก้ไขปัญหาการประกอบอาชีพของประชาชนใน ชุมชน	.....	.....	.....	.....	.....
14.	การจัดการดูแลเครื่องมือ และเครื่องใช้ ให้เกิด ประโยชน์กับประชาชน	.....	.....	.....	.....	.....
15.	บริการด้านข่าวสารให้แก่ประชาชนในเขตชุมชน อย่างทั่วถึง	.....	.....	.....	.....	.....
4. ด้านการหลักจากะ (เสียตละ) มาใช้ในการบริหาร อบต.						
16.	ส่งเสริมพัฒนาการศึกษา และอาชีพให้กับประชาชน	.....	.....	.....	.....	.....
17.	บริการประชาชนที่มาติดต่องานกับ อบต. เท่า เทียมกัน	.....	.....	.....	.....	.....
18.	อำนวยความสะดวกให้กับประชาชนที่มาใช้ บริการ	.....	.....	.....	.....	.....
19.	ส่งเสริมกิจกรรมด้านวัฒนธรรมประเพณี และ ศาสนาในชุมชน	.....	.....	.....	.....	.....
20.	ผู้บริหาร อบต. ได้ปฏิบัติให้เป็นแบบอย่างใน ความถูกต้องดีงามตามหลักพระพุทธศาสนา	.....	.....	.....	.....	.....

สรุปแบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

เรื่อง

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น

: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย

.....

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องที่ตรงกับสภาพที่เป็นจริงตามบทบาทของท่าน
ในฐานะที่เป็นประชาชน ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย

ข้อคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					
	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	IOC
	1	2	3	4	5	
ด้านการนำหลัก สัจจะ (สัจย์ซื่อต่อกัน) มาใช้ในการบริหาร อบต.						
1. บริหารงบประมาณด้านการเงินด้วยความโปร่งใส	1	0	1	1	0	0.6
2. ทะนุบำรุงการคมนาคม อย่างเป็นระบบ	1	0	1	1	1	0.8
3. สนับสนุนอาหารกลางวันและนมสำหรับนักเรียน	1	0	1	1	1	0.8
4. จัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาชุมชนอย่างเป็นธรรม	1	0	1	1	1	0.8
5. ให้ความยุติธรรมกับประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน	1	0	1	1	1	0.8
ด้านการนำหลัก ทมะ (รู้จักข่มจิตของตน) มาใช้ในการบริหาร						
6. ไม่นำเวลาของทางราชการไปปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนตัว	1	1	1	1	1	1
7. บริหารงาน โดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ต่อตนเองและพวกพ้อง	0	1	1	1	1	0.8
8. ไม่ประพฤติปฏิบัติตนนอกกรอบจารีตประเพณี และศาสนา	1	1	1	1	0	0.8
9. ซื่อสัตย์ต่อตนเองและชุมชน	1	1	1	0	1	0.8
10. ภาวะความเป็นผู้นำชุมชน	1	1	1	0	1	0.8

ข้อคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
ด้านการนำหลัก ขันติ (อคทท) มาใช้ในการบริหาร อบต.						
11. ช่วยเหลือประชาชนในชุมชนเมื่อมีภัยธรรมชาติ เกิดขึ้น	1	1	1	1	1	1
12. ช่วยเหลือ และ พัฒนาด้านสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ถนน	1	1	1	1	1	1
13. แก้ไขปัญหาการประกอบอาชีพของประชาชนใน ชุมชน	0	1	1	1	1	0.8
14. การจัดการดูแลเครื่องมือ และเครื่องใช้ ให้เกิด ประโยชน์กับประชาชน	1	1	1	0	1	0.8
15. บริการด้านข่าวสารให้แก่ประชาชนในเขตชุมชน อย่างทั่วถึง	0	1	1	1	1	0.8
ด้านการนำหลักจกาะ (เสียดระ) มาใช้ในการบริหาร อบต.						
16. ส่งเสริมพัฒนาการศึกษาและอาชีพให้กับประชาชน	1	1	1	1	0	0.8
17. บริการประชาชนที่มาติดต่องานกับ อบต. เท่าเทียมกัน	1	1	1	0	1	0.8
18. อำนวยความสะดวกให้กับประชาชนที่มาใช้บริการ	1	0	1	0	1	0.6
19. ส่งเสริมกิจกรรมด้านวัฒนธรรมประเพณี และศาสนา ในชุมชน	1	1	0	1	1	0.8
20. ผู้บริหาร อบต. ได้ปฏิบัติให้เป็นแบบอย่างในความ ถูกต้องดีงามตามหลักพระพุทธศาสนา	1	0	1	1	1	0.8

แสดงผลการหาค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์อัลฟา (α)
เรื่อง
ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์ใช้พุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น :
ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย

.....

Reliability

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

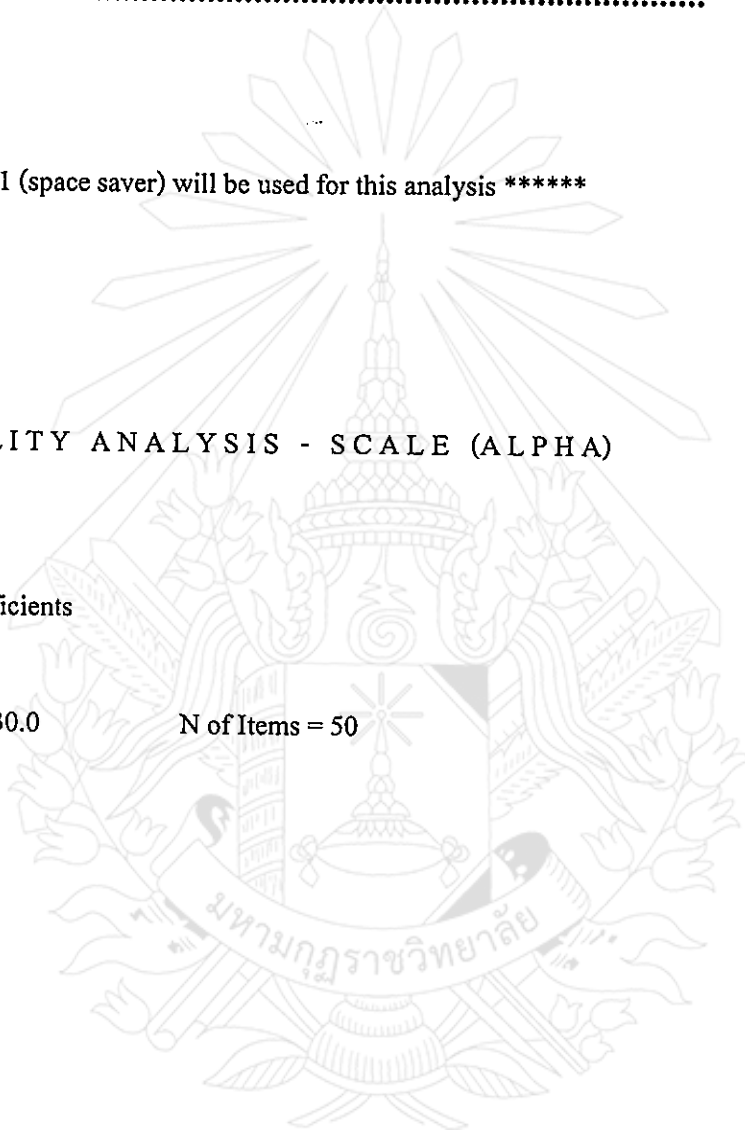
RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 50

Alpha = .8535

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นามสกุล	จิรจิตต์ภณ พิริยสุวัฒน์
วัน เดือน ปีเกิด	5 ธันวาคม 2508
สถานที่เกิด	บ้านเลขที่ 107 อำเภอากลาง จังหวัดอุดรธานี
ที่อยู่ปัจจุบัน	365/35 ถนนเลข - เชียงคาน ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย 42000 โทร. 042 - 814476 , 083 - 1424969
การศึกษา	
พ.ศ. 2524	สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษา จากโรงเรียนอานวยศิลป์ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2548	สอบได้ธรรมศึกษาชั้นเอก สำนักเรียนวัดศรีวิชัยวนาราม จังหวัดเลย
พ.ศ. 2549	สำเร็จการศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
ทุนการศึกษา	
พ.ศ. 2547	ได้รับทุนการศึกษาจาก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พ.ศ. 2548	ได้รับทุนการศึกษาจาก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ตำแหน่ง/สถานที่ทำงานปัจจุบัน	
พ.ศ. 2528	คณะกรรมการบริษัทหนองบัวลำภูเดินรถจำกัด
พ.ศ. 2540	นายกสมาคมศิษย์เก่าโรงเรียนบ้านโนนเมืองพิณ จังหวัดหนองบัวลำภู
พ.ศ. 2541	นายกสมาคมศิษย์เก่าโรงเรียนบ้านกอกค้อกโพธิ์ จังหวัดหนองบัวลำภู
พ.ศ. 2547	รองประธานนักศึกษาภาคปกติ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
พ.ศ. 2548	รองประธานนักศึกษาภาคปกติ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
พ.ศ. 2550	คณะกรรมการชุมชน SML. จังหวัดเลย
พ.ศ. 2551	ศึกษาดูงาน QUANG NINH INDUSTRIAL & CONSTRUCTIONAL COLLEGE, VIET NAM.